

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Õigusloomega seotud konsolideeritud dokument

20.11.2012

EP-PE_TC1-COD(2010)0271

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 20. novembril 2012. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../2012 kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta

(EP-PE_TC1-COD(2010)0271)

PE 498.625

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 20. novembril 2012. aastal

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../2012 kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²
ning arvestades järgmist:

¹ ELT C 84, 17.3.2011, lk 30.

² Euroopa Parlamendi 20. novembri 2012. aasta seisukoht.

- (1) Siseturg on sisepiirideta ala, kus peab olema tagatud kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine. Seda eesmärki silmas pidades kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/24/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite tüübikinnituse kohta¹ terviklik ELi tüübikinnituse süsteem selliste sõidukite jaoks. Samadest põhimõtetest tuleb lähtuda ka käesoleva määruse ning selle *alusel vastu võetud* delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide puhul.

I

- (2) *Siseturg peaks põhinema läbipaistvatel, lihtsatel ja järjekindlatel eeskirjadel, mis pakuvad õiguskindlust ja selgust, millest saavad kasu nii ettevõtjad kui ka tarbijad.*
- (3) Tüübikinnituslaste õigusaktide lihtsustamise ja nende vastuvõtmise kiirendamise huvides on ELi sõidukite tüübikinnitust käsitlevates õigusaktides kasutusele võetud uus reguleeriv lähenemisviis, mille kohaselt kehtestab seadusandja seadusandliku tavamenetluse käigus üksnes peamised eeskirjad ja põhimõtted ning delegeerib edasiste tehniliste üksikasjade sätestamise komisjonile. Sisuliste nõuete osas peaks käesolev määrus sätestama seega üksnes põhisätteid kasutusohutuse ja keskkonnamõju kohta ning *andma* komisjonile volituse kehtestada tehnilised spetsifikatsioonid.

¹ EÜT L 124, 9.5.2002, lk 1.

- (4) *Käesolev määrus ei tohiks piirata riikliku ega liidu tasandi meetmete kohaldamist L-kategooria sõidukite kasutamise kohta teedel, näiteks erinõuded juhiloa kohta, kiirusepiirangud või teatavatele teedele juurdepääsu reguleerivad meetmed.*
- (5) Mootorsõidukite ja eeskätt L-kategooria sõidukite sektoris tuleks parandada ka turujärelevalvet, karmistades toodangu vastavust reguleerivaid sätteid ja määraes kindlaks tarneahela ettevõtjate kohustused. Eeskätt tuleks selgemalt sätestada liikmesriikides tüübikinnituse ja turujärelevalve eest vastutavate asutuste roll ja ülesanded ning muuta rangemaks sõidukite tüübikinnituse teste läbiviivate tehniliste teenistuste pädevust, kohustusi ja tööd käsitlevad nõuded. Mootorsõidukite valdkonna õigusaktides sätestatud tüübikinnituse ja toodangu vastavuse nõuete järgimise tagamine peaks jääma kinnitusasutuste põhiülesandeks, samas kui turujärelevalve kohustuse võib jagada eri asutuste vahel. *Liidu ja riiklikul tasandil tuleks sisse seada tulemuslik koordineerimine ja järelevalve, et tagada, et kinnitus- ja turujärelevalveasutused kohaldavad uusi meetmeid tulemuslikult.*

- (6) *Käesoleva määruse turujärelevalve sätetega ette nähtud riiklike asutuste kohustused on üksikasjalikumad kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 765/2008 (millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega)¹ vastavad sätted.*
- (7) Käesolevas määruses tuleks sätestada keskkonnakaitse ja sõidukite kasutusohutuse sisulised nõuded. Määruse *asjakohaste nõuete* põhielemendid rajanevad *komisjoni poolt läbi viidud* 4. oktoobri 2010. aasta mõjuhindamise tulemustel, milles analüüsiti eri lahendusi, kaaludes nende plusse ja miinuseid majanduse, keskkonnakaitse, ohutuse ja ühiskonna seisukohast. Analüüsis võeti arvesse nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid aspekte. Pärast eri variantide võrdlemist sõeluti välja eelislahendused, mis võeti käesoleva määruse koostamisel aluseks.

¹ *ELT L 218, 13.8.2008, lk 30.*

- (8) Ettepaneku eesmärk on kehtestada ühtlustatud eeskirjad L-kategooria sõidukitele tüübikinnituse andmise kohta, et tagada siseturu toimimine. L-kategooria sõidukid on kahe-, kolme- ja neljarattalised sõidukid, nagu näiteks kahe-, **kolme- ja neljarattalised** mootorsõidukid. Lisaks sellele **on käesoleva määruse eesmärgiks** kehtivat õigusraamistikku lihtsustada, vähendada **L-kategooria sõidukite heitkoguseid, mis toob kaasa L-kategooria** sõidukite tekitatavate heitkoguste **proportsionaalsema** osakaalu maanteetranspordi heidete üldkoguses, suurendada üldist ohutustaset, pidada sammu tehnika arenguga ja tugevdada turujärelevalve eeskirju.
- (9) **Selleks et tagada sõidukite kasutusohutuse, tööohutuse ning keskkonnakaitse kõrge tase, tuleks ühtlustada sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike suhtes kohaldatavad tehnilised nõuded ja keskkonnastandardid seoses tüübikinnitusega.**
- (10) Käesoleva määruse eesmärkide saavutamist ei tohiks seada ohtu teatavate süsteemide, osiste või eraldi seadmestike paigaldamisega juba **turule lastud**, registreeritud või kasutuselevõetud sõidukitesse. Seetõttu tuleks võtta sobivaid meetmeid tagamaks, et kinnitusasutus kontrolliks enne sõidukite **turulelaskmist**, registreerimist või kasutuselevõtmist süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke, mida on võimalik sõidukitesse paigaldada ja mis võivad oluliselt kahjustada keskkonnakaitse või kasutusohutuse seisukohalt oluliste süsteemide toimimist.

(11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. veebruari 1995. aasta direktiiviga 95/1/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite maksimaalse valmistajakiiruse, mootori maksimaalse pöördemomendi ja maksimaalse kasuliku võimsuse kohta¹ anti liikmesriikidele õigus keelduda suurema kui 74 kW maksimaalse kasuliku võimsusega sõidukite esmakordsest ja mistahes hilisemast registreerimisest oma territooriumil. Teaduslikud uuringud ei ole siiski kinnitanud seost ohutuse ja absoluutse võimsuse piiramise vahel. Sel põhjusel ja arvestades vajadust kõrvaldada liidu turul sisemised kaubandustõkked, tuleks sellest võimalusest loobuda. Võtta tuleks tõhusamaid ohutusmeetmeid, et vähendada kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukitega liiklejate surmajuhtumite ja vigastuste suurt arvu liidu liiklusõnnetuste statistikas.

¹ EÜT L 52, 8.3.1995, lk 1.

- (12) *Käesoleva määrusega kehtestatakse keskkonnavalasid nõuded kahe etapi jaoks, millest teine etapp (Euro 5) on kohustuslik uute sõidukitüüpide jaoks alates 1. jaanuarist 2020, millega luuakse sõidukitootjatele ja tarnivale tööstusele pikaajaliseks planeerimiseks vajalik prognoositavus. Tulevaste kättesaadavate andmete alusel peaks käesoleva määrusega ettenähtud keskkonnamõju uuring pakkuma täiendavat toetust kõige värskematel hetkel kättesaadavatel andmetel põhineva modelleerimise ning tehnilise teostatavuse ja kulutasuvuse analüüsi abil. Lisaks tuleks uuringus muu hulgas hinnata kasutuseloleva sõiduki vastavuskontrolli katse nõuete, tsüklieliste heitkoguste nõuete ning teatavate (alam)kategooriate tahkete osakeste arvu piirväärtuse teostatavust ja kulutasuvust. Uuringu tulemuste alusel peaks komisjon kaaluma, kas esitada ettepanek, millega viiakse need uued elemendid tulevastesse tüübikinnitusalasestse õigusaktidesse, mida kohaldatakse pärast käesolevas määruses sätestatud etappe.*
- (13) ELi tüübikinnitussüsteem peab võimaldama igal liikmesriigil kinnitada, et konkreetne sõidukitüüp on läbinud käesolevas määruses **ning** selle **alusel vastu võetud** delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud kontrollid ning et selle tootja on saanud tüübikinnitustunnistuse. Peale selle kohustab see süsteem tootjaid väljastama iga tüübikinnituspõuete kohaselt toodetud sõiduki kohta vastavustunnistuse. Sellise vastavustunnistusega varustatud sõidukit peaks olema lubatud **teha** turul **kättesaadavaks** ja registreerida kasutamiseks kõikjal liidus.

- (14) ***ELi tüübikinnitussüsteemi üheks nurgakiviks on*** toodangu vastavuse järelvalve kord, mille nõuetekohase rakendamise ja toimimise tagamiseks peaks pädev asutus või selleks määratud nõuetekohaselt kvalifitseeritud tehniline teenistus tootjaid korrapäraselt kontrollima.
- (15) Käesoleva määrusega kehtestatakse ohutuse ja keskkonnakaitse erinõuded. Sellespärast on oluline ette näha sätted, mis tagavad, et juhul, kui sõiduk kujutab endast kasutajatele või keskkonnale tõsist ohtu, rakendab tootja või muu tarneahela ettevõtja tõhusaid kaitsemeetmeid, sealhulgas sõidukite turult tagasivõtmist, vastavalt ■ määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklile 20. Kinnitusasutused peaksid olema seega võimelised hindama, kas väljapakutud meetmed on piisavad.

(16) Teatavatel piiratud juhtudel on asjakohane lubada väikeseeriade riiklikku tüübikinnitust.

Kuritarvituse vältimiseks tuleks väikeseeriana valmistatud sõidukite lihtsustatud tüübikinnitusmenetluse kasutamist lubada vaid väga väikese toodangu korral. Seetõttu on vaja täpselt määratleda väikeseeria mõiste ■ toodetud sõidukite arvu kaudu.

- (17) *Liit on ühinenud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni kokkuleppega, milles käsitletakse ratassõidukitele ning neile paigaldatavatele ja/või neil kasutatavatele seadmetele ja osadele ühtsete tehnonõuete kehtestamist ning nende nõuete alusel väljastatud tunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimusi („1958. aasta muudetud kokkulepe”)¹. Tüübikinnitust käsitlevate õigusaktide lihtsustamiseks kooskõlas 2006. aastal komisjoni poolt avaldatud aruandes „CARS 21: 21. sajandi konkurentsivõimeline mootorsõidukite reguleerimissüsteem” soovitustega on asjakohane tunnistada kehtetuks kõik üksikdirektiivid, alandamata seejuures kaitsetaset. Kõnealustes direktiivides sätestatud nõuded tuleks üle võtta käesolevasse määrusesse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidesse ning asendada vajaduse korral viidetega vastavatele ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadele, mille poolt liit on hääletanud või millega liit on ühinenud ja mis on lisatud 1958. aasta muudetud kokkuleppele. Tüübikinnitusmenetluse halduskoormuse vähendamiseks tuleks sõidukitootjatel lubada vajaduse korral saada käesoleva määruse kohane tüübikinnitus otse käesoleva määruse lisades või käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides osutatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni asjakohaste eeskirjade alusel.*

¹ Nõukogu 27. novembri 1997. aasta otsus 97/836/EÜ (EÜT L 346, 17.12.1997, lk 78).

- (18) *Seetõttu tuleks ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad ja nende muudatused, mille poolt liit on otsuse 97/836/EÜ kohaldamisel hääletanud, lisada ELi tüübikinnitust käsitlevatesse õigusaktidesse. Sellest tuleneval tuleks anda komisjonile õigus teha käesoleva määruse lisades või käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides vajalikke kohandusi.*
- (19) *Siseturu toimimise parandamiseks, eelkõige mis puudutab kaupade vaba liikumist, asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust, on vaja tagada vaba juurdepääs sõidukite remonditeabele standardse vormi kaudu, mida saab kasutada tehnilise teabe hankimiseks, ning tõhus konkurents sõidukite remondi- ja hooldusteabe teenuste turul. Suur osa sellest teabest käsitleb pardadiagnostikasüsteeme ja nende koostoimet sõiduki muude süsteemidega. On vaja kehtestada tehnilised tingimused, millele peaksid tootjate veebilehed vastama, ning meetmed konkreetset väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, mis tagaksid neile piisava juurdepääsu teabele.*

- (20) *Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes¹.*
- (21) *Selleks et täiendada käesolevat määrust edasiste tehniliste üksikasjadega peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad keskkonnamõju ja mootori võimsust, kasutusohutust ja sõiduki konstruktsiooni puudutavaid nõudeid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.*

¹ ELTL 55, 28.2.2011, lk 13.

- (22) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad käesoleva määruse ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide rikkumise eest kohaldatavate karistuste kohta ning tagama nende rakendamise. Kõnealused karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (23) *Selleks et oleks võimalik hinnata ja otsustada, kas laiendada teatavate kaasaegsete pidurisüsteemide kohustusliku paigaldamise nõuet täiendavatele mootorrataste kategooriatele, peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande muu hulgas liikmesriikide esitatud liiklusõnnetuste statistika alusel.*
- (24) *Kuigi käesolev määrus ei takista liikmesriikidel mingil viisil nende vastavate üksiksõiduki kinnituse süsteemide kohaldamise jätkamist, peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande nende riiklike süsteemide toimimise kohta, lähtudes liikmesriikide esitatud teabest, et kaaluda uuesti küsimust, kas esitada seadusandlik ettepanek üksiksõiduki kinnituse süsteemi ühtlustamiseks liidu tasandil.*
- (25) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiivi 2007/46/EÜ (millega kehtestatakse raamistik mootorsõidukite ja nende haagiste ning selliste sõidukite jaoks mõeldud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike kinnituse kohta)¹ läbivaatamise kontekstis tuleks käesoleva määruse ning direktiivi 2007/46/EÜ piiritlemisel lähtuda liikmesriikide kogemustest käesoleva määruse kohaldamisel, et eelkõige tagada aus konkurents sõidukite kategooriate vahel.*

¹ ELTL 263, 9.10.2007, lk 1.

- (26) *Selguse, prognoositavuse, otstarbekuse ja lihtsustamise huvides ning selleks, et vähendada sõidukitootjate koormust, peaks käesolev määrus sisaldama üksnes piiratud arvu rakendusetappe uute heitkoguste piirnormide ja ohutusnõuete kehtestamiseks. Tööstusele tuleks anda piisavalt aega, et kohaneda käesoleva määruse uute sätete ning käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud tehniliste eeskirjade ja haldusnormidega. Nõuete õigeaegne määratlemine on väga oluline, et tagada tootjatele piisav ajavaru, et välja töötada, katsetada ja rakendada tehnilisi lahendusi toodetavatel seeriasõidukitel, ning liikmesriikide tootjatele ja kinnitusasutustele piisav ajavaru, et kehtestada vajalikud haldussüsteemid.*

- (27) Direktiivi 2002/24/EÜ ja selles osutatud üksikdirektiive on mitu korda põhjalikult muudetud. Selguse, otstarbekuse ja lihtsuse huvides tuleks direktiiv 2002/24/EÜ ja selles osutatud üksikdirektiivid kehtetuks tunnistada ning asendada üheainsa määruse ning väikese arvu delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega. ■ Määruse *vastuvõtmine tagab, et asjaomased* sätted *on* otse kohaldatavad ja neid on võimalik tunduvalt kiiremini ja tõhusamalt ajakohastada, et tehnika arenguga sammu pidada.
- (28) Järgmised direktiivid tuleks tunnistada kehtetuks:
- *direktiiv 2002/24/EÜ*;
 - nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/14/EMÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite pidurite kohta¹;

¹ EÜT L 121, 15.5.1993, lk 1.

- nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiv 93/30/EMÜ kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite helisignaalseadmete kohta¹;
- nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiv 93/33/EMÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite omavolilist kasutamist takistavate kaitseseadeldiste kohta²;
- nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiv 93/93/EMÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite massi ja mõõtmete kohta³;
- direktiiv 95/1/EÜ;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 1997. aasta direktiiv 97/24/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite teatavate osade ja omaduste kohta⁴;

¹ EÜT L 188, 29.7.1993, lk 11.

² EÜT L 188, 29.7.1993, lk 32.

³ EÜT L 311, 14.12.1993, lk 76.

⁴ EÜT L 226, 18.8.1997, lk 1.

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/7/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite kiirusmõõdikute kohta¹;

I

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/51/EÜ kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite saasteainete heitkoguste vähendamise kohta²;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/62/EÜ kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite tagumise registreerimismärgi paigalduskoha kohta³;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/67/EÜ kahe- või kolmerattalistele mootorsõidukitele valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamise kohta⁴;

¹ EÜT L 106, 3.5.2000, lk 1.

² EÜT L 252, 20.9.2002, lk 20.

³ ELT L 198, 30.7.2009, lk 20.

⁴ ELT L 222, 25.8.2009, lk 1.

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/78/EÜ kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite tuginõuete kohta¹;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/79/EÜ kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite sõitjakäepidemete kohta²;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/80/EÜ, mis käsitleb kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite juhtnuppude, märgulampide ja näidikute määratlemist³;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/139/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite kohustusliku märgistuse kohta⁴.

(29) Kuna käesoleva määruse eesmärke, milleks on L-kategooria sõidukite tüübikinnituse ja turujärelevalve ühtlustatud haldus- ja tehniliste nõuete kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

¹ ELT L 231, 3.9.2009, lk 8.

² ELT L 201, 1.8.2009, lk 29.

³ ELT L 202, 4.8.2009, lk 16.

⁴ ELT L 322, 9.12.2009, lk 3.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK
SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse artikli 2 lõikes 1 osutatud uutele sõidukitele, **süsteemidele, osistele ja eraldi seadmestikele** tüübikinnituse andmise **haldus-** ja tehnilised nõuded.

Käesolevat määrust ei kohaldata üksiksõidukile kinnituse andmise suhtes. Kui aga liikmesriik annab selliseid kinnitusi, peab ta tunnustama kõiki sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike tüübikinnitusi, mis on antud käesoleva määruse alusel ja mitte asjakohaste siseriiklike sätete alusel.

2. Käesoleva määrusega kehtestatakse nõuded selle määruse alusel tüübikinnituse **saavate** sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike **turujärelevalve** kohta. **Käesoleva määrusega kehtestatakse ka nõuded selliste sõidukite osade ja lisaseadmete turujärelevalve kohta.**
3. Käesolev määrus ei piira **liiklusohutust** käsitlevate **õigusaktide** kohaldamist.

Artikkel 2
Reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kahe-, **kolme-** ja **neljarattaliste sõidukite suhtes**, mis on kategoriseeritud artiklis 4 ja I lisas („L-kategooria sõidukid”) ja mis on ette nähtud liiklemiseks avalikel teedel, sealhulgas ühes või mitmes etapis konstrueeritud ja valmistatud **sõidukite suhtes**, ning ■ nimetatud sõidukite jaoks konstrueeritud ja valmistatud **süsteemide, osiste** ja eraldi **seadmestike ning osade ja lisaseadmete suhtes**.

Käesolevat määrust kohaldatakse ka artiklis 4 ja I lisas kategoriseeritud Enduro-mootorrataste (L3e-AxE (x=1, 2 või 3)), Trial-mootorrataste (L3e-AxT (x=1, 2 või 3)) ja raskete neljarattaliste maastikusõidukite (L7e-B) suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste sõidukite suhtes:
 - a) sõidukid, mille valmistajakiirus on kuni 6 km/h;
 - b) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes füüsilise puudega isikute poolt kasutamiseks;

- c) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes jalakäijate poolt juhtimiseks;
- d) sõidukid, mis on ette nähtud üksnes ■ spordivõistlustel kasutamiseks;
- e) sõidukid, *mis on konstrueeritud ja valmistatud kasutamiseks relvajõududes, kodanikukaitse- ja tuletõrjeteenistustes, korrakaitsejõududes ja kiirabis*;
- f) põllu- ja metsamajanduses kasutatavad sõidukid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrusele (EL) nr .../2012 (põllu- ja metsamajanduses kasutatavate sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta),¹⁺ masinad vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1997. aasta direktiivile 97/68/EÜ (väljaspool teid kasutatavatele liikurmasinatele paigaldatavate sisepõlemismootorite heitgaaside ja tahkete heitmete vähendamise meetmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta)² ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiivile 2006/42/EÜ (mis käsitleb masinaid)³ ning mootorsõidukid vastavalt direktiivile 2007/46/EÜ;
- g) sõidukid, mis on ette nähtud ja konstrueeritud peamiselt maastikul kasutamiseks ja katteta teedel liikumiseks;

¹

ELT L ...

⁺

Väljaannete talitus: palun lisada dokumendi PE-CONS 51/12 number, kuupäev ja avaldamise viide.

²

EÜT L 59, 27.2.1998, lk 1.

³

ELT L 157, 9.6.2006, lk 24.

- h) pedaalidega sõidukid, mis on varustatud elekterkäitusega mootoriga, mille maksimaalne püsinimivõimsus on **250 W või alla selle** ja mille väljundvõimsus väheneb sõiduki kiiruse kasvades järk-järgult ning mille toide lakkab **enne**, kui **sõiduki kiirus** saavutab **25 km/h** või ka varem, juhul kui sõitja lõpetab pedaalide tallamise,
- i) tasakaaluliikurid;
- j) sõidukid, milles ei ole ühtegi istekohta;
- k) **sõidukid, mille juhi istekoha R-punkti kõrgus on kategooriate L1e, L3e ja L4e puhul ≤ 540 mm või kategooriate L2e, L5e, L6e ja L7e puhul ≤ 400 mm.**

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides kasutatakse järgmisi mõisteid, kui neis ei ole sätestatud teisiti:

- 1) „tüübikinnitus” – menetlus, millega kinnitusasutus tõendab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 2) „tüübikinnitustunnistus” – dokument, millega kinnitusasutus tõendab ametlikult sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübi kinnitamist;
- 3) „kogu sõiduki tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et **mittekomplektne, komplektne või komplekteeritud sõidukitüüp** vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 4) „ELi tüübikinnitus” – menetlus, millega kinnitusasutus tõendab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab käesoleva määruse asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 5) „ELi tüübikinnitustunnistus” – tunnistus, mis põhineb käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktis sätestatud näidisel või teatise vormil, mis on **sätestatud käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud** delegeeritud õigusaktides **osutatud** ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni **asjakohastes eeskirjades**;

- 6) „süsteemi tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et teatavat tüüpi sõidukisse sisseehitatud süsteem vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 7) „eraldi seadmestiku tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et eraldi seadmestik vastab ühe või mitme konkreetse sõidukitüübiga seoses asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 8) „osise tüübikinnitus” – tüübikinnitus, millega kinnitusasutus tõendab, et osis vastab sõidukist eraldi asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;
- 9) „riiklik tüübikinnitus” – liikmesriigi õiguses sätestatud tüübikinnitusmenetlus, mille kohaselt antud tüübikinnitus kehtib vaid kõnealuse liikmesriigi territooriumil;

I

- 10) „vastavustunnistus” – tootja poolt väljaantud dokument, mis tõendab, et *toodetud* sõiduk vastab kinnituse saanud sõidukitüübile;
- 11) „baassõiduk” – sõiduk, mida kasutatakse mitmeastmelise tüübikinnitusmenetluse algetapis;
- 12) „mittekomplektne sõiduk” – sõiduk, mis peab läbima veel vähemalt ühe järgneva komplekteerimisetapi, et täita käesoleva määruse asjakohaseid tehnilisi nõudeid;
- 13) „komplekteeritud sõiduk” – sõiduk, mis on valminud mitmeastmelise tüübikinnitusmenetluse tulemusel ja mis vastab käesoleva määruse asjakohastele tehnilistele nõuetele;
- 14) „komplektne sõiduk” – sõiduk, mida ei ole vaja komplekteerida, et täita käesoleva määruse asjakohaseid tehnilisi nõudeid;
- 15) „süsteem” – seadmete kogum, mis täidab sõidukis ühte või mitut konkreetset ülesannet ja mis peab vastama käesoleva määruse või *selle alusel vastu võetud* delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuetele;

- 16) „osis” – seade, mille kohta kehtivad käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuded, mis on ette nähtud sõidukile paigaldamiseks selle osana ja millele võib anda sõidukist eraldi tüübikinnituse kooskõlas käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusaktiga, **kui nendes õigusaktides on selline tegevus selgesõnaliselt sätestatud;**
- 17) „eraldi seadmestik” – **seade**, mille kohta kehtivad käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti nõuded ja mis on ette nähtud sõidukile paigaldamiseks selle osana ning millele võib anda eraldi tüübikinnituse, **kuid seda ainult ühe või mitme konkreetse sõidukitüübi suhtes, kui nendes õigusaktides on selline tegevus selgesõnaliselt sätestatud;**
- 18) „osad” – **tooted sõiduki komplekteerimiseks ning varuosad;**
- 19) „lisaseadmed” – **tooted, mis ei ole osad, kuid mida on võimalik sõidukile lisada või paigaldada;**
- 20) „originaalosad või -lisaseadmed” – **osad või lisaseadmed, mis on toodetud vastavalt sõidukitootja poolt kõnealuse sõiduki komplekteerimiseks vajalike osade või lisaseadmete tootmiseks ettenähtud spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele; hõlmatud on osad ja lisaseadmed, mis on toodetud samal tootmisliinil kui originaalosad või -lisaseadmed; vastupidise tõendamiseni eeldatakse, et osad ja lisaseadmed on originaalosad ja -lisaseadmed, kui tootja kinnitab, et need vastavad kõnealuse sõiduki komplekteerimiseks kasutatud osade kvaliteedile ning on toodetud vastavalt sõidukitootja spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele;**

- 21) *„varuosad” – tooted, mis paigaldatakse sõidukisse või sõidukile originaalosade asendamiseks, sealhulgas näiteks sõiduki kasutamiseks vajalikud määrdeained, välja arvatud kütus;*
- 22) „kasutusohutus” – mehaaniliste, hüdrauliliste, pneumaatiliste, elektri- ■ või elektroonikasüsteemide, -osiste või -seadmestike riketest tuleneva ning inimestele kehavigastusi või tervisekahjustusi *või varakahjustusi* tekitada võiva lubamatu riski puudumine;
- 23) *„kaasaegne pidurisüsteem” – mitteblokeeruv pidurisüsteem, kombineeritud pidurisüsteem või mõlemad;*

- 24) *„mitteblokeeruv pidurisüsteem” – süsteem, mis tajub ratta libisema hakkamist ning muudab automaatselt rattale/ratastele rakendatavat pidurdusjõudu, et vähendada rataste libisemist;*
- 25) *„kombineeritud pidurisüsteem”:*
- a) *kategooriate L1e ja L3e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul vähemalt kaks pidurit erinevatel ratastel aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega;*
 - b) *kategooria L4e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul vähemalt esi- ja tagaratta pidurid aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega (kui tagaratast ja külghaagise ratast pidurdatakse sama pidurisüsteemiga, käsitatakse seda tagapidurina);*
 - c) *kategooriate L2e, L5e, L6e ja L7e sõidukite puhul: sõidupidurisüsteem, mille puhul kõikide rataste pidurid aktiveeruvad ühe juhtseadise käitamisega;*
- 26) *„valgustuse automaatne sisselülitus” – valgustussüsteem lülitub sisse, kui süütelüliti või mootori sisse- ja väljalülitamisnupp on sisselülitatud asendis;*

- 27) „saastetõrjeseade” – sõiduki osised, mis reguleerivad ■ või vähendavad summutitorust väljuvate heitgaaside ja/või kütuseaurude eraldumist;
- 28) *„varu-saastetõrjeseade” – saaste tõrjumise seade või selliste seadmete koost, mis on ette nähtud originaal-saastetõrjeseadme asendamiseks ja millele saab kinnituse anda eraldi seadmestikuna;*
- 29) „istekoht”:
- a) juhi või sõitja jaoks ette nähtud sadul, mida kasutatakse kaksiratsa istudes; või*
 - b) mis tahes iste, mis juhi korral mahutab vähemalt keskmise suurusega täisealise meessoost isiku mõõtmetega inimesekujulise mannekeeni suuruse isiku;*
- 30) „diiselmootor” – sisepõlemismootor, mis töötab Dieseli *tsükli* põhimõtete kohaselt;

- 31) „ottomootor” – sisepõlemismootor, mis töötab Otto **tsükli** põhimõtete kohaselt;
- 32) „hübriidsõiduk” – mootorsõiduk, millel on vähemalt kaks (sõidukis paiknevat) erinevat energiamuundurit ja kaks erinevat energiasalvestussüsteemi sõiduki käitamiseks;
- 33) „hübriidelektrisõiduk” – **sõiduk**, mis saab sõiduki **mehaaniliseks** käitamiseks energiat mõlemast järgmisest sõidukis paiknevast **salvestatud energia/voolu allikast**:
- a) tarbitav kütus;
 - b) **aku, kondensaator, hooratas/generaator või muu elektrienergia või -voolu salvesti.**
- Käesolev mõiste hõlmab samuti sõidukeid, mis saavad energiat tarbitavast kütusest üksnes elektrienergia/-voolu salvesti uuesti laadimiseks;**
- 34) „sõiduki jõuallikas” – sisepõlemismootor, elektrimootor, nende mootoritüüpide hübriidrakendus või kombinatsioon või mis tahes muu mootoritüüp;

- 35) **„maksimaalne püsinimivõimsus”** – suurim võimsus elektrimootori väljundvõllil kolmekümne minuti jooksul, nagu on sätestatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjas nr 85;
- 36) **„maksimaalne kasulik võimsus”** – sisepõlemismootori suurim võimsus, mis saadakse katsestendil väntvõlli või samaväärse osise otsal;
- 37) „katkestusseade” – konstruktsioonielement, mille abil mõõdetakse temperatuuri, sõiduki kiirust, mootori pöörlemiskiirust ja/või koormust, ülekandemehhanismi, sisselasketorustiku rõhku või muid parameetreid, selleks et aktiveerida, muuta, edasi lükata või deaktiveerida heitkoguste kontrolli- ja heitgaaside järeltöötlussüsteemi mis tahes osade toimet, ja mis vähendab heitkoguste kontrollisüsteemi tõhusust tavapärastes sõiduki töötamise ning kasutamise tingimustes;
- 38) „vastupidavus” – osiste ja süsteemide suutlikkus vastu pidada, mis tagab **artiklis 23 ja V lisas sätestatud keskkonnamõju** järgimise ka VII lisa kohase läbisõidu järel ning sõiduki kasutusohutuse ■ , kui sõidukit kasutatakse tavapärastes või ettenähtud kasutustingimustes **ja hooldatakse vastavalt tootja soovitudele**;

- 39) „mootori töömaht”:
- a) kolbmootorite puhul mootori nominaalne töömaht;
 - b) rootormootorite (vankelmootorite) puhul mootori kahekordne nominaalne töömaht;
- 40) „kütuseaurud” – mootorsõiduki kütusesüsteemist õhku paiskuvad süsivesinike aurud, välja arvatud summutitorust heitgaasidena väljuvad süsivesinike aurud;
- 41) „SHED katse” – sõidukiga suletud ruumis kütuseaurude mõõtmiseks läbiviidav katse, mille käigus tehakse ■ spetsiaalne kütuseaurude katse;
- 42) „gaaskütusesüsteem” – mootorile paigaldatud gaaskütuse ladustamis-, toite-, doseerimis- ja juhtimissüsteem, mis võimaldab mootoril töötada vedelgaasil, surumaagaasil või vesinikul, kombineerides üht, kaht või mitut kütust;
- 43) „*gaasilised* saasteained” – heitgaasid, mis koosnevad süsinikmonooksiidist (CO), lämmastikoksiididest (NO_x), väljendatuna lämmastikdioksiidi (NO₂) ekvivalendina ■ ning süsivesinikest (HC) ■ ;

- 44) „summutitoru heitgaasid” – sõiduki summutitorust väljuvad gaasiliste saasteainete ja tahkete osakeste heited;
- 45) „tahked osakesed” – heitgaaside komponendid, mis kogutakse summutitoru heitgaaside keskmiste koguste kontrollimise katsemenetluses kirjeldatud filtritesse pärast heitgaasi lahjendamist temperatuuril kuni 325 K (52 °C) ■ ;
- 46) „mootorrataste **ülevaailmselt** ühtlustatud katsesükkel” või „WMTC” (**Worldwide harmonised Motorcycle Testing Cycle**) – laboris läbiviidav heitgaaside ülevaailmselt ühtlustatud katsesükkel WMTC, mis on määratletud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldises tehnilises eeskirjas nr 2;
- 47) „tootja” – **füüsiline või juriidiline** isik ■ , kes vastutab kinnitusasutuse ees kõigi tüübikinnitusmenetluse **või loa andmise menetluse** aspektide ning toodangu vastavuse tagamise eest ning samuti toodetud sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike turujärelevalve eest, olenemata sellest, kas see **füüsiline või juriidiline** isik ■ on otseselt kaasatud tüübikinnitusmenetluse esemeks oleva sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku **konstrueerimise ja** valmistamise kõigisse etappidesse või mitte;

- 48) „tootja esindaja” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kelle tootja on nõuetekohaselt nimetanud ennast kinnitusasutuses või turujärelevalveasutuses esindama ja enda nimel tegutsema käesoleva määrusega hõlmatud küsimustes;
- 49) „importija” – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes ***laseb turule*** kolmandast riigist toodud sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, ***osa või lisaseadme***;
- 50) „turustaja” – turustusahelas osalev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud tootja või importija, kes ***teeb*** sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, ***osa või lisaseadme*** turul ***kättesaadavaks***;
- 51) „ettevõtja” – tootja, tootja esindaja, importija või turustaja;
- 52) „registreerimine” – sõidukile kas alalise, ajutise või lühiajalise riikliku maanteeliikluse loa andmine, kaasa arvatud sõiduki identifitseerimine ja sellele seerianumbri omistamine, mida nimetatakse registreerimisnumbriks;
- 53) „kasutuselevõtmine” – ■ sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, ***osa või lisaseadme*** esmakordne ettenähtud otstarbel kasutamine liidus;
-
- 54) „***turulelaskmine***” – sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, ***osa või lisaseadme*** esmakordselt kättesaadavaks tegemine liidus;
- 55) „turul kättesaadavaks tegemine” – sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, ***osa või lisaseadme*** tarnimine turul turustamiseks või kasutamiseks äritegevuse käigus, kas tasu eest või tasuta;

- 56) „kinnitusasutus” – liikmesriigi poolt asutatud või määratud ja komisjonile teatatud ametiasutus, mille pädevusse kuuluvad sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübikinnituse **■** kõik aspektid, loa andmise menetlus, tüübikinnitustunnistuste väljastamine ja vajaduse korral tühistamine **või selle väljastamisest keeldumine**, tegutsemine teiste liikmesriikide kinnitusasutuste kontaktasutusena, tehniliste teenistuste määramine ja tootjapoolsete kohustuste täitmise tagamine toodangu vastavuse osas;
- 57) „turujärelevalveasutus” – liikmesriigi ametiasutus, mis vastutab turujärelevalve eest selle territooriumil;
- 58) **„turujärelevalve” – riiklike asutuste tegevus ja meetmed, mis tagavad, et turul kättesaadavaks tehtud sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud vastavad liidu asjakohastes ühtlustamisalastes õigusaktides sätestatud nõuetele ega ohusta inimeste tervist, ohutust või muid avaliku huvi kaitsega seotud aspekte;**

- 59) „riiklik asutus” – liikmesriigi kinnitusasutus ***või mõni muu asutus, mis on kaasatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike, osade või lisaseadmete turujärelevalve, piirikontrolli või registreerimise menetlustesse ning*** vastutab nende menetluste eest;
- 60) „tehniline teenistus” – organisatsioon või asutus, mille liikmesriigi kinnitusasutus on määranud katseid läbiviivaks katselaboratooriumiks või toodangu vastavuse hindamise organiks, et viia läbi alghindamist ja muid katseid või kontrollimisi kinnitusasutuse nimel, ***kusjuures neid ülesandeid võib täita ka kinnitusasutus ise;***

- 61) „tootjapoolsed katsed” – tehniliseks teenistuseks määratud tootja poolt tema oma ruumides katsete läbiviimine, katsetulemuste registreerimine ja järeldusi sisaldava katsearuande esitamine kinnitusasutusele, et hinnata vastavust teatavatele nõuetele;
- 62) „virtuaalne katsemeetod” – arvutisimulatsioon koos arvutustega, mis tõendavad, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik vastab **artikli 32 lõike 6 alusel vastu võetud** delegeeritud **õigusaktis** sätestatud tehnilistele nõuetele, ilma et oleks vaja füüsiliselt kasutada sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku;
- 63) „**pardadiagnostikasüsteem**” ehk „**OBD-süsteem**” – süsteem, mis **võimaldab kindlaks määrata rikke arvatava asukoha** arvutimälusse **salvestatud veakoodide abil**;
- 64) „sõiduki remondi- ja hooldusteave” – kõik andmed sõiduki diagnoosimise, teenindamise, kontrollimise, perioodilise järelevalve, remondi, ümberprogrammeerimise või taaslähtestamise kohta, mille tootja esitab enda volitatud edasimüüjatele ja remonditöökodadele, sealhulgas kõik nende andmete hilisemad muudatused ja täiendused; see teave **sisaldab** kogu sõidukitele osade **ja lisaseadmete** paigaldamiseks vajalikku teavet;

- 65) „sõltumatu ettevõtja” – **sõidukite** remondi ja hooldusega otseselt või kaudselt tegelev ettevõtja, välja arvatud volitatud edasimüüjad ja remonditöökodad, **eelkõige muud remonditöökodad, remondiseadmete, tööriistade või varuosade tootjad või turustajad, tehnilise teabe kirjastajad, autoklubid, autoabi ettevõtjad, kontrollimis- ja katsetamisteenuseid pakkuvad ettevõtjad ja alternatiivkütust kasutavate sõidukite seadmete paigaldajatele, tootjatele ja remontijatele koolitust pakkuvad ettevõtjad;**
- 66) „volitatud remonditöökoda” – sõidukite remondi- ja hooldusteenuste pakkuja, kes tegutseb sõidukite tarnija loodud turustussüsteemis;
- I**
- 67) „seerialõpu sõiduk” – varusse kuuluv sõiduk, mida ei saa **turul kättesaadavaks teha või mida ei saa enam turul kättesaadavaks teha**, registreerida või kasutusele võtta uute tehniliste nõuete jõustumise tõttu, millele vastavuse kohta ei ole sõiduk kinnitust saanud;

- 68) „kaherattaline mootorsõiduk” – kahe rattaga mootorsõiduk, sealhulgas kaherattalised mootoriga jalgrattad, kaherattalised mopeedid ja kaherattalised mootorrattad;
- 69) „kolmerattaline mootorsõiduk” – kolme rattaga mootorsõiduk, mis vastab L5e-kategooria sõidukiks liigitamise kriteeriumidele;
- 70) „neljarattaline sõiduk” – nelja rattaga sõiduk, mis vastab L6e- või L7e-kategooria sõidukiks liigitamise kriteeriumidele;
- 71) „tasakaaluliikur” – muutuva tasakaalupunktiga sõiduk, mis vajab tasakaalu säilitamiseks täiendavat juhtsüsteemi; siia kuuluvad üherattalised mootorsõidukid ning kaherattalised üheteljelised mootorsõidukid;
- I**
- 72) „topeltrattad” – kaks samale teljele monteeritud ratast, mida loetakse üheks rattaks ja mille maaga kokkupuutuvate pindade keskmete vaheline kaugus on võrdne või väiksem kui 460 mm;

73) „sõidukitüüp” – sama kategooria sõidukite rühm, sealhulgas variandid ja versioonid, milles sõidukid ei erine üksteisest vähemalt järgmistes olulistes aspektides:

- a) kategooria *ja* alamkategooria;
- b) tootja;
- c) šassii, raam, abiraam, põhjapaneel või karkass, mille külge kinnituvad peamised osised;

■

- d) tootja antud tüübimärgistus;

74) „variant” – sama tüüpi sõiduk, mille puhul on täidetud järgmised tingimused:

- a) põhijoontes sama kerekuju;
- b) peajõuseade ja selle konfiguratsioon on sama;
- c) kui sisepeõlemismootor on osa peajõuseadmest, on mootori töötsükkel sama;

- d) silindrite arv ja asetus on sama;
 - e) sama tüüpi käigukast;
 - f) töökorras sõidukite massi erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 20 % vähimast väärtusest;
 - g) lubatud täismassi erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 20 % vähimast väärtusest;
 - h) jõuallika töömahu (sisepõlemismootori korral) erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 30 % vähimast väärtusest; **ning**
 - i) jõuallika võimsuse erinevus suurima ja vähima väärtuse vahel ei ületa 30 % vähimast väärtusest;
- 75) „**variandi** versioon” – sõiduk, mis koosneb artikli 29 lõikes 10 osutatud infopaketi loetletud komponentide kombinatsioonist;

- 76) *„välispõlemismootor” – soojusmootor, mille põlemiskamber ja paisumiskamber on füüsiliselt eraldatud ja mille puhul sisemist töövedelikku kuumutatakse välises allikas toimuva põletamise teel; välisest põletamisest saadav soojus paisutab sisemist töövedelikku, mis paisudes ja mootori mehhanismi mõjutades tekitab seejärel liikumise ja teeb kasutamiskõlblikku tööd;*
- 77) *„jõuseade” – sõiduki osised ja süsteemid, mis toodavad energiat ja kannavad selle üle teepinnale, kaasa arvatud mootor(id), mootori juhtimissüsteemid ja mis tahes muud juhtsüsteemid, saastetõrje- ja keskkonnakaitseadmed (kaasa arvatud saasteainete heitkoguste ja müra vähendamise süsteemid), jõuülekanne ja selle ajam (veovõll, rihmülekanne või kettülekanne), diferentsiaalid, peaülekanne ja veoratta rehvi (raadius);*
- 78) *„ühelukutuseline sõiduk” – sõiduk, mis on konstrueeritud töötama peamiselt üht tüüpi kütusel;*
- 79) *„ühelukutuseline gaasisõiduk” – ühelukutuseline sõiduk, mis töötab peamiselt kas veeldatud naftagaasil, maagaasil/biometaanil või vesinikkütusel, kuid millel võib hädajuhtumiks või käivitamiseks olla ka bensiiniseade, kusjuures bensiinipaagi maht ei ületa 5 liitrit;*

- 80) *„E5” – kütusesegu, mis sisaldab 5 % veevaba etanooli ja 95 % bensiini;*
- 81) *„veeldatud naftagaas” – veeldatud naftagaas, mis koosneb surve all ladustamisel veeldatud propaanist ja butaanist;*
- 82) *„maagaas” – väga kõrge metaanisisaldusega maagaas;*
- 83) *„biometaan” – orgaanilistest allikatest saadud taastuv looduslik gaas, mis on algselt „biogaas”, kuid mida seejärel puhastatakse biogaasi biometaaniks muundamise protsessis, mille käigus eemaldatakse biogaasis sisalduvad lisandid, nagu süsinikdioksiid, siloksaanid ja vesiniksulfiidid (H_2S);*
- 84) *„kahekütuseline sõiduk” – kahe eraldi kütusemahutiga sõiduk, mis saab vaheldumisi töötada kahel eri kütusel ning on konstrueeritud töötama korraga ühel kütusel;*
- 85) *„kahekütuseline gaasisõiduk” – kahekütuseline sõiduk, mis saab töötada bensiinil, kuid samuti kas veeldatud naftagaasil, maagaasil/biometaanil või vesinikkütusel;*

- 86) „segakütuseline sõiduk” – ühe kütusemahutiga sõiduk, mis saab töötada erinevatel kahe või enama kütuse segudel;
- 87) „E85” – kütusesegu, mis sisaldab 85 % veevaba etanooli ja 15 % bensiini;
- 88) „segakütuseline etanoolisõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada bensiinil või bensiini ja etanooli segul, mis sisaldab kuni 85 % etanooli;
- 89) „H₂NG” – vesinikust ja maagaasist koosnev kütusesegu;
- 90) „segakütuseline H₂NG-sõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada erinevatel vesiniku ja maagaasi/biometaani segudel;
- 91) „segakütuseline biodiiselsõiduk” – segakütuseline sõiduk, mis saab töötada mineraaldiislikütusel või mineraaldiislikütuse ja biodiislikütuse segul;
- 92) „B5” – kütusesegu, mis koosneb kuni 5 % biodiislikütusest ja 95 % nafta baasil diislikütusest;
- 93) „biodiislikütus” – taimeõli või loomse rasva baasil diislikütus, mis koosneb säästval viisil toodetud pika ahelaga alküülestritest;

94) *„elektrisõiduk” – sõiduk, mille jõuallikaks on:*

a) süsteem, mis koosneb ühest või mitmest elektrienergiasalvestist, ühest või mitmest võimsuse jaotust reguleerivast seadmest ja ühest või mitmest elektriseadmest, mis muundavad salvestatud elektrienergia ratastele ülekantavaks, sõiduki käitamiseks vajalikuks mehaaniliseks energiaks;

b) pedaalidega sõidukile paigaldatud täiendav elektrimootor;

95) *„vesinikkütuseelemendiga sõiduk” – sõiduk, mida käitatakse vesinikkütuseelemendiga, mis muundab vesinikust saadava keemilise energia sõiduki käitamisel kasutatavaks elektrienergiaks;*

96) *„R-punkt” või „istme võrdluspunkt” – arvutuslik punkt, mis on sõidukitootja poolt iga istekoha jaoks kolmemõõtmelise taustsüsteemi abil kindlaks määratud.*

Käesolevas määruses sisalduvad viited käesolevas määruses sätestatud nõuetele, menetlustele ja kordadele loetakse viideteks nõuetele, menetlustele ja kordadele, mis on sätestatud käesolevas määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides.

Artikkel 4

Sõidukikategooriad

1. L-kategooriasse kuuluvad kahe-, kolme- ja neljarattalised sõidukid vastavalt **käesolevas artiklis** ja I lisas sätestatule, sealhulgas mootoriga jalgrattad, kahe- ja kolmerattalised mopeedid, kahe- ja kolmerattalised mootorrattad, külghaagisega mootorrattad, kerged ja rasked neljarattalised teeliiklussõidukid ning kerged ja rasked **neljarattalised liikurid**.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad järgmised I lisas kirjeldatud sõidukite kategooriad ja alamkategooriad:
 - a) kategooria L1e (kerge kahe- ja kolmerattalised mootorsõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
 - i) alamkategooria **L1e-A** (mootoriga jalgrattad);
 - ii) alamkategooria **L1e-B** (kahe- ja kolmerattalised mopeedid).
 - b) kategooria L2e (kolmerattalised mopeedid), **mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:**
 - i) **alamkategooria L2e-P (reisijate veoks ette nähtud kolmerattalised mopeedid);**
 - ii) **alamkategooria L2e-U (tarbesõidukina ette nähtud kolmerattalised mopeedid).**

- c) kategooria L3e (kaherattalised mootorrattad), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) mootorratta võimsuse järgi,¹ mille järgi jagunevad sõidukid omakorda:
- alamkategooria **L3e-A1** (väikese võimsusega mootorrattad);
 - alamkategooria **L3e-A2** (keskmise võimsusega mootorrattad);
 - alamkategooria **L3e-A3** (suure võimsusega mootorrattad).
- ii) *eriotstarbe järgi:*
- *alamkategooria L3e-A1E, L3e-A2E või L3e-A3E (Enduro-mootorrattad);*
 - *alamkategooria L3e-A1T, L3e-A2T või L3e-A3T (Trial-mootorrattad).*

- d) kategooria L4e (kaherattalised külghaagisega mootorrattad);

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta (ELT L 403, 30.12.2006, lk 18); võimsuse määratlused, A1- ja A2-kategooriad, artikli 4 lõike 3 punktides a ja b.

- e) kategooria L5e (kolmerattalised mootorsõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
 - i) alamkategooria **L5e-A** (kolmerattalised sõidukid): *peamiselt reisijate veoks ette nähtud sõidukid*;
 - ii) alamkategooria **L5e-B** (kolmerattalised kommertssõidukid): ■ kolmerattalised tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade veoks;
 -
- f) kategooria L6e (kerged neljarattalised sõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
 - i) alamkategooria **L6e-A** (kerged neljarattalised teeliiklussõidukid);
 - ii) alamkategooria **L6e-B** (kerged *neljarattalised liikurid*), mis jaguneb omakorda:
 - alamkategooria **L6e-B-U** (*kerged neljarattalised kaubaveoliikurid*): tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade veoks;
 - alamkategooria **L6e-B-P** (*kerged neljarattalised liikurid reisijate veoks*): sõidukid, mis on ette nähtud ■ peamiselt reisijate veoks;

- g) kategooria L7e (rasked neljarattalised sõidukid), mis jaguneb järgmisteks alamkategooriateks:
- i) alamkategooria **L7e-A** (rasked neljarattalised teeliiklussõidukid), **mis jaguneb omakorda:**
 - **L7e-A1: alamkategooria A1 neljarattalised teeliiklussõidukid;**
 - **L7e-A2: alamkategooria A2 neljarattalised teeliiklussõidukid;**
 - ii) alamkategooria **L7e-B** (rasked **neljarattalised maastikusõidukid**), mis jaguneb omakorda:
 - **L7e-B1: neljarattalised maastikusõidukid;**
 - **L7e-B2: kõrvutiasetsevate istmetega (side-by-side) bagid;**
 - iii) **alamkategooria L7e-C (rasked neljarattalised liikurid), mis jaguneb omakorda:**
 - alamkategooria **L7e-C-U**: (kaupade veoks mõeldud rasked neljarattalised liikurid) tarbesõidukid, mis on ette nähtud üksnes kaupade veoks;
 - alamkategooria **L7e-C-P**: (reisijate veoks mõeldud rasked neljarattalised liikurid) sõidukid, mis on ette nähtud peamiselt reisijate veoks.

3. Lõikes 2 loetletud L-kategooria sõidukid jagatakse jõuseadme järgi veel ■ :

a) sõidukid, mis töötavad sisepõlemismootoriga:

- survesüütemootor;
- ottomootor;

b) sõidukid, mis töötavad välispõlemismootori, turbiinmootori või rootormootoriga, kusjuures keskkonnakaitse ja kasutusohutuse nõuete täitmise seisukohast käsitatakse sellise jõuseadmega varustatud sõidukeid ottomootori tüüpi sisepõlemismootoriga varustatud sõidukitega samaväärsena;

c) sõidukid, mis töötavad suruõhumootoriga ja mille heited ei sisalda rohkem saasteaineid ega/või inertseid gaase, kui leidub tavapäraselt välisõhus, kusjuures keskkonnakaitse ja kasutusohutuse nõuete täitmise seisukohast käsitatakse sellise jõuseadmega varustatud sõidukeid gaaskütusel töötavate sõidukitega samaväärsena;

- d) sõidukid, mis töötavad elektrimootoriga;
 - e) hübriidsõidukid, milles kasutatakse mis tahes käesoleva lõike punktides a, b, c või d nimetatud jõuseadmekonfiguratsioonide kombinatsiooni või jõuseadmekonfiguratsioonide mitmik kombinatsioone, kaasa arvatud mitut sisepõlemis- ja/või elektrimootorit.
4. Lõikes 2 esitatud L-kategooria sõidukite klassifitseerimisel tuleb arvestada, *et* kui sõiduk ei sobi teatava kategooria alla, sest selle näitajad ei vasta vähemalt ühele selle kategooria kriteeriumile, tuleb sõiduk klassifitseerida järgmise kategooria alla, mille kriteeriume ta täidab. See kehtib järgmiste kategooriate ja alamkategooriate kohta:
- a) kategooria L1e ja selle alamkategooriad **L1e-A** ja **L1e-B** ning kategooria L3e ja selle alamkategooriad L3e-A1, L3e-A2 ja L3e-A3;
 - b) kategooria L2e ja kategooria L5e ning selle alamkategooriad **L5e-A** ja **L5e-B**;
 - c) kategooria L6e ja selle alamkategooriad **L6e-A** ja **L6e-B** ning kategooria L7e ja selle alamkategooriad **L7e-A**, **L7e-B** ja **L7e-C**;

- d) mis tahes muud kategooriate ja/või alamkategooriate loogilised seeriad tootja ettepanekul ja kinnitusasutuse heakskiidul.
5. *Olenemata käesoleva artikli lõigetes 1–4 ja I lisas sätestatud (all)klassifikatsiooni kriteeriumidest kohaldatakse V lisas sätestatud täiendavaid alamkategooriaid, et ühtlustada keskkonnakatse menetlused rahvusvahelisel tasandil, viidates ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadele ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldistele tehnilistele eeskirjadele.*

Artikkel 5

Töökorras sõiduki massi määramine

1. *L-kategooria töökorras sõiduki massi kindlakstegemiseks mõõdetakse tavapäraseks kasutuseks valmis koormamata sõiduki mass ja massi hulka kuuluvad:*
- a) *vedelikud;*
- b) *standardsed lisaseadmed vastavalt tootja andmetele;*

c) vähemalt 90 % täidetud kütusepaagis või -paakides olev kütus

Käesoleva punkti kohaldamisel lähtutakse järgmisest:

- i) kui sõiduk töötab vedelkütusel, käsitatakse seda kütusena;
- ii) kui sõiduk töötab vedelkütuse ja õli segul:
 - kui sõiduki käitamiseks kasutatav kütus ja määrdeõli on eelnevalt kokku segatud, käsitatakse seda valmissegu kütusena;
 - kui sõiduki käitamiseks kasutatava kütuse ja määrdeõli paagid on eraldatud, käsitatakse kütusena üksnes sõiduki käitamiseks kasutatavat kütust; või

iii) kui sõiduk töötab gaaskütusel, veeldatud gaaskütusel või suruõhul, võidakse lugeda gaaskütuse paagis või paakides oleva kütuse massiks 0 kg;

d) kere, kabiin ja uksed; ning

e) klaasid, haakeseadis, tagavararatas või -rattad ning tööriistad,

2. L-kategooria töökorras sõiduki massi hulka ei kuulu:

a) juht (75 kg) ja sõitja (65 kg);

b) lastiplatvormi piirkonda paigaldatud masinad või seadmed;

c) hübriidsõiduki või elektrisõiduki puhul jõuaku(d);

- d) *ühe-, kahe- või mitmekütuseliste sõidukite puhul gaaskütusesüsteem ning gaaskütuse mahutid, ning*
- e) *suruõhumootori puhul suruõhumahutid.*

II PEATÜKK ÜLDISED KOHUSTUSED

Artikkel 6 Liikmesriikide kohustused

1. Liikmesriigid asutavad või määravad tüübikinnituse küsimustes pädeva asutuse ning turujärelevalve küsimustes pädeva asutuse kooskõlas käesoleva määrusega. Liikmesriigid *teavitavad* selliste asutuste asutamisest ja määramisest *komisjoni*.

Kinnitusasutuse ja turujärelevalveasutuse asutamise või määramise teade sisaldab asutuse nime, aadressi, sealhulgas elektronposti aadressi, ning vastutusvaldkonda. **Komisjon avaldab kinnitusasutuste nimekirja ja üksikasjad oma veebisaidil.**

2. **Liikmesriigid** lubavad **turule lasta, registreerida** ja kasutusele võtta vaid selliseid sõidukeid, osiseid ja eraldi seadmestikke, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele.
3. **Liikmesriigid** ei keela, piira ega takista sõidukite, **süsteemide**, osiste või eraldi seadmestike **turulelaskmist**, registreerimist **või** kasutuselevõtmist **■** põhjustel, mis on seotud nende konstruktsiooni ja töötamise käesoleva määrusega hõlmatud aspektidega, kui need vastavad määruse nõuetele.
4. Liikmesriigid korraldavad ja viivad läbi turule sisenevate sõidukite, osiste või eraldi seadmestike turujärelevalvet ja kontrollimist kooskõlas määruse (EÜ) nr 765/2008 III peatükiga.

Artikkel 7

Kinnitusasutuste kohustused

1. Kinnitusasutus tagab, et tüübikinnitust taotlevad tootjad täidavad käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi.
2. Kinnitusasutus annab tüübikinnituse vaid sellistele sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele.

Artikkel 8

Turujärelevalve meetmed

1. *Turujärelevalveasutused korraldavad tüübikinnituse saanud sõidukitele, süsteemidele, osistele ja eraldi seadmestikele piisaval määral asjakohaseid dokumentide kontrollimisi, võttes arvesse riskihindamise, kaebuste ja muu teabe osas kehtestatud põhimõtteid.*

Turujärelevalveasutused võivad nõuda ettevõtjatelt selliste dokumentide ja teabe kättesaadavaks tegemist, mida nad oma toiminguteks vajalikuks peavad.

Kui ettevõtjad esitavad vastavustunnistused, võtavad turujärelevalveasutused selliseid tunnistusi nõuetekohaselt arvesse.

2. *Muude kui käesoleva artikli lõikega 1 hõlmatud osade ja lisaseadmete suhtes kohaldatakse tervikuna määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 19 lõiget 1.*

Artikkel 9

Tootjate ■ kohustused

1. Tootjad tagavad sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike **turulelaskmisel** või kasutuselevõtmisel, et need on toodetud ja saanud tüübikinnituse vastavalt käesolevas määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud nõuetele.

2. Mitmeastmelise tüübikinnituse korral vastutab iga tootja nende süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja toodangu vastavuse eest, mis lisatakse sõidukile tema poolt läbiviidavas komplekteerimisetapis. Tootja, kes muudab varasemates etappides juba tüübikinnituse saanud osiseid või süsteeme, vastutab muudetud osiste ja süsteemide tüübikinnituse ja toodangu vastavuse eest.
3. Tootja, kes muudab mittekomplektset sõidukit nii, et see kvalifitseerub mõne muu kategooria sõidukina, mis tähendab, et tüübikinnitusmenetluse varasemas astmes juba hinnatud nõuded on muutunud, vastutab ka **nende** nõuete täitmise eest, **mida kohaldatakse sellele sõidukikategooriale, millesse muudetud sõiduk kvalifitseerub.**
4. Käesoleva määrusega hõlmatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tüübikinnituse taotlemisel määrab väljaspool liitu asuv tootja endale ühe liidus asuva esindaja, kes esindab teda kinnitusasutuse ees.

5. ***Väljaspool liitu asuv tootja nimetab*** endale ka ***turujärelevalve eesmärkidel ühe liidus asuva esindaja***, kelleks võib olla ***lõikes 4*** osutatud esindaja või mõni teine esindaja.
6. Tootja vastutab kinnitusasutuse ees tüübikinnitusmenetluse kõigi aspektide ja toodangu vastavuse tagamise eest olenemata sellest, kas tootja on otseselt kaasatud sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku valmistamise kõigisse etappidesse või mitte.
7. ***Vastavalt käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele*** tagavad ***tootjad***, et nad on kehtestanud menetlused seeriatoodangu vastavuse säilimiseks ***kinnitatud tüübile***. ***Vastavalt VI peatükile*** tuleb arvesse võtta sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku konstruktsiooni või omaduste muudatusi, samuti nende eeskirjade muudatusi, millele sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik tunnistuse kohaselt vastab.

8. Lisaks sõidukitele, osistele või eraldi seadmestikele kohustusliku märgistuse ja tüübikinnitusmärgi kinnitamisele artikli 39 kohaselt, märgib tootja oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja **liidus asuva** kontaktaadressi kas **turul kättesaadavaks tehtud** sõidukitele, osistele või eraldi seadmestikele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või **osise või eraldi seadmestikuga** kaasasolevasse dokumenti.
9. Tootja tagab, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik on tema vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Artikkel 10

Tootjate kohustused seoses **toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu**

1. Kui tootja arvab või tal on põhjust uskuda, et tema sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik, mis on **turule lastud** või kasutusele võetud, ei ole vastavuses käesoleva määrusega või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktidega, võtab ta selle sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavusse viimiseks kohe vajalikke parandusmeetmeid või kõrvaldab vajaduse korral toote turult või võtab selle kasutajalt tagasi.

Tootja teavitab kohe tüübikinnituse andnud kinnitusasutust, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

2. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, **osa või lisaseade** kujutab endast **tõsist** ohtu, teavitab tootja sellest viivitamata nende liikmesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, kus sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, **osa või lisaseade turul kättesaadavaks tehti** või kasutusele võeti, esitades eelkõige üksikasjad mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

3. Tootja säilitab *artikli 29 lõikes 10* nimetatud *infopaketti* ja *lisaks säilitab sõidukitootja* artiklis 38 nimetatud *vastavustunnistuste koopiaid* kinnitusasutusele esitamiseks 10 aastat *pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat pärast süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmist.*
4. Tootja esitab **■** riiklikule asutusele selle põhjendatud nõudmisel *kinnitusasutuse kaudu* sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust *tõendava ELi tüüvikinnitustunnistuse või artikli 51 lõikes 1 osutatud loa koopia keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav.* Tootja teeb kõnealuse riikliku asutusega **■** koostööd *mis tahes meetmete osas, mis võetakse vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklile 20*, et kõrvaldada oht, mida põhjustavad tema sellised sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, mis on *turule lastud*, registreeritud või kasutusele võetud.

Artikkel 11

Tootja esindajate kohustused seoses turujärelevalvega

Tootja esindaja turujärelevalveasutuse ees täidab ülesandeid tootjalt saadud volituse piires. Volitus võimaldab esindajal teha vähemalt järgmist:

- a)** *omada juurdepääsu* artiklis 27 nimetatud *teatmikule* ja artiklis 38 nimetatud *vastavustunnistustele, nii et neid on võimalik esitada* kinnitusasutusele ■ 10 aastat *pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat pärast süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmist;*
- b)** esitada kinnitusasutusele selle põhjendatud nõudmisel sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku *tootmise* vastavust tõendava täieliku teabe ja dokumentatsiooni;

- c) teha kinnitus- või turujärelevalveasutuse taotlusel selle asutusega koostööd, et kõrvaldada tema volitusega hõlmatud sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi seadmestike, **osade või lisaseadmete** põhjustatav **tõsine** oht.

Artikkel 12

Importijate ■ kohustused

1. Importija **laseb turule** üksnes nõuetele vastavaid sõidukeid, süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke, **mis on saanud kas ELi tüübikinnituse või vastavad riikliku tüübikinnituse nõuetele, või osasid või lisaseadmeid, mille kohta kehtivad täielikult määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuded.**
2. Enne **tüübikinnituse saanud** sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku **turulelaskmist** tagab importija ■ artikli 29 lõikele 10 vastava infopaketi olemasolu ning et ■ süsteem, osis või eraldi seadmestik kannab nõutud tüübikinnitusmärke ja vastab artikli 9 lõike 8 sätetele ■ . **Sõiduki puhul tagab importija, et sõidukiga on kaasas nõutud vastavustunnistus.**

3. Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, *osa või lisaseade* ei vasta käesoleva määruse ning eeskätt tüübikinnituse nõuetele, siis ei *lase* ta seda sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku *turule, võimalda selle kasutuselevõtmist ega registreeri seda* seni, kuni see on nõuetega vastavusse viidud. Veelgi enam, kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, *osa või lisaseade* kujutab endast *tõsist* ohtu, teatab ta sellest tootjale *ja turujärelevalveasutusele. Tüübikinnituse saanud sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike puhul teatab ta sellest ka tüübikinnituse andnud* kinnitusasutusele.
4. Importija märgib oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja kontaktaadressi kas sõidukile, süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule, *osale või lisaseadmele* või, kui see ei ole võimalik, *selle* pakendile või *süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadmega* kaasasolevasse dokumenti.

5. Importija tagab, et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestikuga on kaasas **artiklis 55** nõutud juhised ja teave asjaomase liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes.
6. Importija tagab, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik on tema vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.
7. Juhul kui seda peetakse asjakohaseks seoses sõidukist, süsteemist, osisest, eraldi seadmestikust, **osast või lisaseadmest** tuleneva **tõsise** ohuga, uurivad importijad tarbijate tervise ja turvalisuse kaitse eesmärgil ■ sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi seadmestike, **osade või lisaseadmete** kohta esitatud kaebusi ja selliste toodete tagasivõtmisi ning vajaduse korral peavad nende kohta registrit **ning teavitavad** turustajaid sellistest järelevalvemeetmest.

Artikkel 13

Importijate kohustused seoses **toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu**

1. Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik, mille ta on **turule lasknud**, ei ole vastavuses käesoleva määrusega, võtab ta selle sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavusse viimiseks kohe vajalikke parandusmeetmeid või kõrvaldab vajaduse korral toote turult või võtab selle kasutajalt tagasi.
2. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, **osa või lisaseade** kujutab endast **tõsist** ohtu, teavitab importija viivitamata tootjat ja nende liikmesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, mille turul sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, **osa või lisaseade** kättesaadavaks tehti. Importija teavitab neid ka igast võetud meetmest ja esitab eelkõige üksikasjad **tõsise ohu** ja tootja võetud parandusmeetmete kohta.
3. Importija säilitab **10 aastat pärast sõiduki turulelaskmist ja viis aastat alates süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turulelaskmisest** vastavustunnistuse koopiat kinnitus- ja turujärelevalveasutustele esitamiseks ■ ning tagab, et artikli 29 lõikes 10 nimetatud infopakett on nimetatud asutuste nõudmisel neile kättesaadav.

4. Importija esitab riiklikule asutusele selle põhjendatud nõudmisel sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust tõendava täieliku teabe ja dokumentatsiooni **keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav**. Importija teeb kõnealuse asutusega selle nõudmisel koostööd, et kõrvaldada **tema poolt turule lastud** sõidukite, süsteemide, osiste, eraldi **seadmestike, osade või lisaseadmetega** kaasnev oht ■ .

Artikkel 14

Turustajate ■ kohustused

1. Sõiduki, süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, **osa või lisaseadme turul kättesaadavaks tegemise** korral peavad turustajad täitma käesoleva määruse nõudeid **nõutava hoolikusega**.

2. Enne sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku **turul kättesaadavaks tegemist**, registreerimist või kasutuselevõtmist kontrollivad turustajad, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik kannab nõutud kohustuslikku märgistust või tüübikinnitusmärki, et sellega on kaasas nõutud dokumendid, juhised ja ohutusteave selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, mille turul sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik **kättesaadavaks tehakse**, ning et importija ja tootja on täitnud **artikli 12 lõigetes 2 ja 4 ning artikli 39 lõigetes 1 ja 2** sätestatud nõuded.
3. Turustajad tagavad, et sel ajal, kui sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik on nende vastutuse all, ei ohusta toote ladustamise ega transpordi tingimused selle vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

Artikkel 15

Turustajate kohustused seoses **toodetega, mis ei vasta nõuetele või kujutavad endast tõsist ohtu**

1. Kui turustaja arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik ei vasta käesoleva määruse nõuetele, siis ei **tee** ta seda sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku **turul kättesaadavaks, registreeri ega võta kasutusele**, kuni see on nõuetega vastavusse viidud.
2. Kui turustaja arvab või tal on põhjust uskuda, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik, mille ta on **turul kättesaadavaks teinud**, registreerinud või mille kasutuselevõtmise eest ta vastutab, ei ole vastavuses käesoleva määrusega, **teavitab ta tootjat või tootja esindajat, et tagada** sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavusse viimiseks **vajalike parandusmeetmete võtmine** või **■** vajaduse korral **selle** kasutajalt **tagasivõtmine vastavalt artikli 10 lõikele 1 või artikli 13 lõikele 1**.

3. Kui sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, *osa või lisaseade* kujutab endast *tõsist* ohtu, teavitab turustaja sellest viivitamata tootjat, importijat ning nende liikmesriikide kinnitus- ja turujärelevalveasutusi, mille turul sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, *osa või lisaseade kättesaadavaks tehti*. Turustaja teavitab neid ka *igast võetud meetmest ning esitab* eelkõige üksikasjad *tõsise ohu* ja iga tootja võetud parandusmeetmee kohta.
4. Turustaja *tagab riikliku asutuse* põhjendatud nõudmisel, *et tootja esitab riiklikule asutusele artikli 10 lõikes 4 sätestatud teabe või et importija esitab riiklikule asutusele artikli 13 lõikes 3 sätestatud teabe*. Turustaja teeb kõnealuse asutusega selle nõudmisel koostööd mis tahes meetmete osas, *mis võetakse vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklile 20*, et kõrvaldada oht, mida põhjustab tema poolt *turul kättesaadavaks tehtud* sõiduk, süsteem, osis, eraldi seadmestik, *osa või lisaseade*.

Artikkel 16

Juhtumid, mil importijate ja turustajate suhtes kohaldatakse tootjate kohustusi

Käesolevas määruses käsitatakse tootjana importijat või turustajat, kes kasutab sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku ***turul kättesaadavaks tegemise***, registreerimise või kasutuselevõtmise korral oma nime või kaubamärki või kes muudab ■ sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku viisil, mis võib mõjutada toote nõuetele vastavust, ning sellise importija või turustaja suhtes kohaldatakse artiklitest 9–11 tulenevaid tootja kohustusi.

Artikkel 17

Ettevõtjate tuvastamine

Ettevõtjad esitavad kinnitus- ja turujärelevalveasutustele nõudmise korral ***sõiduki puhul*** 10 aasta ning ***süsteemi, osise, eraldi seadmestiku, osa või lisaseadme puhul viie aasta*** kohta teabe, mille alusel on võimalik tuvastada järgmist:

- a) iga ettevõtja, kes on neid sõiduki, süsteemi, osise, eraldi ***seadmestiku, osa või lisaseadmega*** varustanud;

- b) iga ettevõtja, keda nemad on sõiduki, süsteemi, osise, eraldi *seadmestiku, osa või lisaseadmega* varustanud.

III PEATÜKK SISULISED NÕUDED

Artikkel 18 Üldised sisulised nõuded

1. L-kategooria sõidukid ning nende sõidukite jaoks ettenähtud süsteemid, osised ja eraldi seadmestikud peavad vastama *asjaomaste (alam)kategooriate suhtes kohaldatavatele* lisades II–VIII loetletud nõuetele.
2. *L-kategooria sõidukite või nende süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike suhtes, mille elektromagnetilist ühilduvust käsitletakse käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sõiduki konstruktsiooni kohta ja käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusaktis, ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/108/EÜ (mis käsitleb elektromagnetilise ühilduvuse alaste liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist)¹ nõudeid.*

¹ *ELT L 390, 31.12.2004, lk 24.*

3. Selleks et **täiendada käesolevas määruses sätestatud L-kategooria sõidukite tüübikinnitusnõudeid, võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad üksikasjalikke tehnilisi nõudeid ja katsemenetlusi, nagu on kokku võetud II lisa A, B ja C osas, ning tagab seejuures ohutuse ja keskkonnakaitse kõrge taseme, nagu on sätestatud käesoleva määruse asjaomastes sätetes. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.**

Artikkel 19

Katkestusseadmete kasutamise keeld

Keelatud on kasutada katkestusseadmeid, mis vähendavad pardadiagnostika, elektromagnetilise ühilduvuse ja ohutussüsteemide ning mürataseme või saasteainete heitkoguste vähendamise süsteemide tõhusust. Konstruksioonielementi ei käsitata katkestusseadmena, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- a)** seade on vajalik mootori kaitsmiseks kahjustuse või õnnetusjuhtumi eest ning sõiduki kasutusohutuse tagamiseks,

- b) seade töötab ainult kuni mootori käivitamiseni,
- c) töötingimused sisalduvad suures osas katsemenetlustes, mille käigus kontrollitakse sõiduki vastavust käesolevale määrusele ning selle *alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele* ja rakendusaktidele.

Artikkel 20

Sõiduki jõuseadme muudatusi käsitlevad meetmed *tootjate jaoks*

1. *Sõidukitootjad varustavad L-kategooria sõidukid (v.a alamkategooriad L3e-A3 ja L4e-A3) spetsiaalsete omadustega*, et takistada sõiduki jõuseadme ümberehitamist, kehtestades *vastavad* tehnilised nõuded ja eeskirjad, mille eesmärk on:
 - a) takistada muudatusi, mis võiks mõjutada ohutust, eeskätt sõiduki jõudluse parandamist jõuseadme ümberehitamise teel, et suurendada maksimaalset pöördemomenti ja/või maksimaalset võimsust ja/või maksimaalset valmistajakiirust, *mis on nõuetekohaselt kindlaks määratud tüübikinnitusmenetluse käigus ja mida sõidukitootja on järginud*, ja/või

- b) hoida ära võimalikku keskkonnakahju.
2. Komisjon ***võtab kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad lõikes 1 nimetatud meetmeid käsitlevaid erinõudeid, ja selleks et lihtsustada lõike 4 nõuete täitmist. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.***
3. Pärast jõuseadme ümberehitamist peab sõiduk vastama esialgse kategooria ja alamkategooria tehnilistele nõuetele või vajaduse korral uue kategooria ja alamkategooria tehnilistele nõuetele, mis kehtisid algse sõiduki ***turulelaskmise***, registreerimise või kasutuselevõtmise ajal, kaasa arvatud nende nõuete viimastele muudatustele.

Kui sõidukitootja konstrueerib sõidukitüübi jõuseadme selliselt, et seda on võimalik muuta nii, et sõiduk ei vasta enam kinnitatud tüübile, vaid täiendavale variandile või versioonile, lisab sõidukitootja taotluses asjakohase teabe iga nii loodud variandi või versiooni kohta ning iga variant või versioon peab saama selgesõnalise tüübibikinnituse. Kui muudetud sõiduk kuulub uude kategooriasse või alamkategooriasse, tehakse taotlus uueks tüübibikinnituseks.

4. *Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, püüab tootja sõiduki kasutusohutust või keskkonnamõju kahjulikult mõjutavate muudatuste või kohanduste vältimiseks muuta sellised muudatused või kohandused parimate inseneritavade abil tehniliselt võimatuks, välja arvatud juhul, kui sellised muudatused või kohandused on sõnaselgelt deklareeritud ja sisalduvad teatmikus ning on seega hõlmatud tüübibikinnitusega.*

Artikkel 21

Pardadiagnostikasüsteemile esitatavad üldnõuded

I

1. *L-kategooria sõidukid varustatakse OBD-süsteemiga, mis vastab lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud töö nõuetele ja katsemenetlustele, ning seda tehakse vastavalt käesoleva määruse IV lisa sätestatud kohaldamiskuupäevadele.*
2. *Alates IV lisa punktis 1.8.1 sätestatud kuupäevadest varustatakse (alam)kategooriate L3e, L4e, L5e-A, L6e-A ja L7e-A sõidukid I põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib heitkoguste kontrollisüsteemi vooluahelate ja elektroonika tõrkeid ning annab teavet neist tõrgetest, mis toovad kaasa VI lisa B osa punktis 1 sätestatud heitkoguste piirmäärade ületamise.*
3. *Alates IV lisa punktis 1.8.2 sätestatud kuupäevadest varustatakse (alam)kategooriate L3e–L7e sõidukid I põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib heitkoguste kontrollisüsteemi vooluahelate ja elektroonika tõrkeid ning mis rakendub, kui VI lisa B osa punktis 2 sätestatud heitkoguste piirmäärasid ületatakse. Nimetatud (alam)kategooriate sõidukite I põlvkonna OBD-süsteemid annavad ka teavet mis tahes töörežiimi rakendumisest, mis vähendab olulisel määral mootori pöördemomenti.*

4. *Alates IV lisa punktis 1.8.3 sätestatud kuupäevadest ning sõltuvalt artikli 23 lõikest 5 varustatakse (alam)kategooriate L3e, L5e-A, L6e-A ja L7e-A sõidukid lisaks II põlvkonna OBD-süsteemiga, mis jälgib selliseid heitkoguste kontrollisüsteemi tõrkeid ja seisundi halvenemist ning annab nende kohta teavet, mis toovad kaasa VI lisa B osa punktis 2 sätestatud OBD heitkoguste piirmäärade ületamise.*
5. *Selleks et ühtlustada OBD-süsteemi teated kasutusohutuse või heitkoguste kontrollisüsteemi vigade kohta ning võimaldada sõiduki tulemuslikku ja tõhusat remonti, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad pardadiagnostika üksikasjalikke tehnilisi nõudeid, kaasa arvatud OBD-süsteemide töö nõudeid ja katsemenetlusi lõigetes 1–4 loetletud punktide jaoks, millele on osutatud II lisa C osa punktis 11 ning V lisa katsetüübis VIII.*

Artikkel 22

Sõidukite kasutusohutusele esitatavad nõuded

1. Tootjad tagavad, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja komplekteeritakse nii, et sõitjate ja teiste liiklejate vigastusoht oleks minimaalne. ■

2. *Tootja tagab, et sõiduki kasutusohutus säilib sõiduki kogu tavapärase kasutusaja vältel, kui sõidukit kasutatakse tavapärastes kasutustingimustes ja hooldatakse vastavalt tootja soovitustele. Tootja esitab teatmikus avalduse, milles ta kinnitab, et kasutusohutuse seisukohast kriitiliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavus on tagatud asjakohase katsetamise ning heade inseneritavade kasutamise abil.*
3. Tootjad tagavad, et sõidukid, süsteemid, osised ja eraldi seadmestikud on kooskõlas II ja VIII lisas sätestatud asjakohaste nõuetega ning ***lõike 5 alusel vastu võetud*** delegeeritud õigusaktis sätestatud katsemenetluste ja tehniliste nõuetega.
4. *Sõidukite osiste suhtes, mille elektrilist ohtu käsitletakse käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või rakendusaktides, ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/95/EÜ (teatavates pingevahemikes kasutatavaid elektriseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta)¹ nõudeid.*

I

¹ *ELT L 374, 27.12.2006, lk 10.*

5. ***Kasutusohutuse kõrge taseme tagamiseks võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid II lisa B osas loetletud sõidukite kasutusohutuse erinõuete kohta, ning lähtub, kus see on kohaldatav, VIII lisas sätestatud rangematest kasutusohutust käsitlevatest nõuetest. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.***
6. ***31. detsembriks 2020 võtab komisjon teise sammuna kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, et ühtlustada nõuded tavapärasele kasutusajale ja katsed, et tagada II lisa B osa punktis 17 loetletud sõiduki struktuuri terviklikkus.***
7. ***Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusaktid, et kehtestada tootja avalduse näidis. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.***

Artikkel 23

Keskkonnamõju käsitlevad nõuded

1. Tootjad tagavad, et sõidukid projekteeritakse, ehitatakse ja komplekteeritakse nii, et keskkonnamõju oleks minimaalne. Tootjad tagavad, et tüübikinnituse saanud sõidukid vastavad **II, V ja VI** lisa sätetatud **keskkonnamõju käsitlevatele nõuetele VII lisa sätetatud vastupidavuslabisõidu jooksul**.
2. Tootjad tagavad, et sõidukid, süsteemid, osised ja eraldi seadmestikud vastavad **käesoleva määruse IV lisa sätetatud kohaldamiskuupäevade jooksul V lisa sätetatud** katsemenetluste eeskirjadele ja katsenõuetele, mis on sätetatud lõike 12 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis.
3. Tootjad tagavad, et vastupidavusalased tüübikinnitusnõuded on täidetud. Tootja valib ühe järgmistest vastupidavuskatsetest, et tõendada kinnitusasutusele, et tüübikinnituse saanud sõiduki keskkonnamõju ei muutu:
 - a) tegeliku vastupidavuse katsetamine **kogu** labisõidu **jooksul**:

I

Katsesõidukid läbivad füüsiliselt kogu VII lisa A osas märgitud vahemaa ning neid katsetatakse vastavalt katsetüübis V esitatud menetlusele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõike 12 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis. Heitkoguste katse tulemused kogu VII lisa A osas märgitud vahemaa (kaasa arvatud) jooksul peavad olema madalamad kui VI lisa A osas esitatud keskkonnaalased piirväärtused;

b) tegeliku vastupidavuse katsetamine osalise läbisõidu jooksul:

Katsesõidukid läbivad füüsiliselt vähemalt 50 % kogu VII lisa A osas märgitud vahemaast ning neid katsetatakse vastavalt katsetüübis V esitatud menetlusele, mis on sätestatud käesoleva artikli lõike 12 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis. Nagu nimetatud õigusaktis täpsustatud, ekstrapoleeritakse katsetulemused kogu VII lisa A osas märgitud vahemaale. Nii katsetulemused kui ka ekstrapoleeritud tulemused peavad olema madalamad kui VI lisa A osas esitatud keskkonnaalased piirväärtused;

c) vastupidavuse matemaatiline arvutamine:

Heidete iga koostisosa puhul peab VII lisa B osas sätestatud halvendusteguri korrutis katsetulemusega, mis saadi keskkonnakatse tegemisel sõidukiga, mis on läbinud pärast esmakordset käivitamist üle 100 km, olema madalam kui VI lisa A osas esitatud keskkonnaalne piirväärtus.

4. Komisjon viib 1. jaanuariks 2016 läbi põhjaliku keskkonnamõju uuringu. Uuringus hinnatakse õhukvaliteeti ja L-kategooria sõidukite saasteainete heitkoguste osakaalu, hõlmates V lisas loetletud I, IV, V, VII ja VIII katsetüübile kohaldatavad nõuded.

Uuringus kõrvutatakse ja hinnatakse hiljutisi teadusandmeid ja uurimistulemusi, mudeleid ja kulutõhususanalüüse eesmärgiga kehtestada lõplikud poliitikameetmed, kinnitades **ja kehtestades lõplikult** Euro 5 **rakendamise**, mis on sätestatud IV lisas ning Euro 5 keskkonnanõuded ■, mis on sätestatud V lisas ning VI lisa A3, B2 ja C2 osas, samuti VII lisa nõuded seoses Euro 5 vastupidavuslabisõitude ja halvendusteguritega ■.

5. Sõltuvalt *lõikes 4 osutatud uuringu* tulemustest *esitab* komisjon *Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2016 aruande, mis käsitleb järgmist:*

- a) Euro 5 taseme ■ rakenduskuupäevad, millele on osutatud IV lisas;
- b) Euro 5 heitkoguste piirväärtused ■ , millele on osutatud VI lisa A3 osas, ning OBD piirmäärad, millele on osutatud VI lisa B2 osas;
- c) kõigi (alam)kategooriate L3e, L5e, *L6e-A* ja *L7e-A* uute *sõidukitüüpide* varustamine Euro 5 tasemel ■ lisaks I põlvkonna OBD-süsteemile ka II põlvkonna OBD-süsteemiga;

■

- d) Euro 5 taseme ■ vastupidavuslabisõidud, millele on osutatud VII lisa A osas, ning Euro 5 taseme ■ halvendustegurid, millele on osutatud VII lisa B osas.

■

Nimetatud aruande alusel esitab komisjon asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

6. *Keskkonnamõju uuringu tulemustest lähtudes võtab komisjon kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakti, milles määratletakse, milliste suhtes (alam)kategoriatest L1e-Ae, L1e-Be, L2e, L5e-Be, L6e-Be, L7e-Be ja L7e-C kohaldatakse Euro 5 tasemel SHED katset või kütusepaagi ja -voolikute läbilaskvuskatset, mille katsenormid on esitatud VI lisa C2 osas.*
7. *Tootjad tagavad, et L-kategooria sõidukid vastavad kohaldatavatele tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalikele keskkonnamõju käsitlevatele katsenõuetele, mis on esitatud V lisa A osas.*
8. *I katsetüübi korral on asjakohane heitkoguste piirväärtus alamkategoriate L3e-AxE (Enduro, $x = 1, 2$ või 3) ja L3e-AxT (Trial, $x = 1, 2$ või 3) mootorrataste puhul VI lisa A osa veergude L_2 (THC) ja L_3 (NO_x) summa. Heitkoguste katse tulemused (NO_x + THC) peavad olema sellest piirväärtusest ($L_2 + L_3$) väiksemad või sellega võrdsed.*

I

9. L4e-kategooria sõidukid peavad vastama V lisas L3e-kategooria sõidukite suhtes kehtestatud keskkonnanõuetele, kusjuures V lisas nimetatud I, IV, VII ja VIII katsetüübi puhul katsetatakse **vastavalt vajadusele** kas **täielikult komplekteeritud põhisõidukit koos külghaagisega või ainult** põhisõidukit ilma külghaagiseta **■** .
10. **■**
- Tootjad tagavad, et kõik **liidus turule lastavad** või kasutusele võetavad varu-saastetõrjeseadmed on saanud tüübikinnituse kooskõlas käesoleva määrusega.
11. Lõigetes 1–10 osutatud nõudeid kohaldatakse sõidukite, süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike suhtes kooskõlas II lisaga.
12. Selleks et tagada keskkonnakaitse kõrge tase, **on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad keskkonnanõudeid käsitlevaid üksikasjalikke tehnilisi eeskirju käesoleva artikli lõigetes 1, 2, 3, 6 ja 7 osutatud punktide jaoks, kaasa arvatud katsemenetlusi.**

Artikkel 24

Kasvuhoonegaaside heitkoguseid, kütusekulu, ***elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitavat vahemaad*** käsitlevad keskkonnaalased lisanõuded

1. Tootja määrab CO₂ (süsinikdioksiidi) heitkogused kindlaks laboris läbiviidava heitkoguste katsetsükliga ja teatab katsete tulemused kinnitusasutusele. Kütusekulu ***ja/või elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitav vahemaa*** arvutatakse välja tüübikinnituse raames tehtud heitkoguste laborikatsete tulemuste põhjal või seda mõõdetakse ***tehnilise teenistuse juuresolekul*** ning tulemused edastatakse kinnitusasutusele.
2. CO₂ mõõtmistulemused, arvutatud või mõõdetud kütusekulu, ***elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitav vahemaa*** näidatakse ära teatmikus sisalduvates dokumentides, ***nagu on nimetatud artikli 27 lõikes 4 osutatud rakendusaktis, ning vastav teave näidatakse ära ka*** vastavustunnistusel.

Lisaks vastavustunnistusel esitatud märkele tagab tootja, et ostjat teavitatakse uue sõiduki ostmisel CO₂ heitkogustest, kütusekulust, **elektrienergia kulust ning ühe laadimisega läbitavast vahemaast** tootjale sobival viisil.

3. **Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad katsetüübi VII katsemenetluse nõudeid seoses CO₂ heitkoguste mõõtmise ja kütusekulu, elektrienergia kulu ning ühe laadimisega läbitava vahemaa arvutamise ja mõõtmise meetoditega.**

IV PEATÜKK

ELi TÜÜBIKINNITUSMENETLUSED

Artikkel 25

ELi tüübikinnituse andmise menetlused

1. **Kogu** sõiduki tüübikinnituse taotlemisel võib tootja valida ühe järgmistest menetlustest:

- a) järkjärguline tüübikinnitus;
- b) üheastmeline tüübikinnitus;
- c) *sega-tüübikinnitus*.

Lisaks võib lõikes 5 nimetatud kategooriate sõidukite tootja valida mitmeastmelise tüübikinnituse.

Süsteemide, osiste või eraldi seadmestike **tüübikinnituse korral** kohaldatakse **üksnes** üheastmelist tüübikinnitust.

- 2. Järkjärguline tüübikinnitus on sõiduki tüübikinnituse menetlus, mille käigus kogutakse järk-järgult kokku sõidukiga seonduvate süsteemide, osiste ja eraldi seadmestike ELi tüübikinnitustunnistused ning mille viimases etapis antakse tüübikinnitus kogu sõidukile.
- 3. Üheastmeline tüübikinnitus on menetlus, mille käigus antakse üheainsa toiminguga tüübikinnitus sõidukile tervikuna.

4. ***Sega-tüübikinnitus on järkjärguline tüübikinnitusmenetlus, mille käigus kogu sõidukile kinnituse andmise viimases etapis antakse tüübikinnitus ühele või mitmele süsteemile, ilma et kõnealustele süsteemidele oleks vaja väljastada ELi tüübikinnitustunnistusi.***

5. Mitmeastmeline tüübikinnitus on menetlus, mille käigus üks või mitu kinnitusasutust tõendavad, et mittekomplektne või komplekteeritud sõidukitüüp vastab, olenevalt komplekteerituse astmest, käesoleva määruse asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele.

Mitmeastmeline tüübikinnitus antakse mittekomplektsele või komplekteeritud sõidukitüübile, mis vastab artikliga 27 ette nähtud teatmikus esitatud andmetele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides kehtestatud tehnilistele nõuetele, võttes arvesse sõiduki komplekteerituse astet.

6. Sõiduki viimase valmistusastme tüübikinnitus antakse alles pärast seda, kui kinnitusasutus on kontrollinud, et ■ viimases etapis tüübikinnituse saanud sõiduk vastab ***sel ajal*** kõigile ***kehtivatele*** tehnilistele nõuetele. ***See hõlmab kõiki mittekomplektsele sõidukile mitmeastmelise menetluse käigus antud tüübikinnitusega hõlmatud nõudeid puudutavate dokumentide kontrolli, isegi kui tüübikinnitus anti erinevale sõiduki (alam)kategooriale ■.***

Lõike 1 *teises lõigus* nimetatud mitmeastmelist tüübikinnitust kohaldatakse ainult *(alam)kategooriate L2e-U, L4e, L5e-B, L6e-B U ja L7e-C U sõidukite* suhtes.

7. Tüübikinnitusmenetluse valik ei mõjuta kohaldatavaid *sisulisi* nõudeid, millele kinnituse saanud sõidukitüüp peab vastama kogu sõiduki tüübikinnituse väljastamise ajal.
8. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte tüübikinnitusmenetluste üksikasjalike eeskirjade kohta. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.*

Artikkel 26

Tüübikinnituse taotlemine

1. Tootja esitab tüübikinnituse taotluse kinnitusasutusele.

2. Ühe konkreetse sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku kohta võib esitada ainult ühe taotluse ja selle võib esitada ainult ühes liikmesriigis.
3. Iga kinnitatava tüübi kohta esitatakse eraldi taotlus.

Artikkel 27

Teatmik

1. Taotleja esitab kinnitusasutusele teatmiku.
2. Teatmikus peab sisalduma:
 - a) teatis ■ ;
 - b) kõik andmed, joonised, fotod ja muu teave ■ ;
 - c) sõidukite puhul märges artikli 25 lõikega 1 kooskõlas valitud menetlus(t)e kohta;
 - d) *mis tahes täiendav teave, mida kinnitusasutus taotlusmenetluse raames nõuab.*

3. Teatmiku võib esitada paberkandjal või elektroonilisel kujul, kui ***tehniline teenistus ja kinnitusasutus seda aktsepteerivad.***
4. ***Komisjon kehtestab rakendusaktidega teatise ja teatmiku näidised. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.***

Artikkel 28

Erinõuded tüübikinnitustaotluses esitatavale teabele sõltuvalt menetluse liigist

1. Järgjärgulise tüübikinnitusmenetluse taotlusele peab olema lisatud artikli 27 kohane teatmik ja kõik tüübikinnitustunnistused, mis on nõutavad iga II lisas loetletud kohaldatava õigusakti alusel.

Süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübikinnituse puhul on kinnitusasutusel II lisas loetletud kohaldatavate aktide kohaselt juurdepääs asjaomasele teatmikule kuni ajani, mil tüübikinnitus väljastatakse või selle väljastamisest keeldutakse.

2. Üheastmelise tüübikinnituse taotlusele tuleb vastavalt käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktidele lisada artikliga 27 ette nähtud teatmik seoses kõnealuste kohaldatavate õigusaktidega.
3. ***Sega-tüübikinnituse menetluse puhul peab teatmikuga kaasas olema üks või mitu tüübikinnitustunnistust, mis on nõutavad iga kohaldatava II lisas loetletud õigusakti kohaselt, ja juhul, kui ühtegi tüübikinnitustunnistust ei ole esitatud, peab see sisaldama käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusaktiga nõutavat asjakohast teavet seoses kõnealuste õigusaktidega.***
4. Ilma, et see piiraks lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamist, esitatakse mitmeastmelise tüübikinnituse puhul järgmine teave:

- a) esimesel etapil – need teatmiku osad ja ELi tüübikinnitustunnistused, mis on baassõiduki asjaomasel komplekteerituse tasemel olulised;
- b) teisel ja edasistel etappidel – asjaomasel ehitusetapil olulised teatmiku ja ELi tüübikinnitustunnistuse osad koos sõidukile eelmisel ehitusetapil väljastatud ELi tüübikinnitustunnistuse koopiaga ning üksikasjalik teave sõidukile **tootja** tehtud muudatuste või lisanduste kohta.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktides a ja b osutatud teabe võib esitada vastavalt lõikele 3.

- 5. Kinnitusasutus võib põhjendatud taotlusega paluda tootjal esitada täiendavat teavet, mis on vajalik otsustamiseks, millised katsed on nõutavad või kuidas nimetatud katsete läbiviimist hõlbustada.

V PEATÜKK
ELi TÜÜBIKINNITUSMENETLUSTE LÄBIVIIMINE

Artikkel 29

Üldsätted

1. Kinnitusasutused annavad ELi tüübikinnituse üksnes pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et artiklis 33 osutatud toodangu vastavuse kontrollimise korda on rakendatud ja et sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüüp vastab kehtivatele nõuetele.
2. ELi tüübikinnitus antakse *vastavalt käesolevale peatükile*.
3. Kui kinnitusasutus leiab, et sõiduki, süsteemi, osise või seadmestiku tüüp, mis vastab nõutud sätetele, kujutab endast sellest hoolimata tõsist ohtu või võib tõsiselt kahjustada keskkonda või rahvatervist, võib see asutus ELi tüübikinnituse andmisest keelduda. Sellisel juhul saadab ta teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ja komisjonile kohe üksikasjaliku toimiku, milles põhjendab oma otsust ja esitab oma järeldusi kinnitavad tõendid.

4. ELi tüübikinnitustunnistused nummerdatakse ühtlustatud süsteemi järgi, ***mille kehtestab komisjon rakendusaktidega. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.***
5. Kinnitusasutus saadab ühe kuu jooksul tüübikinnitustunnistuse väljastamisest teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ***ühise turvalise elektroonilise vahetussüsteemi kaudu*** iga sõidukitüübi kohta, millele asutus on kinnituse andnud, koopia sõiduki ELi tüübikinnitustunnistusest koos selle juurde kuuluvate lisadega. Koopia võib edastada ***ka turvalisel elektroonilisel kujul.***
6. Kinnitusasutus teavitab viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutusi igast sõiduki tüübikinnituse andmisest keeldumisest või tüübikinnituse tühistamisest ning esitab sellise otsuse põhjendused.
7. Kinnitusasutus saadab iga kolme kuu järel teiste liikmesriikide kinnitusasutustele loetelu süsteemide, osiste või eraldi seadmestike ELi tüübikinnitustest, mis ta on eelneva perioodi jooksul väljastanud, muutnud, tühistanud või mille väljastamisest ta on keeldunud.

8. Teise liikmesriigi kinnitusasutuse nõudel saadab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus nõude esitanud asutusele **ühise turvalise elektroonilise vahetussüsteemi kaudu** ühe kuu jooksul **nõutud** ELi tüübikinnitustunnistuse **■** koos lisadega. Koopia võib edastada **ka turvalisel elektroonilisel kujul**.
9. Kui komisjon seda nõuab, esitab kinnitusasutus lõigetes 5–8 kirjeldatud teabe ka komisjonile.
10. Kinnitusasutus koostab infopaketi, mis sisaldab teatmikku koos katsearuannete ja kõigi muude dokumentidega, mille tehniline teenistus või kinnitusasutus on lisanud teatmikule oma ülesannete täitmise käigus. Infopaketil peab olema sisukord, milles on loetletud selle sisu sobilikult nummerdatuna või muul viisil tähistatuna, et iga dokumendi kõik leheküljed ja vorm oleksid selgelt eristatavad, et kajastada ELi tüübikinnituse menetlemise järjestikusi etappe, eelkõige läbivaatamise ja ajakohastamise kuupäevi. **Kinnitusasutus hoiab infopaketi sisalduva teabe kättesaadavana 10 aastat pärast asjaomase tüübikinnituse kehtivuse lõppu.**

Artikkel 30

ELi **tüübikinnitustunnistust** käsitlevad erisätted

1. **ELi** tüübikinnitustunnistus sisaldab järgmisi lisasid:
 - a) artikli 29 lõikes 10 osutatud infopakett;
 - b) katsetulemused;
 - c) vastavustunnistuste allkirjastamiseks volitatud isiku(te) nimi/nimed ja allkirja(de) näidis(ed) ning märges tema/nende ametikoha kohta;
 - d) *kogu sõiduki ELi tüübikinnituse korral vastavustunnistuse täidetud näidis.*
2. **ELi** tüübikinnitustunnistus antakse välja **komisjoni poolt rakendusaktidega** kehtestatud näidise alusel. **Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.**

3. Iga sõidukitüübi puhul teostab kinnitusasutus järgmised toimingud:
- a) täidab kõik asjakohased ELi tüübikinnitustunnistuse osad, sealhulgas juurdelisatud katsetulemuste lehe ;
 - b) koostab infopaketi sisukorra;
 - c) väljastab viivitamata taotlejale täidetud tunnistuse koos selle lisadega.

Komisjon kehtestab rakendusaktidega punktis a osutatud katsetulemuste lehe näidise. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

4. Kui ELi tüübikinnitusele on vastavalt **artiklile 40** kehtestatud kehtivuspiirangud või selle suhtes ei kohaldata käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide teatavaid sätteid, esitatakse nimetatud piirangud või erandid ELi tüübikinnitustunnistuses.

5. ***Kui tootja valib sega-tüübikinnituse menetluse, märgib kinnitusasutus infopaketti viited artikli 32 lõikes 1 osutatud rakendusaktidega kehtestatud katsearuannetele, mille kohta ELi tüübikinnitustunnistus puudub.***
6. Kui tootja valib üheastmelise tüübikinnitusmenetluse, määrab kinnitusasutus kindlaks kohaldatavate nõuete või õigusaktide loetelu ja lisab nimetatud loetelu ELi tüübikinnitustunnistusele. ***Komisjon võtab rakendusaktidega vastu sellise loetelu näidise. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.***

Artikkel 31

Süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke käsitlevad erisätted

1. ELi tüübikinnitus antakse süsteemile, mis vastab teatmikus esitatud üksikasjadele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides sätestatud tehnilistele nõuetele.

2. ELi tüübikinnitus antakse osisele või eraldi seadmestikule, mis vastab teatmikus esitatud üksikasjadele ja II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides sätestatud tehnilistele nõuetele.
3. Kui osisele või eraldi seadmestikule, mis on või ei ole ette nähtud remondiks, teeninduseks või hoolduseks, laieneb sõidukiga seotud süsteemi tüübikinnitus, ei nõuta täiendavat osise või eraldi seadmestiku tüübikinnitust, kui II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.
4. Kui osis või eraldi seadmestik täidab oma ülesannet või selle spetsiifiline omadus avaldub ainult koos sõiduki teiste osadega ja sel põhjusel on vastavust nõuetele võimalik tõendada ainult siis, kui osis või eraldi seadmestik toimib koos nende teiste sõidukiosadega, piiratakse osa või eraldi seadmestiku ELi tüübikinnituse ulatust sellele vastavalt.

Sel juhul märgitakse ELi tüübikinnitustunnistuses kõik osise või eraldi seadmestiku kasutuspiirangud ja selle paigaldamise eritingimused.

Kui sellise osise või eraldi seadmestiku paigaldab sõidukitootja, tõendatakse vastavust kohaldatavatele kasutuspiirangutele või paigaldamistingimustele sõidukile tüübikinnituse andmisel.

Artikkel 32

ELi tüübikinnituseks nõutavad katsed

1. Vastavust käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides sätestatud tehnilistele eeskirjadele tõendatakse asjakohaste katsete abil, mille viivad läbi selleks määratud tehnilised teenistused.

Esimese lõigus osutatud katsemenetlused ning nende läbiviimiseks vajalikud seadmed ja vahendid määratakse kindlaks II lisas loetletud asjakohastes õigusaktides.

Katsearuande vorm peab vastama üldnõuetele, mille kehtestab komisjon rakendusaktidega. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed nimetatud rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.

2. Tootja teeb kinnitusasutusele kättesaadavaks II lisas loetletud asjaomastes õigusaktides nõutud katsete läbiviimiseks vajaliku arvu sõidukeid, osiseid või eraldi seadmestikke.
3. Nõutud katsete läbiviimiseks kasutatakse sõidukeid, osiseid ja eraldi seadmestikke, mis on kinnitatava tüübi suhtes representatiivsed.

Kokkuleppel kinnitusasutusega võib tootja siiski valida sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku, mis pole küll kinnitatava tüübi suhtes representatiivne, kuid milles on ühendatud mitmed nõutavate tulemuste taseme seisukohast kõige ebasoodsamad näitajad. Valiku tegemisel võib otsustamise hõlbustamiseks kasutada virtuaalseid katsemeetodeid.

4. Kinnitusasutuse nõusolekul võib alternatiivina lõikes 1 osutatud katsemeetoditele kasutada ***lõike 6 alusel vastu võetud*** delegeeritud ***õigusaktidega kehtestatud*** nõuete puhul tootja taotlusel virtuaalseid katsemeetodeid.
5. Virtuaalsed katsemeetodid peavad vastama ***lõike 6 alusel vastu võetud*** delegeeritud õigusaktides sätestatud tingimustele.
6. Selleks et tagada, et virtuaalsel katsetamisel saadud tulemused oleksid sama usaldusväärsed kui füüsilisel katsetamisel saadud tulemused, ***on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte nõuete kohta, mille*** puhul võib virtuaalseid katsemeetodeid kasutada, ning ***tingimuste kohta***, mille alusel tuleb virtuaalseid katseid teha. ***Nimetatud õigusaktide vastuvõtmisel võtab komisjon asjakohasel juhul aluseks direktiivi 2007/46/EÜ XVI lisas sätestatud nõuded ja menetlused.***

Artikkel 33

Toodangu vastavuse kontrollimise kord

1. ELi tüübikinnitust andev kinnitusasutus võtab tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, vajaduse korral koostöös teiste liikmesriikide kinnitusasutustega, et on võetud piisavad meetmed *tootmises olevate* sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike kinnitatud tüübile vastavuse tagamiseks.
2. *Kogu sõiduki tüübikinnitust andev kinnitusasutus võtab tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, et tootja poolt välja antud vastavustunnistused on kooskõlas artikliga 38. Selleks kontrollib kinnitusasutus, et piisav hulk vastavustunnistuste näidiseid on kooskõlas artikliga 38 ning et tootja on võtnud piisavad meetmed tagamaks, et vastavustunnistuste andmed on õiged.*

3. ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus võtab seoses kõnealuse tüübikinnitusega tarvitusele vajalikud abinõud kontrollimaks, vajaduse korral koostöös teiste liikmesriikide kinnitusasutustega, et ***lõigetes 1 ja 2*** osutatud meetmed on jätkuvalt piisavad, ***nii*** et tootmises olevad sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud vastavad jätkuvalt kinnitatud tüübile ***ning vastavustunnistused on jätkuvalt kooskõlas artikliga 38***.
4. Selleks et kontrollida sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku vastavust kinnitatud tüübile, võib ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus teostada tootja ettevõttes, sealhulgas tootmisrajatistes, võetud näidiste kontrollimisi või katseid, mis on nõutavad ELi tüübikinnituse jaoks. ■
5. Kui ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus tuvastab, et ***lõigetes 1 ja 2*** osutatud meetmeid ei rakendata, et need erinevad oluliselt kokkulepitud meetmetest ja kontrollikavadest, et nende rakendamine on lõppenud või et neid ei peeta enam asjakohasteks, kuigi tootmine jätkub, võtab kõnealune kinnitusasutus kasutusele vajalikud abinõud, et tagada toodangu vastavuse menetluse nõuetekohane järgimine, või tühistab tüübikinnituse.

6. Komisjonil on õigus **■** võtta *kooskõlas artikliga 75* vastu *delegeeritud õigusakte* toodangu vastavuse tagamise *üksikasjalike eeskirjade kohta. Esimesed sellised delegeeritud õigusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.*

VI PEATÜKK

ELi TÜÜBIKINNITUSTE MUUDATUSED

Artikkel 34

Üldsätted

1. Tootja teavitab ELi tüübiaktsiooni andnud aktsiooniasutust viivitamata igast muudatusest infopaketi andmetes.

Aktsiooniasutus otsustab, millist artiklis 35 osutatud menetlust kohaldatakse.

Vajaduse korral võib aktsiooniasutus tootjaga konsulteerides otsustada, et anda tuleb uus ELi tüübiaktsioon.

2. Taotlus ELi tüübikinnituse muutmiseks esitatakse eranditult algse ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.
3. Kui kinnitusasutus leiab, et muudatuse tegemiseks on vaja kontrollimisi või katseid korrata, teatab ta sellest tootjale.

Artiklis 35 osutatud menetlusi kohaldatakse üksnes siis, kui kinnitusasutus järelgab nende kontrollimiste või katsete põhjal, et ELi tüübikinnituse nõuded on jätkuvalt täidetud.

Artikkel 35

ELi tüübikinnituste parandused ja laiendused

1. Kui infopaketi sisalduvad andmed on muutunud, kuid kontrollimisi või katseid korrata ei ole vaja, nimetatakse sellist muudatust „paranduseks”.

Sel juhul väljastab kinnitusasutus vajaduse korral infopaketi parandatud leheküljed, märkides igale parandatud leheküljele selgelt muudatuse laadi ja uuesti väljastamise kuupäeva. Infopaketi ajakohastatud tervikversioon koos muudatuste üksikasjaliku kirjeldusega loetakse kõnealusele nõudele vastavaks.

2. Muudatust nimetatakse „laienduseks”, kui infopakett sisalduvad andmed on muutunud ja kui ilmneb mõni järgmistest asjaoludest:

- a) nõutakse täiendavaid kontrollimisi või katseid;
- b) ELi tüübikinnitustunnistuse (välja arvatud lisade) andmed on muutunud;
- c) hakatakse kohaldama kinnituse saanud sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübi suhtes kohaldatavate II lisas loetletud õigusaktide uusi nõudeid.

Laienduse puhul väljastab kinnitusasutus ajakohastatud ELi tüübikinnitustunnistuse, mida tähistatakse laienduse numbriga, mida suurendatakse vastavalt juba varem antud laienduste arvule. Tüübikinnitustunnistusest peab selgelt nähtuma laiendamise põhjus ja uuesti väljastamise kuupäev.

3. Alati kui väljastatakse infopaketi muudetud leheküljed või selle ajakohastatud tervikversioon, tehakse vastavad muudatused tüübikinnitustunnistusele lisatud infopaketi sisukorras, et ära näidata viimati lisatud laienduse või paranduse kuupäev või tervikteksti uusima ajakohastatud versiooni kuupäev.
4. ***Sõiduki tüübikinnituse muudatust ei nõuta, kui lõike 2 punktis c osutatud uued nõuded ei ole tehnilisest seisukohast selle sõidukitüübi jaoks olulised või hõlmavad muid sõidukikategooriaid kui see, millesse asjaomane sõidukitüüp kuulub.***

Artikkel 36

Muudatuste väljastamine ja nendest teatamine

1. Laienduse puhul ajakohastatakse kõik asjakohased ELi tüübikinnitustunnistuse osad, selle lisad ja infopaketi sisukord. Ajakohastatud tüübikinnitustunnistus ja selle lisad väljastatakse taotlejale viivitamata.

2. Paranduse puhul väljastab kinnitusasutus taotlejale viivitamata parandatud dokumendid või vajaduse korral ajakohastatud tervikversiooni, sealhulgas infopaketi parandatud sisukorra.
3. Kinnitusasutus teatab igast ELi tüübikeinnituse muudatusest teiste liikmesriikide kinnitusasutustele vastavalt artiklis 29 sätestatud menetlustele.

VII PEATÜKK ELi TÜÜBIKINNITUSE KEHTIVUS

Artikkel 37 Kehtivuse lõppemine

1. ELi tüübikeinnitused antakse välja määramata ajaks.
2. Sõiduki ELi tüübikeinnitus kaotab kehtivuse järgmistel juhtudel:

- a) **■** sõiduki *turul kättesaadavaks tegemisel*, registreerimisel või kasutuselevõtmisel muutuvad kohustuslikuks tüübikinnituse saanud sõidukitüübi suhtes kohaldatava õigusakti uued nõuded ning tüübikinnitust ei ole võimalik vastavalt ajakohastada;
 - b) tüübikinnituse saanud sõiduki tootmine lõpetatakse lõplikult ja vabatahtlikult;
 - c) tüübikinnitus kaotab kehtivuse artikli 40 lõike 6 kohase piirangu tõttu;
 - d) *tüübikinnitus on tühistatud vastavalt artikli 33 lõikele 5, artikli 49 lõikele 1 või artikli 52 lõikele 4.*
3. Kui kehtetuks muutub ainult sõidukitüübi üks variant või variandi üks versioon, kaotab kõnealuse sõiduki ELi tüübikinnitus kehtivuse vaid selle konkreetse variandi või versiooni suhtes.
4. Kui teatava sõidukitüübi tootmine lõpetatakse lõplikult, teavitab tootja sellest sõiduki ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutust.

Ühe kuu jooksul esimeses lõigus osutatud teate saamisest teavitab sõiduki ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus sellest teiste liikmesriikide kinnitusasutusi.

5. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, teavitab tootja juhul, kui sõiduki ELi tüübikinnituse kehtivus hakkab lõppema, sellest ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutust.

ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus edastab kogu asjakohase teabe viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutustele, et vajaduse korral oleks võimalik kohaldada *artiklit 44*.

Teises lõigus osutatud teave sisaldab eelkõige viimase toodetud sõiduki tootmise kuupäeva ja valmistajatehase tähist.

VIII PEATÜKK

VASTAVUSTUNNISTUS JA MÄRGISED

Artikkel 38
Vastavustunnistus

1. Tootja kui ■ sõiduki tüübikinnituse omanik annab välja paberkandjal vastavustunnistuse, mis on kaasas iga komplektse, mittekomplektse või komplekteeritud sõidukiga, mis on toodetud vastavuses kinnitatud sõidukitüübiga.

Tunnistus antakse ostjale koos sõidukiga tasuta. Selle väljastamise eeltingimusena ei tohi nõuda sõnaselget taotlust või tootjale lisateabe esitamist.

Sõiduki omaniku nõudmisel väljastab sõidukitootja talle 10 aasta jooksul pärast sõiduki tootmise kuupäeva vastavustunnistuse duplikaadi tasu eest, mis ei ületa selle väljastamise kulu. Iga vastavustunnistuse duplikaadi esiküljel peab olema selgelt nähtav sõna „duplikaat”.

2. Tootja kasutab vastavustunnistuse näidist, mille komisjon on **rakendusaktidega** vastu võtnud. **Rakendusaktid võetakse vastu** kooskõlas **artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega**. **Vastavustunnistus on kujundatud selliselt, et oleks välistatud selle võltsimine**. **Seetõttu sätestatakse rakendusaktides, et tunnistuse jaoks kasutatav paber peab olema kaitstud mitme trüki-turvaelemendiga**. **Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014**.
 3. Vastavustunnistus koostatakse **vähemalt ühes liidu ametlikest keeltest**. **Iga liikmesriik võib taotleda vastavustunnistuse tõlkimist selle liikmesriigi ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse**.
- I**
4. **Vastavustunnistuste allkirjastamiseks volitatud isik(ud) kuulub/kuuluvad tootja organisatsiooni ning ta/nad on juhatuse poolt nõuetekohaselt heaks kiidetud, et tagada tootja täielik juriidiline vastutus sõiduki projekteerimise ja valmistamisega seotud aspektide või toodangu vastavuse eest**.

5. Vastavustunnistus täidetakse tervikuna ja see ei sisalda sõiduki kasutuse suhtes muid piiranguid peale ***käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis*** sätestatu.
6. Mittekomplektse või komplekteeritud sõiduki korral täidab tootja ainult need vastavustunnistuse punktid, mis on tüübikinnituse asjaomasel etapil lisatud või mida on sel etapil muudetud, ja vajaduse korral lisab tunnistusele kõik ***eelnevatel etappidel*** väljastatud vastavustunnistused.
7. ■ Vastavustunnistus sõidukitele, millele on antud tüübikinnitus vastavalt ***artikli 40*** lõikele 2, sisaldab pealkirjas fraasi „Komplektsete/komplekteeritud sõidukite jaoks, millele anti tüübikinnitus ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määruse (EL) nr .../2012 (kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta)***⁺***artikli 40 lõike 4 kohaselt*** (ajutine kinnitus)”.

8. ■ Lõikes 2 osutatud rakendusaktides sätestatud vastavustunnistus sõidukitele, millele on antud tüübikinnitus vastavalt ***artiklile 42***, sisaldab pealkirjas fraasi „Komplektsete/komplekteeritud sõidukite jaoks, millele on antud väikeseeria tüübikinnitus” ning selle vahetus läheduses tootmisaastat, millele järgneb arvu 1 ja ***III lisas toodud*** tabelis märgitud piirarvu vahemikku jääv järjenumbr, mis tootmisaasta puhul tähistab asjaomase sõiduki positsiooni nimetatud ***aastaks ettenähtud tootmiskoguses***.

⁺ ***Väljaannete talitus: palun lisada käesoleva määruse number ja kuupäev.***

9. Ilma et see piiraks lõike 1 § kohaldamist, võib tootja edastada *vastavustunnistuse liikmesriigi sõidukiregistratsutusele* elektrooniliselt.

■

Artikkel 39

Sõiduki *asjakohast märgistust kandev andmesilt* ja osise või eraldi seadmestiku tüübikinnitusmärk

1. Sõidukitootja varustab iga kinnitatud tüübiga vastavuses toodetud sõiduki *lõike 3 kohaselt vastu võetud* asjakohase § rakendusaktiga nõutava *asjakohast märgistust kandva* andmesildiga.
2. Osise või eraldi seadmestiku tootja varustab iga kinnitatud tüübiga vastavuses toodetud osise või eraldi seadmestiku, olenemata sellest, kas see on süsteemi osa või mitte, *käesoleva määruse kohaselt vastu võetud* asjakohase § rakendusaktiga *või ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni asjakohase eeskirjaga* nõutava tüübikinnitusmärgiga.

Kui **sellist** tüübikinnitusmärki ei nõuta, lisab tootja vähemalt oma kaubanime või kaubamärgi, tüübinumbri **või** valmistajatehase tähise.

3. ■ Andmesilt ja **ELi** tüübikinnitusmärk peavad vastama **komisjoni poolt rakendusaktidega** kehtestatud **näidisele. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Esimesed sellised rakendusaktid võetakse vastu 31. detsembriks 2014.**

IX PEATÜKK

UUTE TEHNOLOOGIATE VÕI **UUTE** PÕHIMÕTETE SUHTES TEHTAVAD ERANDID

Artikkel 40

Uute tehnoloogiate või uute põhimõtete suhtes tehtavad erandid

1. Tootja võib taotleda ELi tüübikinnitust **sõiduki**, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tüübile, milles on kasutatud uusi tehnoloogiaid või põhimõtteid, mis ei vasta ühele või mitmele II lisas loetletud õigusaktile.

2. Kinnitusasutus annab lõikes 1 osutatud ELi tüübikinnituse, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:
- a) taotluses on esitatud põhjused, miks kõnealused tehnoloogiad või põhimõtted muudavad süsteemi, osise või eraldi seadmestiku ühele või mitmele II lisas loetletud õigusaktile mittevastavaks;
 - b) taotluses on kirjeldatud uue tehnoloogia ohutust ja keskkonnamõju ning meetmeid, mis on võetud selleks, et võrreldes nõuetega, mille suhtes erandit taotletakse, oleks tagatud vähemalt samaväärne ohutuse ja keskkonnakaitse tase;
 - c) esitatud on katsete kirjeldus ja nende tulemused, mis tõendavad, et punktis b esitatud tingimus on täidetud.
3. ***Uutele tehnoloogiatele või põhimõtetele ELi tüübikinnituse erandina andmiseks on vaja komisjoni luba. Kõnealune luba antakse rakendusaktiga. Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.***

4. Enne seda, kui komisjoni teeb otsuse loa andmise kohta, võib kinnitusasutus **juba väljastada ELi** tüübikinnituse, **kuid see on ajutine ning** kehtib ainult selle liikmesriigi territooriumil ja taotletava erandi alla kuuluva sõidukitüübi kohta. Kinnitusasutus teavitab sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike, edastades neile toimiku, mis sisaldab lõikes 2 osutatud teavet.

Ajutine olemus ja piiratud territoriaalne kehtivus peavad nähtuma tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse pealkirjas. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse ühtlustatud näidised käesoleva lõike rakendamiseks. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Teised kinnitusasutused võivad otsustada tunnustada **kirjalikult** lõikes 4 osutatud ajutist kinnitust oma territooriumil.
6. Vajaduse korral täpsustatakse lõikes 3 osutatud komisjoni loas, kas tüübikinnituse suhtes kohaldatakse mingeid piiranguid. Tüübikinnitus kehtib igal juhul vähemalt 36 kuud.

7. Kui komisjon otsustab loa andmisest keelduda, teatab kinnitusasutus viivitamata käesoleva artikli lõikes 4 osutatud ajutise tüübikinnituse omanikule, et ajutine tüübikinnitus tühistatakse kuus kuud pärast komisjoni keelduva otsuse kuupäeva.

Ajutise tüübikinnituse kohaselt enne selle kehtivuse lõppemist toodetud sõidukeid lubatakse siiski **turule lasta**, registreerida või kasutusele võtta igas ajutist tüübikinnitust tunnustanud liikmesriigis.

Artikkel 41

Delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide hilisem kohandamine

1. Kui komisjon lubab teha erandi vastavalt artiklile 40, võtab ta **viivitamata** vajalikud meetmed asjakohaste delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide kohandamiseks tehnoloogia arenguga.

Kui artikli 40 kohaselt tehtud erand on seotud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjaga, teeb komisjon ettepaneku ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni *asjaomase* eeskirja muutmiseks vastavalt menetlusele, mis on ette nähtud 1958. aasta muudetud kokkuleppega **II** .

2. Niipea kui asjaomaseid õigusakte on muudetud, kaotatakse kõik komisjoni *otsuses* lubatud erandi suhtes kehtinud piirangud.

Kui delegeeritud või rakendusakti kohandamiseks vajalikke samme ei ole astunud, võib komisjon tüübikinnituse andnud liikmesriigi taotlusel *rakendusakti vormis* otsusega, mis võetakse vastu *kooskõlas* artikli 73 lõikes 2 osutatud *kontrollimenetlusega*, lubada liikmesriigil tüübikinnituse kehtivusaega pikendada.

X PEATÜKK
VÄIKESEERIATENA TOODETUD SÕIDUKID

Artikkel 42

Väikeseeriate riiklik tüübikinnitus

1. Tootja võib taotleda sõidukitüübi väikeseeriate **riiklikku** tüübikinnitust III lisas sätestatud aastaste koguseliste piirnormide piires. Neid piirnorme kohaldatakse kinnitatud tüüpi sõidukite **iga liikmesriigi turul vastaval aastal kättesaadavaks tegemise**, registreerimise ja kasutuselevõtmise suhtes ■ .
2. **Lõikes 1 osutatud sõidukitüübi puhul võivad liikmesriigid** anda vabastuse ühe või mitme II lisas loetletud **delegeeritud** õigusaktis **esitatud** ühest või mitmest **sisulisest nõudest**, tingimusel et **nad kehtestavad** alternatiivsed nõuded.

„Alternatiivsed nõuded” – **haldusnormid ja tehnilised nõuded, mille eesmärgiks on tagada** kasutusohutuse, **keskkonnakaitse ja tööohutuse selline tase**, mis on võimalikult **suures ulatuses samaväärne ühe või mitme II lisas loetletud delegeeritud õigusaktiga tagatud tasemega**.

Lõikes 1 osutatud sõidukitüübi puhul võivad liikmesriigid anda vabastuse käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud rakendusaktide ühest või mitmest haldusnormist.

Liikmesriik võib anda vabastuse käesolevas lõikes osutatud sätete kohaldamisest vaid siis, kui tal on selleks põhjendatud alus.

3. Sõidukitele käesoleva artikli kohaselt ***riikliku*** tüübikinnituse andmisel tunnustatakse süsteeme, osiseid või eraldi seadmestikke, millele on antud tüübikinnitus vastavalt II lisas loetletud õigusaktidele.
4. Käesoleva artikli alusel tüübikinnituse saanud sõidukite tüübikinnitustunnistus koostatakse vastavalt ***artikli 30 lõikes 2 osutatud*** näidisele, kuid see ei kanna pealkirja „Sõiduki ELi tüübikinnitustunnistus” ning selles täpsustatakse nõuded, mille suhtes on antud vabastus vastavalt lõikele 2. Tüübikinnitustunnistused nummerdatakse ***artikli 29 lõikes 4 osutatud ühtlustatud süsteemi järgi.***

5. *Tüübikinnitustunnistuses täpsustatakse nõuded, mille suhtes on antud vabastus vastavalt lõike 2 esimesele ja kolmandale lõigule.*
6. Väikeseeriaste riikliku tüübikinnituse kehtivus piirdub selle liikmesriigi territooriumiga, kelle kinnitusasutus selle andis.
7. Tootja taotluse korral saadetakse tootja määratud liikmesriikide kinnitusasutustele tähitud kirjaga või elektronpostiga tüübikinnitustunnistuse koopia.
8. Kolme kuu jooksul pärast **lõikes 7** osutatud koopia kättesaamist otsustavad tootja määratud liikmesriikide kinnitusasutused, kas nad tunnustavad tüübikinnitust või mitte. Nad teatavad oma otsusest ametlikult väikeseeriaste riikliku tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.
9. Liikmesriikide kinnitusasutused tunnustavad riiklikku tüübikinnitust, välja arvatud juhul, kui neil on põhjust arvata, et riiklikud tehnilised nõuded, mille kohaselt sõidukile tüübikinnitus anti, ei ole nende omadega samaväärsed.

10. ■ Taotleja palvel, kes soovib *turul lasta või registreerida väikeseeriade riikliku tüübikinnituse saanud* sõidukit *teises* liikmesriigis, edastab *kinnitusasutus* väikeseeriade riikliku tüübikinnituse andnud *kinnitusasutus teise liikmesriigi riiklikule asutusele* tüübikinnitustunnistuse koopia koos infopaketi. *Kohaldatakse lõikeid 8 ja 9.*

■

XI PEATÜKK
TURUL KÄTTESAADAVAKS TEGEMINE, REGISTREERIMINE VÕI
KASUTUSELEVÕTMINE

Artikkel 43

Sõidukite *turul kättesaadavaks tegemine*, registreerimine *või* kasutuselevõtmine

■

Ilma et see piiraks *artiklite 46 ja 47* kohaldamist, võib sõidukeid, mille puhul on kogu sõiduki ELi tüübikinnitus kohustuslik või mille puhul on tootja sellise tüübikinnituse saanud käesoleva määruse alusel, *turul kättesaadavaks teha*, registreerida *või* kasutusele võtta siis, kui nendega on kaasas artikli 38 kohaselt välja antud kehtiv vastavustunnistus.

Kui sellised sõidukid on mittekomplektsed, on selliste sõidukite turul kättesaadavaks tegemine või kasutuselevõtmine lubatud, kuid liikmesriikide ametiasutused, kes vastutavad sõidukite registreerimise eest, võivad keelduda nende registreerimisest või keelata nende kasutamise teedel.

Artikkel 44

Seerialõpu sõidukite **turul kättesaadavaks tegemine**, registreerimine **või** kasutuselevõtmine

1. **Välja arvatud** lõigetes 2 ja 4 täpsustatud seerialõpu **piirmäärade** ja **ajapiirangu puhul, ei või** sõidukeid, mis vastavad sõidukitüübile, mille ELi tüübikinnitus on artikli 37 kohaselt kehtivuse kaotanud, **turul kättesaadavaks teha, registreerida ega kasutusele võtta.**

Esimest lõiku kohaldatakse ainult liidu territooriumil asuvate sõidukite suhtes, mis nende tootmise ajal olid hõlmatud kehtiva ELi tüübikinnitusega, kuid mida ei **tehtud turul kättesaadavaks**, registreeritud **ega võetud kasutusele** enne ELi tüübikinnituse kehtivuse lõppu.

2. Lõiget 1 kohaldatakse komplektsete sõidukite puhul **24** kuu jooksul alates kuupäevast, mil ELi tüübikinnitus kaotas kehtivuse, ning komplekteeritud sõidukite puhul **30** kuu jooksul alates nimetatud kuupäevast.
3. Tootja, kes soovib tugineda lõikele 1, esitab taotluse riiklikule asutusele kõikides liikmesriikides, ***kus kõnealuseid sõidukeid kavatakse turul kättesaadavaks teha, registreerida või kasutusele võtta.*** Taotluses tuleb märkida tehnilised või majanduslikud põhjused, mille tõttu nimetatud sõidukid ei vasta uutele tüübikinnitusnõuetele.

Riiklik asutus otsustab kolme kuu jooksul alates taotluse saamisest, kas ja millises koguses lubada nimetatud sõidukite registreerimist oma territooriumil.
4. Seerialõpu sõidukite arv liikmesriigi kohta ei tohi ületada 10 % eelmise kahe aasta jooksul registreeritud sõidukite arvust või **100** sõidukit, sõltuvalt sellest, kumb on suurem.

5. ***Nimetatud menetluse alusel kasutusele võetud sõidukite vastavustunnistusele tehakse spetsiaalne märge, mis kinnitab, et tegemist on seerialõpu sõidukitega.***
6. Liikmesriigid tagavad tõhusa järelevalve käesolevas artiklis sätestatud menetluse kohaselt ***turul kättesaadavaks tehtavate***, registreeritavate ***või kasutusele võetavate*** sõidukite arvu üle.
7. Käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes tootmise lõpetamise suhtes seoses tüübikinnituse kehtivuse lõppemisega ***artikli 37 lõike 2 punktis a*** osutatud juhul.

Artikkel 45

Osiste ja eraldi seadmestike ***turul kättesaadavaks tegemine või*** kasutuselevõtmine

1. Osiseid või eraldi seadmestikke võib ***turul kättesaadavaks teha või*** kasutusele võtta üksnes siis, kui need vastavad II lisas loetletud asjakohaste **õigusaktide nõuetele** ja on nõuetekohaselt märgistatud vastavalt artiklile 39.
2. Lõiget 1 ei kohaldata osiste või eraldi seadmestike suhtes, mis on projekteeritud või valmistatud spetsiaalselt selliste uute sõidukite jaoks, mida käesolev määrus ei hõlma.

3. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada selliste osiste või eraldi seadmestike ***turul kättesaadavaks tegemist või*** kasutuselevõtmist, mis on artikli 40 alusel vabastatud käesoleva määruse ühe või mitme sätte täitmisest, või mis on mõeldud paigaldamiseks sõidukitele, mille suhtes kehtivad ***artikli 42 kohaselt*** antud kõnealuse osise või eraldi seadmestikuga seonduvad kinnitused.
4. Erandina lõikest 1 ja kui käesolevas määruses või mõnes selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis ei ole sätestatud teisiti, võivad liikmesriigid lubada selliste osiste või eraldi seadmestike ***turul kättesaadavaks tegemist*** või kasutuselevõtmist, mis on mõeldud paigaldamiseks sõidukitele, mille suhtes nende ***turul kättesaadavaks tegemise*** või kasutuselevõtmise ajal käesoleva määrusega või direktiiviga 2002/24/EÜ tüübikinnitust ei nõutud.

XII PEATÜKK

KAITSEKLAUSLID

Artikkel 46

Riigisiseselt **tõsist** ohtu kujutavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestikega tegelemise menetlus

1. Kui ühe liikmesriigi turujärelevalveasutused on võtnud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 20 alusel meetmeid või kui neil on piisavalt põhjust arvata, et käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik kujutab **tõsist** ohtu inimeste tervisele või ohutusele või muudele käesoleva määrusega hõlmatud avaliku huvi kaitsega seotud aspektidele, siis **hindab tüübikinnituse andnud kinnitusasutus** asjaomast sõidukit, süsteemi, osist või eraldi seadmestikku kooskõlas kõikide käesolevas määruses sätestatud nõuetega. Asjaomased ettevõtjad teevad kinnitus- ja/või turujärelevalveasutustega tihedat koostööd.

Kui kõnealuse hindamise tulemusena on *tüübi*kinnituse andnud kinnitusasutus arvamusel, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele, siis *nõuab ta* viivitamatult, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik vajalikud parandusmeetmed sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku nimetatud nõuetega vastavusse viimiseks, kõrvaldaks sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku turult või võtaks selle tagasi mõistliku aja jooksul, arvestades riski olemust.

■ Käesoleva lõike teises lõigus osutatud meetmete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 21.

2. Kui kinnitusasutused on seisukohal, et mittevastavus ei piirdu üksnes nende vastava territooriumiga, siis teavitavad nad komisjoni ja teisi liikmesriike hindamistulemustest ja meetmetest, mille võtmist ettevõtjalt nõuti.

3. Ettevõtja tagab, et kõikide tema poolt *liidus turule lastud*, registreeritud või tema vastutusel kasutusele võetud mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike suhtes võetakse kõik asjakohased parandusmeetmed.
4. Kui ettevõtja ei võta lõike 1 teises lõigus osutatud tähtaja jooksul piisavaid parandusmeetmeid, võtavad riiklikud asutused kõik asjakohased meetmed, et keelata mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike *turul kättesaadavaks tegemine*, registreerimine või kasutuselevõtmine nende riigisisel turul või seda piirata, need turult kõrvaldada või tagasi võtta.
5. Riiklikud asutused teatavad lõikes 4 sätestatud meetmetest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

Esitatud teave peab hõlmama kõiki üksikasju, eelkõige mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike identifitseerimiseks vajalikke andmeid, toodete päritolu, väidetava mittevastavuse ja riski olemust, võetud siseriiklike meetmete iseloomu ja kestvust, samuti asjaomase ettevõtja esitatud seisukohti. Kinnitusasutused peavad kindlasti osutama, kas nõuetele mittevastavuse põhjuseks on:

- a) sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike mittevastavus nõuetele, mis on seotud inimeste tervise ja ohutusega, keskkonnakaitsega või muude käesolevas määruuses sätestatud avalike huvide kaitse valdkondadega; ■
 - b) puudused II lisas loetletud asjaomastes õigusaktides.
6. Liikmesriigid ■ teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike ühe kuu jooksul kõikidest võetud meetmetest ja esitavad kogu nende käsutuses oleva lisateabe seoses asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike mittevastavusega ning oma vastuväited, kui nad ei ole teatatud siseriikliku meetmega nõus.

7. Kui ühe kuu jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 6 osutatud teabe kättesaamist **on teine liikmesriik või** komisjon esitanud **vastuväite** seoses liikmesriigi võetud meetmega, siis **hindab komisjon meedet vastavalt artiklile 47.**
8. Liikmesriigid tagavad, et sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike suhtes võetakse viivitamata asjakohased piiravad meetmed, nagu sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike kõrvaldamine nende turult.

Artikkel 47

Liidu kaitsemenetlus

1. Kui **artikli 46 lõigetes 3 ja 4** sätestatud menetluse käigus esitatakse liikmesriigi võetud meetme suhtes vastuväiteid või kui komisjon arvab, et siseriiklik meede on liidu õigusaktidega vastuolus, siis pärast konsulteerimist liikmesriikidega ja asjakohase ettevõtja või asjakohaste ettevõtjatega koostab komisjon viivitamata hinnangu siseriikliku meetme kohta. Nimetatud hinnangu tulemuste põhjal otsustab komisjon **vastavalt artikli 73 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetlusele**, kas siseriiklik meede **loetakse põhjendatuks** või mitte.

Komisjoni edastab oma otsuse kõikidele liikmesriikidele ning asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele.

2. Kui ***komisjon loeb siseriikliku meetme*** põhjendatuks, siis võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada mittevastavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike oma turgudelt kõrvaldamine, ja teavitavad sellest komisjoni. Kui siseriiklik meede loetakse põhjendamatuks, tühistab asjaomane liikmesriik selle ***või kohandab seda vastavalt lõikes 1 osutatud otsusele***.
3. Kui siseriiklik meede loetakse põhjendatuks ning see on seotud puudustega käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud või rakendusaktides, teeb komisjon ettepaneku järgmiste asjakohaste meetmete võtmiseks:
 - a) käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud või rakendusaktide puhul teeb komisjon vajalikud ettepanekud asjaomaste õigusaktide muutmiseks;
 - b) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade puhul esitab komisjon asjakohaste ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade muudatusettepanekud 1958. aasta muudetud kokkuleppe alusel kohaldatavas korras.

Artikkel 48

Nõuetele vastavad ■ sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, **millega kaasneb tõsine oht**

1. Kui **liikmesriik** leiab pärast **artikli 46** lõike 1 kohast hindamist, et kuigi sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud on kohaldatavate nõuetega kooskõlas või on nõuetekohaselt märgistatud, kaasneb nendega siiski tõsine oht turvalisusele või need kujutavad endast tõsist ohtu keskkonnale või rahvatervisele, siis nõuab **ta**, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik asjakohased meetmed tagamaks, et kõnealused sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud ei põhjusta **turulelaskmisel**, registreerimisel või pärast nende kasutuselevõtmist enam kõnealust ohtu, või kõrvaldaks sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud turult, või võtaks need tagasi mõistliku aja jooksul, mis vastab ohu laadile. **Liikmesriik võib keelduda** selliste sõidukite **registreerimisest senikaua, kui sõidukitootja on võtnud kõik asjakohased meetmed**.
2. Lõikes 1 osutatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike puhul tagab ettevõtja, et parandusmeetmed võetakse kõikide asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike suhtes, mis on **liidus turule lastud**, registreeritud või kasutusele võetud.

3. Lõikes 1 osutatud liikmesriik edastab ühe kuu jooksul komisjonile ja teistele liikmesriikidele kõik olemasolevad üksikasjad, eelkõige teabe, mis on vajalik asjaomaste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike identifitseerimiseks, sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike päritolu ja turustusahela identifitseerimiseks, andmed nendega seotud ohu ning võetud siseriiklike meetmete olemuse ja kestuse kohta.
4. Komisjon konsulteerib viivitamata liikmesriikide ja asjaomase ettevõtja või asjaomaste ettevõtjatega ning eelkõige tüübikinnituse andnud kinnitusasutusega ja hindab võetud siseriiklike meetmeid. Nimetatud hinnangu põhjal otsustab komisjon, kas lõikes 1 osutatud siseriiklik meede *loetakse põhjendatuks* või mitte, ning vajaduse korral teeb ettepaneku sobivate meetmete kohta.
5. Komisjoni otsus adresseeritakse kõikidele liikmesriikidele ning see edastatakse viivitamata neile ja asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele.

Artikkel 49

Kinnitatud tüübile mittevastavad sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud

1. Kui uued sõidukid, süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, millel on olemas vastavustunnistus või millele on kantud tüübikinnitusmärk, ei vasta kinnitatud tüübile, võtab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vajalikud meetmed (sealhulgas tüübikinnituse tühistamine), et tagada **tootmises olevate** sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike vastavusseviimine kinnitatud tüübiga. ■
2. Lõike 1 kohaldamisel käsitatakse kõrvalekaldeid ELi tüübikinnitustunnistuse või infopaketi andmetest kinnitatud tüübile mittevastavusena. ■
3. Kui kinnitusasutus tõendab, et uued sõidukid, osised või eraldi seadmestikud, millel on olemas teises liikmesriigis väljastatud vastavustunnistus või millele on kantud teise liikmesriigi tüübikinnitusmärk, ei vasta kinnitatud tüübile, võib liikmesriik paluda ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutusel kontrollida tootmises olevate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike jätkuvat vastavust kinnitatud tüübile. Sellise taotluse saamisel võtab ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vajalikud meetmed võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

4. Kinnitusasutus nõuab, et süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule või mittekomplektsele sõidukile ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus võtaks vajalikud meetmed, et tagada tootmises olevate sõidukite taasvastavusse viimine kinnitatud tüübiga järgmistel juhtudel:
 - a) sõiduki ELi tüübikinnituse korral, kui sõiduki mittevastavus tuleneb eranditult süsteemi, osise või eraldi seadmestiku mittevastavusest;
 - b) mitmeastmelise tüübikinnituse korral, kui komplekteeritud sõiduki mittevastavus tuleneb eranditult mittekomplektse sõiduki osaks oleva süsteemi, osise või eraldi seadmestiku või mittekomplektse sõiduki enda mittevastavusest.
5. Sellise taotluse saamisel võtab asjaomane kinnitusasutus vajaduse korral koos taotluse esitanud kinnitusasutusega vajalikud meetmed võimalikult kiiresti ja hiljemalt kolme kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

6. Mittevastavuse tuvastamise korral võtab süsteemile, osisele, eraldi seadmestikule või mittekomplektsele sõidukile ELi tüübikinnituse andnud liikmesriigi kinnitusasutus lõikes 1 sätestatud meetmed.

Kinnitusasutused teavitavad üksteist ühe kuu jooksul igast ELi tüübikinnituse tühistamisest ja selle põhjustest.

7. Kui ELi tüübikinnituse andnud kinnitusasutus vaidlustab talle edastatud mittevastavuse teate, püüavad asjaomased liikmesriigid vaidluse lahendada. Komisjoni teavitatakse ning vajaduse korral korraldab komisjon asjakohaseid konsultatsioone vaidluse lahendamiseks.

Artikkel 50

Selliste osade või lisaseadmete turulelaskmine ja kasutuselevõtmine, mis võivad kujutada endast tõsist ohtu oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele

1. ***Selliseid osasid ja lisaseadmeid***, mis võivad kujutada endast ***tõsist*** ohtu sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele, ***ei lasta turule, registreerita ega võeta kasutusele ja need keelatakse, välja arvatud*** juhul, kui kinnitusasutus ***on*** väljastanud nende kohta ***loa*** kooskõlas ***■*** artikli 51 lõigetega 1 ja 4.

2. ***Selleks et tagada lõike 1 ühetaoline kohaldamine, antakse komisjonile õigus võtta vastu rakendusakte, et koostada loetelu sellistest osadest ja lisaseadmetest, lähtudes kättesaadavast teabest ning eelkõige liikmesriikide esitatud teabest, mis puudutab:***

- a) kõnealuste ***osade*** või ***lisaseadmetega*** varustatud sõidukite turvalisusele või keskkonnamõjule kujutatava ohu ***tõsidust***;
- b) käesoleva artikli alusel ***osadele*** või ***lisaseadmetele*** võimaliku loanõude kehtestamise ***võimalikku*** mõju tarbijatele ja tootjatele järelturul.

Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. **■** Lõiget 1 ei kohaldata *originaalosade* või *-seadmete* suhtes ega *osade* või *lisaseadmete* suhtes, millele on antud tüübikinnitus vastavalt mõnele käesoleva määruse II lisas loetletud õigusaktile, välja arvatud juhul, kui tüübikinnitus on seotud muude kui lõikes 1 sisalduvate aspektidega.

Lõiget 1 ei kohaldata selliste *osade* või *lisaseadmete* suhtes, mis on toodetud üksnes *võidusõiduks* ettenähtud sõidukitele, *mis ei ole mõeldud* kasutamiseks *üldkasutatavatel teedel*. Kui lõikes 2 osutatud rakendusaktiga koostatud loetellu kantud osad või lisaseadmed on mõeldud kasutamiseks nii *võidusõidus* kui ka *üldkasutatavatel teedel*, ei tohi neid osasid või lisaseadmeid laiale üldsusele maantee sõidukites kasutamiseks kättesaadavaks teha, välja arvatud juhul, kui need vastavad käesoleva artikli nõuetele. Kui see on asjakohane, võtab komisjon vastu sätteid käesolevas lõikes osutatud osade või lisaseadmete identifitseerimiseks.

4. *Komisjonil on õigus võtta* kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad nõudeid, millele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud osad ja lisaseadmed vastama peavad.

Nimetatud nõuded võib kehtestada II lisas loetletud õigusaktide alusel või need võivad sisaldada **osade** ja **lisaseadmete** võrdlust originaalsõiduki või vastavalt vajadusele selle mis tahes osa **keskkonnamõju või turvalisuse** näitajatega. Mõlemal juhul peavad nõuded tagama, et **osad** ja **lisaseadmed** ei kahjusta sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide toimimist.

Artikkel 51

Osad ja lisaseadmed, mis **võivad kujutada endast tõsist** ohtu oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele – seonduvad nõuded

1. Artikli 50 lõike 1 kohaldamisel esitab **osade** või **lisaseadmete** tootja kinnitusasutustele **taotluse koos** selleks määratud tehnilise teenistuse koostatud **katsearuandega**, mis kinnitab, et **osad** või **lisaseadmed**, mille jaoks luba taotletakse, vastavad artikli 50 **lõikes 4** osutatud nõuetele. Tootja võib esitada ühe osa ühe tüübi kohta ainult ühe taotluse ainult ühele kinnitusasutusele.

Teise liikmesriigi pädeva asutuse nõudel saadab loa andnud kinnitusasutus nõude esitanud asutusele ühise turvalise elektroonilise vahetussüsteemi kaudu ühe kuu jooksul nõutud loatunnistuse koos lisadega. Koopia võib edastada ka turvalisel elektroonilisel kujul.

2. Taotlus peab sisaldama üksikasju, mis puudutavad **osade** või **lisaseadmete** tootjat, **osade** või **lisaseadmete** tüüpi, identifitseerimis- ja osanumbreid, sõidukitootja nime, sõiduki tüüpi ning vajaduse korral sõiduki valmistamisaastat või mis tahes muud teavet, mis võimaldab identifitseerida sõidukit, millele paigaldamiseks need **osad** või **lisaseadmed** on ette nähtud.

Kui kinnitusasutus on katsearuannet ja muid tõendeid arvesse võttes veendunud, et kõnealused **osad** või **lisaseadmed** vastavad artikli 50 lõikes 4 esitatud nõuetele, **annab** ta **loa osade** või **lisaseadmete turulelaskmiseks** ja **kasutuselevõtmiseks**, kui need vastavad käesoleva artikli **lõike 4** teises lõigus sätestatud nõuetele.

Kinnitusasutus väljastab tootjale viivitamata vastava tunnistuse.

3. ***Komisjonile antakse õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada käesoleva artikli lõike 2 kolmandas lõigus osutatud tunnistuse näidis ja numeratsioonisüsteem. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.***
4. Tootja teavitab ***loa andnud*** kinnitusasutust viivitamata mis tahes muudatusest, mis mõjutab ***selle andmise*** ajal kehtinud tingimusi. Nimetatud kinnitusasutus otsustab, kas ***luba*** tuleks üle vaadata või uuesti väljastada ning kas uued katsed on vajalikud.

Tootja kohustus on tagada, et ***osasid*** ja ***lisaseadmeid*** toodetakse ning toodetakse jätkuvalt samades tingimustes, mille alusel ***luba*** väljastati.
5. Kinnitusasutus kontrollib enne loa väljastamist, kas on olemas piisavad meetmed ja menetlused tõhusa kontrolli tagamiseks toodangu nõuetele vastavuse üle.

Juhul kui kinnitusasutus leiab, et loa väljastamise tingimused ei ole enam täidetud, palub ta tootjal võtta vajalikud meetmed *osade* või *lisaseadmete* taas nõuetega vastavusse viimiseks. Vajaduse korral tühistab kinnitusasutus loa.

6. Eri liikmesriikide kinnitusasutused teavitavad komisjoni kõikidest lahkarvamustest seoses *lõike 2 teises lõigus* osutatud *loaga*. Komisjon võtab asjakohased meetmed lahkarvamuse lahendamiseks, kaasa arvatud vajaduse korral loa tühistamise nõudmine pärast kinnitusasutustega konsulteerimist.
7. Kuni artikli 50 lõikes 2 osutatud loetelu ei ole koostatud, võivad liikmesriigid rakendada siseriiklikke sätteid, milles käsitletakse *osasid* ja *lisaseadmeid*, mis võivad mõjutada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist.

Artikkel 52

Sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tagasivõtmine

1. Kui sõiduki ELi tüübikinnituse saanud tootja on kohustatud vastavalt määrusele (EÜ) **nr** 765/2008 tagasi võtma juba **turule lastud**, registreeritud või **tema vastutusel** kasutusele võetud sõidukid, sest sõidukile paigaldatud süsteem, osis või eraldi seadmestik, millele on vastavalt käesolevale direktiivile antud nõuetekohane kinnitus või mitte, kujutab endast tõsist ohtu turvalisusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, või seepärast, et osa, mille suhtes ei ole ühegi tüübikinnitust käsitleva õigusaktiga kehtestatud erinõudeid, kujutab endast tõsist ohtu turvalisusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, teatab tootja sellest viivitamata sõiduki tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.
2. Kui ELi tüübikinnituse saanud süsteemide, osiste või eraldi seadmestike tootja on kohustatud vastavalt määrusele (EÜ) **nr** 765/2008 tagasi võtma juba **turule lastud** või tema vastutusel kasutusele võetud süsteemid, osised või eraldi seadmestikud, millele on vastavalt käesolevale direktiivile antud nõuetekohane kinnitus või mitte, sest need kujutavad endast tõsist ohtu turvalisusele, tööohutusele, rahvatervisele või keskkonnakaitsele, teatab tootja sellest viivitamata tüübikinnituse andnud kinnitusasutusele.

3. Tootja pakub kinnitusasutusele välja asjakohased parandusmeetmed, mille abil kõrvaldada lõigetes 1 ja 2 osutatud *tõsine* oht. Kinnitusasutus teatab väljapakutud parandusmeetmetest viivitamata teiste liikmesriikide kinnitusasutustele.

Kinnitusasutused tagavad nimetatud *parandusmeetmete* tulemusliku rakendamise oma liikmesriikides.

4. Kui parandusmeetmed on asjaomase kinnitusasutuse hinnangul ebapiisavad või neid ei ole rakendatud piisavalt kiiresti, teavitab ta viivitamata ■ ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutust.

ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutus teavitab seejärel tootjat. Kui tootja ei paku välja ega rakenda tulemuslikke parandusmeetmeid, võtab ELi tüübikinnituse väljastanud kinnitusasutus ise kõik nõutavad kaitsemeetmed, kaasa arvatud ELi tüübikinnituse tühistamine. ELi tüübikinnituse tühistamise korral teatab kinnitusasutus sellest tootjale, teiste liikmesriikide kinnitusasutustele ning komisjonile tähitud kirjaga või samaväärsel elektroonilisel teel ühe kuu jooksul tühistamisest.

Artikkel 53

Otsustest ja õiguskaitsevahenditest teatamine

1. Kõik otsused, mis on tehtud vastavalt käesolevale määrusele ja kõik otsused ELi tüübikinnitusest keeldumise või selle tühistamise, registreerimisest keeldumise ning sõiduki **turulelaskmise**, registreerimise **või** kasutuselevõtmise keelamise või piiramise **kohta, mis nõuavad** sõiduki turult tagasi **võtmist**, peavad olema üksikasjalikult põhjendatud.
2. Igast sellisest otsusest teatatakse asjaomasele isikule ning samal ajal informeeritakse teda õiguskaitsevahenditest, mis asjaomases liikmesriigis kehtivate seaduste alusel on tema käsutuses, ning selliste õiguskaitsevahendite kasutamise tähtaegadest.

XIII PEATÜKK

RAHVUSVAHELISED EESKIRJAD

Artikkel 54

ELi tüübikinnituse jaoks nõutavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad

1. ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad **või nende muudatused**, mille vastuvõtmise poolt on liit hääletanud või millega liit on ühinenud ja mis on loetletud käesolevas määruses või käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides, kuuluvad sõiduki ELi tüübikinnituse **nõuete** juurde.
2. ***Liikmesriikide kinnitusasutused tunnustavad lõikes 1 osutatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade kohaselt antud tüübikinnitusi ja vajaduse korral sellekohaseid tüübikinnitusmärke käesoleva määruse või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaselt välja antud tüübikinnituste ja tüübikinnitusmärkide asemel.***
3. Kui liit on **hääletanud** sõiduki ELi tüübikinnituse puhul ■ ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja **või selle muudatuste poolt, võtab** komisjon **kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakti, et muuta ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri või selle muudatused vajaduse korral kohustuslikuks ning muuta olenevalt asjaoludest kas käesolevat määrust või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakte.**

Delegeeritud õigusaktis täpsustatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja või nähakse ette selle muudatuste kohustusliku kohaldamise kuupäevad **ning vajaduse korral lisatakse üleminekusätted.**

Komisjon võtab vastu eraldi delegeeritud õigusaktid, mis osutavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade kohustuslikule kohaldamisele.

XIV PEATÜKK TEHNILISE TEABE ESITAMINE

Artikkel 55 Kasutajatele mõeldud teave

1. Tootja ei tohi esitada tehnilist teavet seoses käesolevas määruses või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või rakendusaktides andmetega, **mis** erineb kinnitusasutuse poolt kinnitatud andmetest.

2. Kui see on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusaktiga ette nähtud, esitab tootja kasutajatele kogu asjakohase teabe ja vajalikud juhendid, milles kirjeldatakse sõiduki, osise, süsteemi või eraldi seadmestiku kasutamisega seotud eritingimusi või piiranguid.
3. **Lõikes 2 osutatud** teave esitatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kus **sõiduk turule lastakse**, ■ registreeritakse või kasutusele võetakse. Teave esitatakse pärast selle heakskiitmist kinnitusasutuse poolt sõiduki kasutusjuhendis.

Artikkel 56

Osiste või eraldi seadmestike tootjatele mõeldud teave

1. Sõidukitootja teeb osiste või eraldi seadmestike tootjatele kättesaadavaks kõik andmed, mis on vajalikud osiste või eraldi seadmestike ELi tüübikinnituse jaoks või **artikli 50** kohase loa saamiseks, sealhulgas vajaduse korral käesoleva määruse alusel vastu võetud **delegeeritud** õigusaktides osutatud joonised.

Sõidukitootja võib kohustada osiste või eraldi seadmestike tootjaid sõlmima siduvat kokkulepet, et kaitsta mitteavaliku teabe, kaasa arvatud intellektuaalomandi õigustega seotud teabe konfidentsiaalsust.

2. Osiste või eraldi seadmestike tootja, kes omab ELi tüübikinnitustunnistust, mis vastavalt **artikli 31** lõikele 4 sisaldab kasutuspiiranguid või paigaldamise eritingimusi või mõlemaid, esitab sõidukitootjale sellekohase üksikasjaliku teabe.

Kui see on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktiga ette nähtud, esitab osiste või eraldi seadmestike tootja koos toodetud osiste või eraldi seadmestikega juhendid kasutuspiirangute või paigaldamise eritingimuste või mõlema kohta.

XV PEATÜKK

■ REMONDI- JA HOOLDUSTEABE KÄTTESAADAVUS

Artikkel 57

Tootjate kohustused

1. Tootjad tagavad sõltumatutele ettevõtjatele sõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta kättesaadavuse, esitades selle veebisaidil standardses vormis, kergesti ligipääsetavalt ja operatiivselt. Eelkõige tuleb teave teha kättesaadavaks viisil, mis ei ole diskrimineeriv volitatud edasimüüjate ja remonditöökodade **tingimuste või** juurdepääsuga võrreldes.
Nimetatud kohustust ei kohaldata, kui sõiduk on saanud väikeseeriaste tüübikinnituse.
2. Kuni komisjon on vastu võtnud ühtse standardi, esitatakse lõikes 1 osutatud teavet järjepidevalt ning sellisel kujul, et sõltumatud ettevõtjad saaksid seda mõistliku pingutusega töödelda.

Tootjad teevad iseseisvatele ettevõtjatele ning volitatud edasimüüjatele ja remonditöökodadele kättesaadavaks ka koolitusmaterjalid.

3. Lõikes 1 osutatud teave sisaldab vähemalt järgmist:
- a) **ühetähenduslik** valmistajatehase tähis (VIN-kood);
 - b) hoolduskäsiraamatud koos remondi- ja hooldusdokumentidega **ning hoolduskavad**;
 - c) tehnilised käsiraamatud **ja tehnilised hooldusteatmikud**;
 - d) komponentide ja diagnostika andmed (näiteks mõõtmiste minimaalsed ja maksimaalsed teoreetilised väärtused);
 - e) elektriskeemid;
 - f) diagnostika veakoodid, sealhulgas tootjate erikoodid;
 - g) sõiduki tüübi suhtes kohaldatavad tarkvara identifitseerimise ja kalibreerimise numbrid;

- h) teave omandiõigusega kaitstud vahendite ja seadmete kohta ning nende kaudu esitatav teave;
 - i) varasemad andmed ja kahepoolsed järelevalve ja katsete andmed;
 - j) tööühikud.
4. Teatava sõidukitootja turustussüsteemi kuuluvaid volitatud edasimüüjaid või remonditöökodasid loetakse käesoleva määruse tähenduses sõltumatuteks ettevõtjateks **ulatuses, mil** nad osutavad remondi- või hooldusteenuseid sõidukitele, mille tootjate turustussüsteemi nad ei kuulu.
5. Sõidukite remondi- ja hooldusteave peab olema alati kättesaadav, välja arvatud teabesüsteemi ■ hooldamise ajal.
6. OBDga ühilduvate vahetus- või teenindusosade ning diagnostikavahendite ja katseseadmete **tootmise** ja **teenindamise eesmärgil** esitavad tootjad sõidukite asjakohase OBD- ning remondi- ja hooldusteabe mittediskrimineerival viisil igale koostisosade, diagnostikavahendite või katseseadmete tootjale või remontijale, kes sellest on huvitatud.

7. Kui eesmärk on konstrueerida ja toota autode lisaseadmeid alternatiivkütust kasutavatele sõidukitele, esitavad tootjad sõidukite asjakohase OBD- ning remondi- ja hooldusteabe mittediskrimineerival viisil igale alternatiivkütuseid kasutavate sõidukite seadmete tootjale, paigaldajale või remontijale, kes on sellest huvitatud.
8. ELi ■ tüübikinnituse taotlemisel esitab tootja kinnitusasutusele tõendid käesoleva määruse täitmise kohta *seoses käesolevas artiklis nõutud teabega*.

Kui see teave ei ole kättesaadav või ei vasta *ELi tüübikinnituse taotlemise ajal* käesolevale määrusele *ning* selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele *ja rakendusaktidele*, esitab tootja selle kuue kuu jooksul alates tüübikinnituse kuupäevast.

Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakt, et kehtestada kinnitusasutusele käesoleva määruse nõuete täitmist tõendava sõidukite pardadiagnostikasüsteemide ning remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu tunnistuse näidis. Rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Kui ***lõike 8 teises lõigus osutatud*** aja jooksul nõuete täitmise kohta tõendeid ei esitata, võtab kinnitusasutus viivitamata asjakohased meetmed täitmise tagamiseks.
10. Tootja muudab ja täiendab oma veebisaitidel avaldatud sõidukite remondi- ja hooldusteavet samal ajal, kui see tehakse kättesaadavaks volitatud remonditöökodadele.
11. Kui sõiduki remondi- ja hooldusdokumente hoitakse sõidukitootja või tema esindaja keskandmebaasis, peab sõltumatutel remonditöökodadel olema neile dokumentidele tasuta juurdepääs ja võimalus sisestada teavet teostatud remondi- ja hooldustööde kohta.
12. ***Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu*** delegeeritud ***õigusakte, milles sätestatakse*** üksikasjalikud nõuded seoses juurdepääsuga remondi- ja hooldusteabele, ***eelkõige tehnilised tingimused selle kohta, kuidas sõidukite remondi- ja hooldusteavet tuleb esitada.***

Artikkel 58

Kohustused tüübikinnituse mitme omaniku ***korral***

1. Järkjärgulise tüübikinnituse ***või*** mitmeastmelise tüübikinnituse puhul on ***asjaomase*** tüübikinnituse eest vastutav tootja vastutav ka konkreetse süsteemi, osise, eraldi seadmestiku või konkreetse etapiga seotud remonditeabe edastamise eest nii lõpptootjale kui ka sõltumatutele ettevõtjatele.
2. Lõpptootja vastutab kogu sõidukiga seotud teabe andmise eest sõltumatutele ettevõtjatele.

Artikkel 59

Tasud sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest

1. Tootjad võivad võtta käesoleva määrusega reguleeritavate sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest mõistlikku ja proportsionaalset tasu. Tasu ei ***ole mõistlik*** või ***proportsionaalne***, kui see takistab juurdepääsu, kuna ei võta arvesse, mil määral sõltumatu ettevõtja seda **■** kasutab.

2. Tootjad võimaldavad juurdepääsu sõidukite remondi- ja hooldusteabele päevase, kuuse ja aastase perioodi kaupa, kusjuures nendele andmetele juurdepääsu tasud sõltuvad ajavahemikust, mille vältel juurdepääsu võimaldatakse.

Artikkel 60

Sõidukite andmetele juurdepääsu foorum

Komisjoni 18. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 692/2008 (millega rakendatakse ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust)¹ artikli 13 lõike 9 kohaselt asutatud sõidukite andmetele juurdepääsu foorumi tegevuse rakendusala laiendatakse käesoleva määrusega reguleeritud sõidukitele.

Sõidukite pardadiagnostika-, remondi- ja hooldusteabe tahtliku või tahtmatu väärkasutuse ilmnemisel annab esimeses lõigus osutatud foorum komisjonile soovitusi meetmete kohta teabe väärkasutuse vältimiseks.

XVI PEATÜKK

TEHNILISTE TEENISTUSTE MÄÄRAMINE JA NENDEST TEATAMINE

¹ *ELT L 199, 28.7.2008, lk 1.*

Artikkel 61

Nõuded tehnilistele teenistustele

1. ***Määravad kinnitusasutused tagavad, et enne kui nad artikli 63 kohaselt tehnilise teenistuse määravad, vastab see tehniline teenistus käesoleva artikli lõigetes 2–9 esitatud nõuetele.***
2. ***Ilma et see piiraks artikli 64 lõike 1 kohaldamist, asutatakse tehniline teenistus liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel ning ta on juriidiline isik.***
3. Tehniline teenistus on kolmandast isikust asutus, mis on sõltumatu tema poolt ***hinnatava sõiduki, süsteemi, osise*** või eraldi ***seadmestiku projekteerimise, tootmise, tarnimise või hooldamise protsessist.***

Asutust, mis kuulub ettevõtjate ühendusse või kutseliitu, mis esindab ettevõtjaid, kes on seotud tema poolt hinnatavate, katsetatavate või kontrollitavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike projekteerimise, tootmise, tarnimise, komplekteerimise, kasutamise või hooldamisega, võib pidada esimese lõigu nõudeid täitvaks tingimusel, et tõendatud on tema sõltumatus ning huvide konflikti puudumine.

4. Tehniline teenistus, selle juhtkond ja ■ töötajad, *kes vastutavad selliste tegevuskategooriate teostamise eest, mis neile on määratud kooskõlas artikli 63 lõikega 1*, ei tohi olla nende poolt hinnatavate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike projekteerijad, tootjad, tarnijad *ega esindada nimetatud tegevustega tegelevaid pooli*. See ei välista *käesoleva artikli lõikes 3 osutatud* hinnatud sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike kasutamist tehnilise teenistuse tegevuseks ega nende kasutamist isiklikuks otstarbeks.

■

Tehniline teenistus tagab, et *tema* tütarettvõtjate või alltöövõtjate tegevus ei mõjuta *talle määratud tegevuskategooriate* konfidentsiaalsust, objektiivsust ega erapooletust.

5. ***Tehniline teenistus*** ja ***selle*** töötajad teostavad ***neile määratud tegevuskategooriaid*** suurima erialase usaldusväärsuse ja nõutava tehnilise pädevusega konkreetsetes valdkonnas ning nad peavad olema vabad mis tahes surveavaldustest ja ahvatlustest, eelkõige rahalistest, mis võivad nende otsuseid või hindamistoimingute tulemusi mõjutada, eriti selliste isikute või isikute rühmade survest või ahvatlustest, kes on huvitatud nimetatud toimingute tulemustest.
6. Tehniline teenistus peab olema võimeline teostama kõiki ***tegevuskategooriaid***, mis talle on määratud ***koosõlas artikli 63 lõikega 1, tõendades määravale kinnitusasutusele rahuldaval viisil, et tal on:***

■

- a) ***asjakohaste oskuste***, tehniliste ***eriteadmiste ja kutsealase ettevalmistusega*** töötajad, kellel on piisav ja asjakohane kogemus ***ülesannete*** täitmiseks;
- b) ***nende tegevuskategooriate suhtes asjakohaste menetluste*** kirjeldused, ***mille määramist taotletakse***, mis tagab nende menetluste läbipaistvuse ja korratavuse ■ ;

- c) menetlused *nende tegevuskategooriate teostamiseks, mille määramist taotletakse*, mis võtavad nõuetekohaselt arvesse ■ asjaomase sõiduki, süsteemi, osise või eraldi seadmestiku tehnoloogia keerukust ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega; *ja*
- d) *vajalikud vahendid nende tegevuskategooriatega seotud ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, mille määramist taotletakse, ning et tal on juurdepääs kogu vajalikule varustusele või vahenditele.*

Lisaks peab ta tõendama määravale kinnitusasutusele oma vastavust artikli 65 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud standarditele, mis on asjakohased talle määratud tegevuskategooriate jaoks.

■

7. Tehnilise teenistuse, selle juhtkonna ja hindamispersonali erapooletus peab olema tagatud. *Nad ei tohi osaleda üheski tegevuses, mis võib ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust seoses tegevuskategooriatega, mille teostamiseks nad on määratud.*

8. Tehnilised teenistused sõlmivad ***oma tegevustega seotud*** vastutuskindlustuse, välja arvatud juhul, kui vastutuse võtab siseriikliku õiguse alusel enda kanda liikmesriik või kui liikmesriik ise on vastavushindamise eest otseselt vastutav.
9. Tehnilise teenistuse töötajad hoiavad ametisaladust teabe osas, mis on omandatud käesoleva määruse või selle jõustamiseks vastu võetud riiklike õigusaktide kohaselt täidetud ülesannete käigus, välja arvatud ***määrava kinnitusasutuse suhtes või kui seda nõuab liidu või siseriiklik õigus***. Omandiõigused on kaitstud.

Artikkel 62

Tehniliste teenistuste tütarettvõtjad ja alltöövõtjad

1. ***Tehnilised teenistused võivad teostada mõned neile kooskõlas artikli 63 lõikega 1 määratud tegevustest alltöövõtu korras või lasta need teostada tütarettvõtjal ainult määrava kinnitusasutuse nõusolekul.***

2. Kui tehniline teenistus kasutab ***talle määratud tegevuskategooriatega*** seotud konkreetsete ülesannete täitmiseks alltöövõtjaid või tütarettevõtjat, siis tagab ta, et alltöövõtja või tütarettevõtja vastab artiklis 61 sätestatud nõuetele, ning teatab sellest ***määravale kinnitusasutusele***.
3. Tehnilised teenistused vastutavad täielikult ***kõigi*** oma alltöövõtjate ja tütarettevõtjate täidetud ülesannete eest, olenemata nende asukohast.
4. Tehnilised teenistused hoiavad ***määravale kinnitusasutusele*** kättesaadavana asjakohaseid dokumente, mis käsitlevad alltöövõtja või tütarettevõtja kvalifikatsiooni hindamist ja nende ***täidetud ülesandeid***.

Artikkel 63

Tehniliste teenistuste määramine

I

1. Oma pädevusvaldkonnast sõltuvalt **määratakse** tehnilised teenistused **vastavalt ühele** või **mitmele** järgmisest **neljast** tegevuskategooriast:
- a) A-kategooria: tehnilised teenistused, mis viivad käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides osutatud katseid läbi oma tegevusüksuses;
 - b) B-kategooria: tehnilised teenistused, mis juhendavad käesolevas määruses ja II lisas loetletud õigusaktides osutatud katseid, mis viiakse läbi tootja või kolmanda poole tegevusüksustes;
 - c) C-kategooria: tehnilised teenistused, mis korrapäraselt hindavad ja jälgivad tootjapoolseid toodangu vastavuse kontrollimise menetlusi;
 - d) D-kategooria: tehnilised teenistused, mis juhendavad või viivad läbi katseid või kontrollimisi toodangu vastavuse järelevalve raames.

I

2. Kinnitusasutuse võib määrata tehniliseks teenistuseks ühe või mitme ***lõikes 1*** osutatud tegevuse osas.

■

3. Kolmanda riigi muid kui vastavalt ***artiklile 64*** määratud tehnilisi teenistusi võib teavitada artikli 67 tähenduses, ***kuid ainult siis, kui selline tehniliste teenistuste tunnustamine on ette nähtud*** liidu ja ***asjaomase*** kolmanda riigi vahelise kahepoolse ***lepinguga***. ***See ei takista liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel vastavalt artikli 61 lõikele 2 asutatud tehnilisel teenistusel asutada tütarettevõtjaid kolmandates riikides, tingimusel et määratud tehniline teenistus haldab ja kontrollib tütarettevõtjaid otse.***

■

Artikkel 64

Tootjapoolsed ettevõttesisesed akrediteeritud tehnilised teenistused

1. **Tootjapoolse ettevõttesisese** akrediteeritud **tehnilise teenistuse** võib **määrata** üksnes A-kategooria tegevuste puhul seoses selliste tehniliste nõuetega, mille puhul on käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktiga lubatud tootjapoolsed katsed. Kõnealune **tehniline teenistus** moodustab eraldi oleva ja eristatava osa ettevõttest ja ei osale selliste sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmetike projekteerimises, tootmises, tarnimises ■ või hoolduses, mida ta hindab.
2. Ettevõttesisene akrediteeritud **tehniline teenistus** peab vastama järgmistele nõuetele:
 - a) **lisaks sellele, et selle on määranud liikmesriigi kinnitusasutus, on selle akrediteerinud määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punktis 11 määratletud riiklik akrediteerimisasutus ning** kooskõlas **käesoleva määruse artiklis 65 osutatud standardite ja menetlusega;**
 - b) **ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus** ja selle töötajad on organisatsiooniliselt identifitseeritavad ning neil on ettevõtjas, mille osaks nad on, aruandluse meetodid, mis tagavad nende erapooletuse ja tõendavad seda asjakohasele riiklikule akrediteerimisasutusele;

- c) *ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus* ega selle töötajad ei tohi osaleda üheski tegevuses, mis võiks ohustada nende otsuste sõltumatust või ausust *seoses tegevuskategooriatega, mille teostamiseks nad on määratud*;
 - d) *ettevõttesisene akrediteeritud tehniline teenistus* osutab oma teenuseid ainult sellele ettevõtjale, mille osaks ta on.
3. Ettevõttesisesest akrediteeritud *tehnilisest teenistusest* ei *ole vaja teavitada* komisjoni artikli 67 tähenduses, kuid *määrava kinnitusasutuse* nõudmisel annab ettevõtja, mille osaks ta on, või riiklik akrediteerimisasutus teavet tema akrediteerimise kohta.

Artikkel 65

Tehniliste teenistuste tulemusstandardite ja hindamise kord

Tagamaks, et *tehnilised* teenistused töötavad kõigis liikmesriikides ühtmoodi tõhusalt, *on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusakte, mis puudutavad standardeid*, millele tehnilised teenistused peavad vastama, ning *korda nende hindamiseks kooskõlas artikliga 66 ja nende akrediteerimiseks kooskõlas artikliga 64*.

Artikkel 66

Tehniliste teenistuste oskuste hindamine

1. *Määrav kinnitusasutus* koostab hindamisaruande, milles näidatakse, et tehnilise teenistuse *kandidaadi* vastavust *käesoleva määruse ja käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide nõuetele* on hinnatud. *Nimetatud aruanne võib sisaldada akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistust.*
2. Hindamine, millel lõikes 1 osutatud aruanne põhineb, viiakse läbi kooskõlas *artikli 65 alusel vastu võetud* delegeeritud õigusakti sätetega. Hindamisaruanne vaadatakse üle *vähemalt iga kolme aasta järel*.

3. Komisjoni taotlusel edastatakse hindamisaruanne komisjonile. *Sellistel juhtudel, ja* kui hinnang ei põhine riikliku akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistusel, mis tõendab tehnilise teenistuse vastavust käesoleva määruse nõuetele, ■ esitab *määrav kinnitusasutus* komisjonile ■ dokumentaalsed tõendid, mis tõendavad tehnilise teenistuse pädevust ja korra olemasolu, millega tagatakse tehnilise teenistuse korrapärane jälgimine *määrava kinnitusasutuse poolt* ning selle ■ vastavus käesoleva määruse ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide nõuetele.
- Kinnitusasutus, kes soovib enda määramist tehniliseks teenistuseks *vastavalt artikli 63 lõikele 2*, tõendab oma vastavust *dokumentaalselt hindamise kaudu*, mille viivad läbi audiitorid, kes ei ole hinnatava tegevusega seotud. Nimetatud audiitorid võivad pärineda samast organisatsioonist, kui nende töö on korraldatud hinnatavat tegevust läbiviivast personalist eraldi.
4. ■ Ettevõttesisene akrediteeritud *tehniline teenistus* järgib käesoleva artikli asjakohaseid sätteid.

Artikkel 67

Teavitamise kord

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile iga **nende poolt** määratud tehnilise teenistuse nime, aadressi, sealhulgas elektronposti aadressi, vastutavate isikute nimed ja tegevuste kategooria ning **kõigist nimetatud määramiste** hilisematest muudatustest. Teates nimetatakse, milliste II lisas loetletud teemade jaoks tehnilised teenistused on määratud.
2. Tehniline teenistus võib **artikli 63 lõikes 1** osutatud tegevusi **■** tüübikinnituse **eest vastutava määrava kinnitusasutuse nimel** läbi viia ainult siis, kui komisjonile on tehnilisest teenistusest eelnevalt teatatud **vastavalt käesoleva artikli lõikele 1**.
3. Sama tehnilise teenistuse võivad määrata **mitu määravat kinnitusasutust ning nende määravate kinnitusasutuste liikmesriigid võivad** sellest teatada **■** olenemata **■** tegevuste kategooriast **või kategooriatest, mida teenistus hakkab artikli 63 lõike 1 kohaselt läbi viima**.

4. Komisjoni **II** teavitatakse kõigist *nimetatud määramiste* hilisematest asjakohastest muudatustest **II** .
5. Kui II lisas loetletud õigusakti kohaldamiseks on vaja määrata konkreetne organisatsioon või pädev organ, mille tegevus ei kuulu *artikli 63 lõikes 1* osutatute alla, teatakse sellest vastavalt käesoleva artikli sätetele.
6. Komisjon avaldab *käesoleva artikli kohaselt teavitatud* tehniliste teenistuste nimekirja ja üksikasjad oma veebisaidil.

Artikkel 68

Muudatused *määramistes*

1. Kui *määrav kinnitusasutus* on veendunud või talle on teatatud, et *tema määratud* tehniline teenistus ei vasta enam käesolevas määruses sätestatud nõuetele või et ta ei ole oma kohustusi täitnud, siis piirab *määrav kinnitusasutus määramist* või peatab või tühistab selle, sõltuvalt nõuetele mittevastavuse või kohustuste täitmata jätmise tõsidusest. *Kõnealuse tehnilise teenistuse teatanud liikmesriik teavitab* sellest viivitamata *komisjoni*. *Komisjon muudab vastavalt sellele artikli 67 lõikes 6 osutatud avaldatud teavet.*

2. Juhul, kui **määramine** tühistatakse, seda piiratakse või see peatatakse või kui tehniline teenistus on lõpetanud oma tegevuse, siis astub **määrav kinnitusasutus** vajalikud sammud tagamaks, et kõnealuse tehnilise teenistuse dokumente töötleb mõni teine tehniline teenistus või et need on nõudmisel kättesaadavad **määravale kinnitusasutusele või** turujärelevalveasutustele.

Artikkel 69

Tehnilise teenistuse pädevuse vaidlustamine

1. Komisjon uurib igat juhtumit, mil tal tekib kahtlus või tema tähelepanu juhitakse kahtlusele, et tehniline teenistus ei ole enam pädev või ei täida enam talle pandud nõudeid ja ülesandeid.
2. **Määrava kinnitusasutuse** liikmesriik esitab komisjonile selle nõudmisel kogu teabe seoses **määramise** alusega või asjaomase tehnilise teenistuse **määramise** säilimisega.

3. Komisjon tagab, et kogu tundlikku teavet, mille ta oma uurimise käigus on omandanud, käsitletakse konfidentsiaalselt.
4. Kui komisjon on veendunud, et tehniline teenistus ei täida või ei täida enam **määramise** aluseks olevaid nõudeid, siis teavitab ta sellest **määrava kinnitusasutuse** liikmesriiki, **eesmärgiga kehtestada koostöös nimetatud liikmesriigiga vajalikud parandusmeetmed**, ning nõuab, et see **liikmesriik** võtaks **need** parandusmeetmeid, sealhulgas vajaduse korral tühistaks **määramise**.

Artikkel 70

Tehnilise teenistuse tegevusalased kohustused

1. Tehnilised teenistused teostavad **tegevuskategooriaid, mille jaoks nad on määratud, määrava kinnitusasutuse nimel ning** kooskõlas **hindamis- ja katsemenetlustega**, mis on sätestatud käesolevas määruses **ning II lisas loetletud õigusaktides**.

Tehnilised teenistused viivad läbi või juhendavad käesolevas määruses või ühes II lisas loetletud õigusaktidest nimetatud tüübikinnituseks nõutavaid katseid või kontrollimisi, kui ei ole lubatud kasutada alternatiivseid menetlusi. Tehnilised teenistused ei vii läbi katseid, hindamisi või kontrollimisi, mille läbiviimiseks nende kinnitusasutus ei ole neid nõuetekohaselt määranud.

2. Tehnilised teenistused peavad igal ajal:

- a) võimaldama oma määraval kinnitusasutusel tehnilist teenistust vastavushindamise ajal vajaduse korral jälgida; ning*
- b) ilma et see piiraks artikli 61 lõike 9 ja artikli 71 kohaldamist, andma oma määravale kinnitusasutusele oma käesoleva määruse rakendusalasasse kuuluvate tegevuskategooriate kohta sellist teavet, mida asutus nõuab.*

I

3. Kui tehniline teenistus leiab, et tootja ei ole täitnud käesolevas määruses sätestatud nõudeid, siis **teatab ta sellest määravale kinnitusasutusele, et määrava kinnitusasutus nõuaks** tootjalt asjakohaste parandusmeetmete võtmist ning **seejärel ei väljastaks** tüübikinnitustunnistust enne, kui on võetud **kinnitusasutust** rahuldavad parandusmeetmed.
4. Kui tüübikinnitustunnistuse väljastamise järel toimuva toodangu vastavuse kontrollimise käigus leiab **määrava kinnitusasutuse nimel tegutsev** tehniline teenistus, et sõiduk, süsteem, osis või eraldi seadmestik ei vasta enam käesolevale määrusele, siis **teatab ta sellest määravale kinnitusasutusele. Kinnitusasutus võtab asjakohased meetmed, nagu on sätestatud artiklis 33.**

I

Artikkel 71

Tehnilise teenistuse teavitamiskohustused

1. Tehnilised teenistused teavitavad **oma määravat** kinnitusasutust järgmisest:
 - a) iga mittevastavus, mis võib põhjustada tüübikinnitustunnistuse andmisest keeldumise, selle piiramise, peatamise või tühistamise;
 - b) **määramise** ulatust ja tingimusi mõjutavad asjaolud;
 - c) turujärelevalveasutustelt saadud teabenõuded **nende tegevuse** kohta.
2. **Oma määrava** kinnitusasutuse nõudmise korral **annavad tehnilised teenistused teavet tegevuste kohta** nende **määramisalas** ja **muude** tehtud **toimingute**, sealhulgas **piiriülese tegevuse** ja **alltöövõtu kohta**.

XVII PEATÜKK
RAKENDUSAKTID JA
DELEGEERITUD ÕIGUSAKTID

Artikkel 72
Rakendusaktid

Selleks et *saavutada käesoleva määruse eesmärgid ja* kehtestada käesoleva määruse rakendamiseks ühtsed tingimused, võtab komisjon kooskõlas **artikli 73 lõikes 2** osutatud kontrollimenetlusega vastu rakendusaktid, milles sätestatakse järgmised rakendusmeetmed:

- a) ***kasutusohutuse seisukohast kriitiliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavust puudutava tootja avalduse näidis, millele on osutatud artikli 22 lõikes 7;***
- b) teatise ja teatmiku näidised, ***millele on osutatud artikli 27 lõikes 4;***
- c) ELi tüübikinnitustunnistuste numeratsioonisüsteem, ***millele on osutatud artikli 29 lõikes 4;***
- d) ELi tüübikinnitustunnistuse näidis, ***millele on osutatud artikli 30 lõikes 2;***

- e) *ELi tüübikinnitustunnistusele lisatava katsetulemuste lehe näidis, millele on osutatud artikli 30 lõikes 3;*
- f) *kohaldatavate nõuete või õigusaktide loetelu näidis, millele on osutatud artikli 30 lõikes 6;*
- g) *katsearuande vormi üldnõuded, millele on osutatud artikli 32 lõikes 1;*
- I**
- h) *vastavustunnistuse näidis, millele on osutatud artikli 38 lõikes 2;*
- i) *ELi tüübikinnitusmärgi näidis, millele on osutatud artikli 39 lõikes 3;*
- j) *load ELi tüübikinnituse erandina andmiseks uute tehnoloogiate või uute põhimõtete suhtes, millele on osutatud artikli 40 lõikes 3;*
- k) *ELi tüübikinnitustunnistuse ja vastavustunnistuse näidised seoses uute tehnoloogiate või uute põhimõtetega, millele on osutatud artikli 40 lõikes 4;*
- l) *luba liikmesriigil tüübikinnituse kehtivusaega pikendada, millele on osutatud artikli 41 lõikes 2;*

- m) loetelu osadest või lisaseadmetest, millele on osutatud artikli 50 lõikes 2;*
- n) artikli 51 lõikes 3 osutatud tunnistuse näidis ja numeratsioonisüsteem ning kõik nimetatud artiklis osutatud loa andmise menetlusega seotud aspektid;*
- o) kinnitusasutusele nõuete täitmist tõendava tunnistuse näidis, millele on osutatud artikli 57 lõikes 8.*

Artikkel 73

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi 2007/46/EÜ artikli 40 ***alusel*** loodud mootorsõidukite tehniline komitee. ***Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.***
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse ***määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.***

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 74

Lisade muutmine

Ilma et see piiraks käesoleva määruse muude sätete kohaldamist, mis on seotud selle lisade muutmisega, antakse komisjonile samuti volitus võtta kooskõlas artikliga 75 vastu delegeeritud õigusaktid, mis puudutavad järgmiste lisade muutmist:

- i) II lisa B ja C osa seoses täiendavate kasutusohutust ja sõiduki konstruktsiooni puudutavate nõuete sisseviimisega alamkategooria L7e-A raskete neljarattaliste teeliiklussõidukite jaoks;***
- ii) II ja V lisa, et lisada viiteid õigusaktidele ja viia sisse parandusi;***
- iii) V lisa B osa, et muuta kohaldatavaid etalonkütuseid;***

- iv) *VI lisa C ja D osa, et võtta arvesse artikli 23 lõikes 4 osutatud uuringu tulemusi ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjade vastuvõtmist.*

■

Artikkel 75

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonil on ■ õigus võtta vastu ■ delegeeritud õigusakte *käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.*
2. *Artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõikes 2, artikli 21 lõikes 5, artikli 22 lõigetes 5 ja 6, artikli 23 lõigetes 6 ja 12, artikli 24 lõikes 3, artikli 25 lõikes 8, artikli 32 lõikes 6, artikli 33 lõikes 6, artikli 50 lõikes 4, artikli 54 lõikes 3, artikli 57 lõikes 12, artiklis 65 ja artiklis 74 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ...*.*

* *Väljaannete talitus: palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev.*

3. *Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 18 lõikes 3, artikli 20 lõikes 2, artikli 21 lõikes 5, artikli 22 lõigetes 5 ja 6, artikli 23 lõigetes 6 ja 12, artikli 24 lõikes 3, artikli 25 lõikes 8, artikli 32 lõikes 6, artikli 33 lõikes 6, artikli 50 lõikes 4, artikli 54 lõikes 3, artikli 57 lõikes 12, artiklis 65 ja artiklis 74 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.*
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 18 lõike 3, artikli 20 lõike 2, artikli 21 lõike 5, artikli 22 lõigete 5 ja 6, artikli 23 lõigete 6 ja 12, artikli 24 lõike 3, artikli 25 lõike 8, artikli 32 lõike 6, artikli 33 lõike 6, artikli 50 lõike 4, artikli 54 lõike 3, artikli 57 lõike 12, artikli 65 ja artiklis 74 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

I

XVIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 76

Karistused

1. *Liikmesriigid kehtestavad karistused, mida kohaldatakse, kui ettevõtjad rikuvad käesolevat määrust ja selle alusel vastu võetud delegeeritud või rakendusakte. Nad võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada karistuste rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teevad kõnealused sätted komisjonile teatavaks hiljemalt ...* ja teavitavad komisjoni viivitamata kõikidest hilisematest neid sätteid mõjutavatest muudatustest.*
2. *Karistatavad rikkumised on järgmised:*
 - a) *valeandmete esitamine tüübikinnituse andmise menetluse või tühistamiseni viiva menetluse ajal;*
 - b) *katsetulemuste võltsimine tüübikinnituse saamiseks;*
 - c) *selliste andmete või tehniliste kirjelduste esitamisest hoidumine, mis võiks tuua kaasa tüübikinnituse tagasivõtmise, selle andmisest keeldumise või selle tühistamise;*

* *Väljaannete talitus: palun lisada kuupäev, mis saabub 24 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist.*

- d) katkestusseadmete kasutamine;
- e) teabele juurdepääsu tagamisest keeldumine;
- f) tüübikinnitust nõudvate sõidukite, süsteemide, osiste või eraldi seadmestike turul kättesaadavaks tegemine ettevõtjate poolt ilma sellise tüübikinnitusega või sel eesmärgil dokumentide või märgistuse võltsimine.

Artikkel 77

Üleminekusätted

1. ***Ilma et see piiraks käesoleva määruse muude sätete kohaldamist, ei muuda käesolev määrus*** kehtetuks enne 1. jaanuari 2016 sõidukitele või süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele antud ELi tüübikinnitusi.
2. ***Kui ei ole sätestatud teisiti, jäävad sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele artikli 81 lõikes 1 osutatud õigusaktide alusel antud ELi tüübikinnitused olemasolevate sõidukitüüpide jaoks kehtima kuni IV lisas täpsustatud kuupäevadeni.***

3. *Erandina käesolevast määrusest jätkatakse kategooriate L1e, L2e ja L6e uutele sõidukitüüpidele või selliste sõidukitüüpide jaoks ette nähtud uutele süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele direktiivi 2002/24/EÜ alusel tüübikinnituse andmist kuni 31. detsembrini 2016.*
4. Kinnitusasutused jätkavad ELi tüübikinnituse laienduste andmist lõikes 1 nimetatud sõidukitele, süsteemidele, osistele või eraldi seadmestikele direktiivi 2002/24/EÜ ja teiste artikli 81 lõikes 1 loetletud direktiivide kohaselt. *Selliseid tüübikinnitusi ei saa siiski kasutada kogu sõiduki tüübikinnituse saamiseks käesoleva määruse alusel.*
5. *Erandina direktiivist 2002/24/EÜ antakse tüübikinnitus ka sõidukitele, mis vastavad käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele keskkonnamõju ja mootori võimsuse alaste nõuete osas, millele on osutatud II lisa A osas, 31. detsembriks 2015.*

Sellisel juhul riiklikud asutused ei keela, piira ega takista kinnitatud tüübile vastavate sõidukite registreerimist, turulelaskmist või kasutuselevõtmist.

Artikkel 78

Aruanne

1. *31. detsembriks 2020* teavitavad liikmesriigid komisjoni käesolevas määruses sätestatud tüübikinnitusmenetluse kohaldamisest.
2. Lõike 1 kohaselt esitatud teabe alusel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamist käsitleva aruande *31. detsembriks 2021. Eelkõige kaalutakse aruandes, kas käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemuste alusel oleks asjakohane näha X peatükis ette ka väikeseeriaste ELi tüübikinnitus. Kui komisjon peab seda vajalikuks, esitab ta sellekohase ettepaneku.*

Artikkel 79

Läbivaatamine kaasaegsete pidurisüsteemide osas

1. *Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2019 aruande.*
2. *Nimetatud aruandes analüüsitakse vastavalt tootja valikule mitteblokeeruva pidurisüsteemi ja täiendava kombineeritud pidurisüsteemi kohustuslikku paigaldamist alamkategooria L3e-A1 mootorratastele. See põhineb sellise nõude tehnilise teostatavuse hindamisel, kulutasuvuse analüüsil, liiklusõnnetuste analüüsil ja konsulteerimisel asjaomaste sidusrühmadega. Lisaks võetakse selles arvesse olemasolevaid kõnealuse teemaga seotud Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid.*
3. *Lõikes 2 osutatud aruande tarvis esitavad liikmesriigid komisjonile 31. detsembriks 2017 kõnealuste mootorratastega toimunud liiklusõnnetuste statistika eelneva nelja aasta kohta, mis põhineb I lisas sätestatud sõidukite liigitusel ning paigaldatud kaasaegse pidurisüsteemi tüübil.*
4. *Aruande tulemuste alusel kaalub komisjon, kas esitada seadusandlik ettepanek kaasaegse pidurisüsteemi kohustusliku paigaldamise kohta kõnealustele sõidukite alamkategooriatele.*

Artikkel 80

Läbivaatamine üksiksõiduki kinnituste osas

1. *Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 31. detsembriks 2019 aruande lõikes 3 osutatud teemade kohta.*
2. *Aruanne põhineb konsulteerimisel asjaomaste sidusrühmadega ning selles võetakse arvesse olemasolevaid kõnealuse teemaga seotud Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid.*
3. *Liikmesriigid esitavad komisjonile 31. detsembriks 2021 järgmise teabe:*
 - a) *L-kategooria sõidukitele selle liikmesriigi riiklike asutuste poolt enne nende esimest registreerimist antud üksiksõiduki kinnituste arv aastas alates 1. jaanuarist 2016;*
 - b) *selliste kinnituste aluseks olevad siseriiklikud kriteeriumid, kui need kriteeriumid kalduvad kõrvale ELi tüübikinnituse saamiseks kohustuslikest nõuetest.*

4. *Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud ning aruandes analüüsitakse üksiksõiduki kinnituste hõlmamist käesoleva määrusega ühtlustatud nõuete alusel.*

Artikkel 81

Kehtetuks tunnistamine

1. *Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 77 kohaldamist, tunnistatakse* direktiivid 2002/24/EÜ, 93/14/EMÜ, 93/30/EMÜ, 93/33/EMÜ, 93/93/EMÜ, 95/1/EÜ, 97/24/EÜ, 2000/7/EÜ, 2002/51/EÜ, 2009/62/EÜ, 2009/67/EÜ, 2009/78/EÜ, 2009/79/EÜ, 2009/80/EÜ ja 2009/139/EÜ ■ *kehtetuks alates 1. jaanuarist 2016.*
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse direktiivi 2002/24/EÜ puhul vastavalt IX lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 82

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Määrust kohaldatakse alates **1. jaanuarist 2016**.

Alates ...* ei või riiklikud asutused keelduda uuele sõidukitüübile ELi tüübikinnituse või riikliku tüübikinnituse andmisest või keelata uue sõiduki registreerimist, turulelaskmist või kasutuselevõtmist, kui kõnealune sõiduk vastab käesolevale määrusele ning selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele ja rakendusaktidele, kui tootja seda taotleb.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

* ***Väljaannete talitus: palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev.***

LISADE LOETELU

I LISA – Sõidukite klassifikatsioon

II LISA – ELi sõidukite tüübikinnitusnõuete **täielik** loetelu

III LISA – Väikeseeriaste puhul kohaldatavad piirmäärad

IV LISA – Käesoleva määruse kohaldamise ajakava seoses tüübikinnitustega

V LISA (A) – Keskkonnakatsed ja -nõuded

V LISA (B) – Tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalike keskkonnamõju käsitlevate katsenõuete kohaldamine

VI LISA – Saasteheidete piirväärtused, pardadiagnostika piirväärtused ja mürataseme piirväärtused tüübikinnituste ja toodangu vastavuse jaoks

(A) Summutitoru heitgaaside piirväärtused pärast külmkäivitust

(B) Pardadiagnostika (OBD) heitkoguste piirmäärad

(C) Kütuseaurude piirväärtused

(D) Mürataseme piirväärtused - Euro 4 ja Euro 5

VII LISA – Saastetõrjeseadmete vastupidavus

VII LISA – Rangemad kasutusohutust käsitlevad nõuded

IX LISA – Vastavustabel

I LISA

Sõidukite klassifikatsioon

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L1e-L7e	Kõik L-kategooria sõidukid	<p>(1) pikkus on ≤ 4000 mm või ≤ 3000 mm L6e-B-kategooria sõidukite või ≤ 3700 mm L7e-C-kategooria sõidukite puhul ja</p> <p>(2) laius on ≤ 2000 mm või ≤ 1000 mm L1e-kategooria sõidukite või ≤ 1500 mm L6e-B- või L7e-C-kategooria sõidukite puhul ja</p> <p>(3) kõrgus on ≤ 2500 mm ja</p>
L1e	Kerged kahe rattalised mootorsõidukid	<p>(4) kaks ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ning</p> <p>(5) mootori töömaht on ≤ 50 cm³, kui ottomootori tüüpi sisepõlemismootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja</p> <p>(6) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 45 km/h ja</p> <p>(7) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus⁽¹⁾ on ≤ 4000 W ja</p> <p>(8) maksimaalne mass = tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass ja</p>
Alam-kategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	<p>(9) pedaalidega jalgrattad, mis on varustatud täiendava jõuallikaga, mille peamine eesmärk on aidata väntamist, ning</p> <p>(10) täiendav jõuallikas peatub täielikult, kui sõiduk saavutab kiiruse ≤ 25 km/h, ja</p> <p>(11) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus⁽¹⁾ on ≤ 1000 W ja</p> <p>(12) kolme- või neljarattalisi mootoriga jalgrattaid, mis vastavad täiendavatele alamkategooriate klassifitseerimise kriteeriumidele 9–11, liigitatakse kahe rattaliste L1e-A-kategooria sõidukitega tehniliselt samaväärseteks.</p>
L1e-B	Kahe rattalised mopeedid	<p>(9) mis tahes muud L1e-kategooria sõidukid, mida ei saa kriteeriumide 9–12 tõttu klassifitseerida L1e-A-kategooria sõidukina.</p>

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimise kriteeriumid
L2e	Kolmerattalised mopeedid	<p>(4) kolm ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ja</p> <p>(5) mootori töömaht on $\leq 50 \text{ cm}^3$, kui ottomootori tüüpi sisepõlemismootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, või mootori töömaht on $\leq 500 \text{ cm}^3$, kui diiselmootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja</p> <p>(6) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on $\leq 45 \text{ km/h}$ ja</p> <p>(7) maksimaalne püsivõimsus või kasulik võimsus⁽¹⁾ on $\leq 4000 \text{ W}$ ja</p> <p>(8) töökorras sõiduki mass on $\leq 270 \text{ kg}$ ja (4b) varustatud kõige rohkem kahe istekohaga, sh juhi istekoht, ja</p>
Alam-kategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L2e-P	Reisijate veoks ette nähtud kolmerattalised mopeedid	(10) muud L2e-kategooria sõidukid, kui need, mis vastavad L2e-U-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele
L2e-U	Tarbesõidukina ette nähtud kolmerattalised mopeedid	<p>(10) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele:</p> <p>a) koormaplatvormi pikkus \times koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus \times sõiduki maksimaalne laius või</p> <p>b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed ja</p> <p>c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jääga vaheseinaga eraldatud ja</p> <p>d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimummahtu.</p>

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid
L3e ⁽²⁾	Kaherattalised mootorrattad	(4) kaks ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ja (5) maksimaalne mass = tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass ja (6) kaherattalised sõidukid, mida ei saa klassifitseerida L1e-kategooriasse.
Alam-kategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L3e-A1	Väikese võimsusega mootorrattad	(7) mootori töömaht on $\leq 125 \text{ cm}^3$, (8) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on $\leq 11 \text{ kW}$ ja (9) võimsuse ⁽¹⁾ / massi suhe on $\leq 0,1 \text{ kW/kg}$.
L3e-A2	Keskmise võimsusega mootorrattad	(7) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on $\leq 35 \text{ kW}$ ja (8) võimsuse ⁽¹⁾ / massi suhe on $\leq 0,2 \text{ kW/kg}$ ja (9) ei ole saadud sõidukist, millel on rohkem kui kaks korda võimsam mootor ⁽¹⁾ , ja (10) L3e-kategooria sõidukid, mida ei saa täiendavate alamkategooriate klassifitseerimiskriteeriumide 7, 8 ja 9 alusel klassifitseerida L3-A1-kategooria sõidukina.
L3e-A3	Suure võimsusega mootorrattad	(7) muud L3e-kategooria sõidukid, mida ei saa klassifitseerimiskriteeriumide alusel klassifitseerida L3e-A1- ega L3e-A2-kategooria sõidukina.

<i>Alam- kategoriate alamkatego- oriad</i>	<i>Alamkategooria alamkategooria nimi</i>	<i>L3e-A1-, L3e-A2- või L3e-A3-kategooria sõidukite klassifitseerimiskriteeriumidele lisanduvad alamkategoriate alamkategoriate klassifitseerimise kriteeriumid:</i>
<i>L3e-AxE (x=1, 2 või 3)</i>	<i>Enduro-mootorrattad</i>	<p>(a) istmekõrgus on ≥ 900 mm ja</p> <p>(b) kliirens on ≥ 310 mm ja</p> <p>(c) üldine ülekandearv kõrgeimal käigul (põhikäigukasti ülekandearv x lisakäigukasti ülekandearv kõrgeimal käigul x peaülekande arv) on $\geq 6,0$ ja</p> <p>(d) elektrilise või hübriidelektrilise jõuallikaga sõiduki puhul on töökorras sõiduki mass pluss jõuaku mass < 140 kg ja</p> <p>(e) puudub kaassõitja istekoht.</p>
<i>L3e-AxT (x=1, 2 või 3)</i>	<i>Trial-mootorrattad</i>	<p>(a) istmekõrgus on ≤ 700 mm ja</p> <p>(b) kliirens on ≥ 280 mm ja</p> <p>(c) kütusepaagi maksimaalne maht on < 4 l ja</p> <p>(d) üldine ülekandearv kõrgeimal käigul (põhikäigukasti ülekandearv x lisakäigukasti ülekandearv kõrgeimal käigus x peaülekande arv) on $\geq 7,5$ ja</p> <p>(e) sõidukorras sõiduki mass on < 100 kg ja</p> <p>(f) puudub kaassõitja istekoht.</p>

<i>Kategooria</i>	<i>Kategooria nimi</i>	<i>Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L4e</i>	<i>Kaherattalised külgorviga mootorrattad</i>	<i>(4) baasmootorsõidukid, mis vastavad L3e-sõidukite kategooria ja alamkategooriate kriteeriumidele, ja</i> <i>(5) ühe külgorviga baasmootorsõidukid ja</i> <i>(6) kõige rohkem nelja istekohaga, sh külgorviga mootorratta juhi koht, ja</i> <i>(7) külgorvis kõige rohkem kaks kaassõitjatele mõeldud istekohta ja</i> <i>(8) maksimaalne mass = tootja poolt määratud suurim tehniliselt lubatud mass.</i>

Kategooria	Kategooria nimi	Ühtsed klassifitseerimise kriteeriumid
L5e	Kolmerattalised mootorsõidukid	<p>(4) kolm ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ja</p> <p>(5) sõidukorras sõiduki mass on ≤ 1000 kg ja</p> <p>(6) kolmerattalised sõidukid, mida ei saa klassifitseerida L2e-kategooria sõidukiks, ja</p>
Alam-kategooriad	Alamkategooria nimi	Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	<p>(7) muud L5e-kategooria sõidukid kui need, mis vastavad L5e-B-kategooria sõidukite eriomasele klassifikatsioonile.</p> <p>(8) kõige rohkem viie istekohaga, sh juhi istekoht.</p>
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	<p>(7) ette nähtud kasutamiseks tarbesõidukitena ning neid iseloomustab suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja</p> <p>(8) kõige rohkem kaks istekohta, sh juhi istekoht, ja</p> <p>(9) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele:</p> <p>(a) koormaplatvormi pikkus \times koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus \times sõiduki laius või</p> <p>(b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja</p> <p>(c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud, ja</p> <p>(d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimummahtu.</p>

<i>Kategooria</i>	<i>Kategooria nimi</i>	<i>Ühtsed klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L6e</i>	<i>Kerged neljarattalised sõidukid</i>	<p>(4) neli ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ja</p> <p>(5) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 45 km/h ja</p> <p>(6) sõidukorras sõiduki mass on ≤ 425 kg ja</p> <p>(7) mootori töömaht on ≤ 50 cm³, kui ottomootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, või mootori töömaht on ≤ 500 cm³, kui diiselmootor moodustab osa sõiduki jõuallikast, ja</p> <p>(8) kõige rohkem kaks istekohta, sh juhi istekoht, ja</p>
<i>Alam-kategooriad</i>	<i>Alamkategooria nimi</i>	<i>Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L6e-A</i>	<i>Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid</i>	<p>(9) L6e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L6e-B-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja</p> <p>(10) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus⁽¹⁾ on ≤ 4000 W.</p>

L6e-B	Kerged neljarattalised liikurid	(9) suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja (10) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus ⁽¹⁾ on ≤ 6000 W ja
Alam- kategooria	Alamkategooria nimi	L6e-B-kategooria sõidukite kriteeriumidele lisanduvad alamkategooria alamkategoriasse klassifitseerimise kriteeriumid:
L6e-BU	Kerged neljarattalised kaubaveoliikurid	(11) ette nähtud kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele: (a) koormaplatvormi pikkus \times koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 \times$ sõiduki pikkus \times sõiduki laius või (b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja (c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud, ja (d) suudab kanda kuni 600 mm^3 vastavat miinimummahtu.
L6e-BP	Kerged neljarattalised liikurid reisijate veoks	(11) L6e-B-alamkategooria sõidukid, mis on ette nähtud peamiselt reisijate veoks, ja (12) muud L6e-B-kategooria sõidukid kui need, mis vastavad L6e-BU-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele.

<i>Kategooria</i>	<i>Kategooria nimi</i>	<i>Ühtsed klassifitseerimise kriteeriumid</i>
<i>L7e</i>	<i>Rasked neljarattalised sõidukid</i>	<p>(4) neli ratast ja jõuallikas, nagu on loetletud punkti 4 lõikes 3, ja</p> <p>(5) töökorras sõiduki mass on</p> <p>(a) ≤ 450 kg sõitjate veo puhul;</p> <p>(b) ≤ 600 kg kaupade veo puhul.</p> <p>ja</p> <p>(6) muud L7e-kategooria sõidukid kui need, mida ei saa klassifitseerida L6e-kategooria sõidukitena, ja</p>
<i>Alam-kategooria</i>	<i>Alamkategooria nimi</i>	<i>Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L7e-A</i>	<i>Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid</i>	<p>(7) L7e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-B- ega L7e-C-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, või</p> <p>(8) sõidukid, mis on mõeldud ainult sõitjate veoks, ja</p> <p>(9) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus on⁽¹⁾ ≤ 15 kW ja</p>

<i>Alam- kategooria alamkatego- oriad</i>	<i>Alamkategooria alamkategooria nimi</i>	<i>Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L7e-A1</i>	<i>A1 rasked neljarattalised teeliiklussõidukid</i>	<i>(10) kõige rohkem kaks sadulistekohta, sh juhi istekoht, ja (11) roolimiseks mõeldud juhtraud.</i>
<i>L7e-A2</i>	<i>A2 rasked neljarattalised teeliiklussõidukid</i>	<i>(10) L7e-A-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-A1-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja (11) kõige rohkem kaks muud kui sadulistekohta, sh juhi istekoht.</i>
<i>Alamkatego- oria</i>	<i>Alamkategooria nimi</i>	<i>Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L7e-B</i>	<i>Rasked neljarattalised maastikusõidukid</i>	<i>(7) L7e-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-C-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja (8) kliirens on ≥ 180 mm ja</i>

<i>Alam- kategooria alamkatego- oriad</i>	<i>Alamkategooria alamkategooria nimi</i>	<i>Täiendavad klassifitseerimiskriteeriumid</i>
<i>L7e-B1</i>	<i>Neljarattalised maastikusõidukid</i>	<p>(9) kõige rohkem kaks sadulistekohta, sh juhi istekoht, ja</p> <p>(10) varustatud roolimiseks mõeldud juhtrauaga ja</p> <p>(11) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on⁽¹⁾ ≤ 90 km/h ja</p> <p>(12) teljevahe suhe kliirensiga on ≤ 6</p>
<i>L7e-B2</i>	<i>Kõrvutiasetsevate istmetega (side-by-side) bagid</i>	<p>(9) muud L7eB-kategooria sõidukid kui L7e-B1-kategooria sõidukid ja</p> <p>(10) kõige rohkem kolm muud kui sadulistekohta, millest kaks asuvad kõrvuti, sh juhi istekoht, ja</p> <p>(11) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus on ≤ 15 kW ja</p> <p>(12) teljevahe suhe kliirensiga on ≤ 8.</p>
<i>L7e-C</i>	<i>Rasked neljarattalised liikurid</i>	<p>(7) L7e sõidukid, mis ei vasta L7e-B-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja</p> <p>(8) maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus on⁽¹⁾ ≤ 15 kW ja</p> <p>(9) sõiduki maksimaalne valmistajakiirus on ≤ 90 km/h ja</p> <p>(10) suletud juhi- ja sõitjateruum, millesse saab siseneda kõige rohkem kolmest küljest, ja</p>

<i>Alam- kategooria alamkatego- oriad</i>	<i>Alamkategooria alamkategooria nimi</i>	<i>L7e-C-kategooria sõidukite alamkategooria kriteeriumidele lisanduvad alamkategooria alamkategooriasse klassifitseerimise kriteeriumid:</i>
<i>L7e - CU</i>	<i>Rasked neljarattalised kaubaveoliikurid</i>	<p><i>(11) ette nähtud üksnes kaupade veoks kinnisel või lahtisel, põhiliselt siledal ja horisontaalsel koormaplatvormil, mis vastab järgmistele kriteeriumidele:</i></p> <p><i>(a) koormaplatvormi pikkus x koormaplatvormi laius on $\geq 0,3 x$ sõiduki pikkus x sõiduki laius või</i></p> <p><i>(b) eespool defineeritule vastav koormaplatvorm, kuhu paigaldatakse masinaid ja/või lisaseadmed, ja</i></p> <p><i>(c) on sõitjatele mõeldud alast selgelt jäiga vaheseinaga eraldatud, ja</i></p> <p><i>(d) suudab kanda kuni 600 mm³ vastavat miinimummahtu ja</i></p> <p><i>(12) kõige rohkem kaks muud kui sadulistekohta, sh juhi istekoht.</i></p>
<i>L7e - CP</i>	<i>Rasked neljarattalised liikurid reisijate veoks</i>	<p><i>(11) L7e-C-kategooria sõidukid, mis ei vasta L7e-CU-kategooria sõidukite eriomastele klassifitseerimiskriteeriumidele, ja</i></p> <p><i>(12) kõige rohkem neli muud kui sadulistekohta, sh juhi istekoht.</i></p>

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

II LISA

ELi sõidukite tüübikinnitusnõuete *täielik* loetelu ⁽³⁾

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad											
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A	L7e-B	L7e-C
<i>A</i>	KESKKONNA- JA VÕIMSUSNÕUDED														
I		I		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
2	23 & 24	keskkonnakatsed, millega mõõdetakse heitgaase, kütuseaure, kasvuhoonegaase ja kütusekulu <i>ja etalonkütuseid</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3		<i>sõiduki</i> maksimaalne valmistajakiirus, mootori maksimaalne pöördemoment ja <i>mootori</i> maksimaalne <i>püsinimivõimsus</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4		müraga seotud katsemenetlused		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				L1e-A	L1e-B	L2e	L3e	L4e	L5e-A	L5e-B	L6e-A	L6e-B	L7e-A1	L7e-A2	L7e-B1	L7e-B2	L7e-C
B	SÕIDUKI KASUTUSOHUTUSE NÕUDED																
1	22	helisignaalseadmed		■	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2		pidurisüsteemid (k.a mitteblokeeruvad ja kombineeritud pidurisüsteemid)■		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3		elektriline ohutus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4		<i>tootja kinnituses esitatud nõuded kasutusohutuse süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavuskatsete kohta</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5		eesmised ja tagumised allasõidutõkked				KOP			KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
6		klaasid, klaasipuhastid ja -pesurid ning <i>jäätumisvastased ja</i> klaasisoojendusseadmed			KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X	KOP	X	KOP	KOP	KOP	KOP	X
7		<i>juhi kasutatavad juhtseadised, sh</i> juhtseadiste, märgutulede ja näidikute tähistus;		■	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

8		valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamine, k.a automaatselt sisselülituv valgustus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9		tahapoole nähtavus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10		<i>ümbermineku korral kaitsvad struktuurid</i>														X	
11		turvavöö kinnituspunktid ja turvavööd				KOP				X	KOP	KOP	KOP	X		X	X
12		istekohad (sadulad ja istmed)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13		juhitavus, kurviomadused, pööratavus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14		<i>rehvide paigaldus</i>		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15		sõiduki suurima kiiruse piiramise märk ja selle asetus sõidukil				KOP				KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X	X	KOP
16		sõitjate kaitsesteemid, sealhulgas sisustus, peatoed ja sõiduki uksed				KOP			KOP	KOP	KOP	KOP		KOP		KOP	KOP
17		<i>maksimaalne püsinimivõimsus või kasulik võimsus ja/või</i> sõiduki ehitusest tingitud kiirusepiirang		X	X	X	KOP	KOP			X	X	X	X	X	X	X
18		sõiduki struktuuri terviklikkus		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Nr	Artikkel	Teema	Õigusakti viide	Sõidukikategooriad													
				<i>L1e-A</i>	<i>L1e-B</i>	L2e	L3e	L4e	<i>L5e-A</i>	<i>L5e-B</i>	<i>L6e-A</i>	<i>L6e-B</i>	<i>L7e-A1</i>	<i>L7e-A2</i>	<i>L7e-B1</i>	<i>L7e-B2</i>	<i>L7e-C</i>
C	SÕIDUKI KONSTRUKTSIOONI- JA ÜLDISE TÜÜBIKINNITUSE NÕUDED																
1	20	sõidukite ümberehituse vastased meetmed		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2	25	tüübikinnitusmenetluse kord		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	33	toodangu vastavus nõuetele		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4	18	haakeseadised ja lisaseadised		KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
5	18	seadmed sõiduki omavolilise kasutamise takistamiseks		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6	18	elektromagnetiline ühilduvus (EMC)		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7	18	väljaulatuvad osad		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

8	18	kütusepaak		KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP
9	18	koormaplatvormid				KOP				X		KOP			KOP	KOP	KOP
10	18	massid ja mõõtmised		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11	21	pardadiagnostikasüsteem			I	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12	18	reisijate käepidemed ja jalatoed		I	X	KOP	KOP	KOP	KOP	KOP	X	I	KOP	KOP	KOP	KOP	
13	18	I tagumise numbrimärgi koht		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14	18	remondi- ja hooldusteave		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15	18	tugihargid		X	X		X										
I		I		I	I	I	I	I	I	I	I	I					
C2	TEHNILISTELE TEENISTUSTELE ESITATAVAD NÕUDED																
16	65	tehniliste teenistuste tulemusstandardid ja hindamine															

I

III LISA

Väikeseeriade puhul kohaldatavad piirmäärad

Sõiduk kategooria	Sõiduk kategooria nimi	Väikeseeria (ühikut iga turul kättesaadavaks tehtud, registreeritud ja kasutuselevõetud tüübi kohta aastas)
<i>L1e-A</i>	Mootoriga jalgrattad	50
<i>L1e-B</i>	Kaherattalised mopeedid	
L2e	Kolmerattalised mopeedid	
L3e	Kaherattalised mootorrattad	75
L4e	Kaherattalised külgkorviga mootorrattad	150
<i>L5e-A</i>	Kolmerattalised sõidukid	75
<i>L5e-B</i>	Kolmerattalised kommertssõidukid	150
<i>L6e-A</i>	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	30
<i>L6e-B</i>	Kerged <i>neljarattalised</i> <i>liikurid</i>	150
<i>L7e-A</i>	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	30
<i>L7e-B</i>	<i>Rasked neljarattalised</i> <i>maastikusõidukid</i>	50
<i>L7e-C</i>	Rasked <i>neljarattalised</i> <i>liikurid</i>	150

IV LISA

Käesoleva määruse kohaldamise ajakava seoses tüübikinnitusega

<i>Punkt</i>	<i>Kirjeldus</i>	<i>(Alam-) kategooria</i>		<i>Uued sõidukitüü bid Kohustusli k</i>	<i>Olemasole vad sõidukitüü bid Kohustusli k</i>	<i>Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimi skuupäev</i>
1.	Delegeeritud õigusakti kohaldamine keskkonna- ja võimsusnõuete osas, II lisa A osas loetletud punktid					
1.1.	I katsetüüp: summutitoru heitgaaside katse pärast külmkäivitust	-		-	-	-
1.1.1.	Katsetsükkel	-		-	-	-
1.1.1.1.	I katsetüüp: Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 47 katsetsükkel	L1e, L2e, L6e,		1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020
1.1.1.2.	I katsetüüp: Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 40 (linnasõidutsükkel, kui on kohaldatav)	L5e-B, L7e-B, L7e-C,		1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.1.1.3.	I katsetüüp: WMTC, 2. etapp	L3e, L4e, L5e-A, L7e-A,		1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.1.1.4.	I katsetüüp: läbivaadatud WMTC-I põhinev katsetsükkel	L1e - L7e,		1.1.2020	1.1.2021	
1.1.2.	I katsetüüp: summutitoru heitgaaside piirväärtused			-	-	-
1.1.2.1.	Euro 4: VI lisa A2 osa	L1e, L2e, L6e		1.1.2017	1.1.2018	31.12.2020
1.1.2.2.	Euro 4: VI lisa A2 osa	L3e, L4e, L5e, L7e,		1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.1.2.3.	Euro 5: VI lisa A3 osa	L1e - L7e		1.1.2020	1.1.2021	

1.2.	<i>II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel</i>					
1.2.1.	<i>II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	
1.2.2.	<i>II katsetüüp: heitgaaside katse (suurendatud pööretega) tühikäigul / vabal kiirendusel</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	
1.3.	<i>III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine</i>					
1.3.1.	<i>III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	
1.3.2.	<i>III katsetüüp: karterigaaside heite puudumine</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	
1.4.	<i>IV katsetüüp: kütuseaurud</i>			-	-	-
1.4.1.	<i>Kütusepaagi läbilaskvuskatse</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2017</i>	
1.4.2.	<i>Kütusepaagi läbilaskvuskatse</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2016</i>	
1.4.3.	<i>SHED katse</i>	<i>L3e, L4e, L5e-A, L7e-A</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	
1.4.4.	<i>SHED katse</i>	<i>L6Ae</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	
1.4.5.	<i>SHED katse piirväärtused, VI lisa C1 osa</i>	<i>L3e, L4e, L5e-A, L7e-A</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	<i>31.12.2020</i>
1.4.6.	<i>SHED katse piirväärtused, VI lisa C1 osa</i>	<i>L6e-A</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	<i>31.12.2020</i>
1.4.7.	<i>SHED katse või kütuse imbumiskatse sõltuvalt artikli 23 lõikes 6 osutatud uuringu tulemustest</i>	<i>L1e-A, L1e-B, L2e, L5e-B, L6e-B, L7e-B, L7e-C</i>		<i>1.1.2020</i>	<i>1.1.2021</i>	

1.4.8.	<i>SHED katse piirväärtused, VI lisa C2 osa, sõltuvalt artikli 23 lõikes 6 osutatud uuringu tulemustest</i>	<i>L1e - L7e</i>		<i>1.1.2020</i>	<i>1.1.2021</i>	
1.5.	<i>V katsetüüp: vastupidavuse katsetamine⁽³⁾</i>					
1.5.1.	<i>Euro 4 vastupidavuslabisõit, VII lisa A ja B osad</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	<i>31.12.2020</i>
1.5.2.	<i>Euro 4 vastupidavuslabisõit, VII lisa A ja B osad</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	<i>31.12.2020</i>
1.5.3.	<i>Euro³ vastupidavuslabisõit, VII lisa A ja B osad</i>	<i>L1e - L7e</i>		<i>1.1.2020</i>	<i>1.1.2021</i>	
1.6.	<i>VI katsetüüpi ei ole omistatud</i>	-		-	-	-
1.7.	<i>VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside / kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus</i>				-	
1.7.1.	<i>VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside / kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>		<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	
1.7.2.	<i>VII katsetüüp: kasvuhoonegaaside / kütuse või elektrienergia kulu mõõtmine ja aruandlus</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>		<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	

<i>Punkt</i>	<i>Kirjeldus</i>	<i>(Alam-) kategooria</i>	<i>Uued sõidukitüübid Kohustuslik</i>	<i>Olemasoleva d sõidukitüübid Kohustuslik</i>	<i>Nõuetele vastavate sõidukite viimane registreerimis tähtaeg</i>
<i>1.8.</i>	<i>VIII katsetüüp: pardadiagnostika (OBD) keskkonnakatse</i>		-	-	
<i>1.8.1.</i>	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi tööõuded</i>	<i>L3e, L4e, L5e-A, L6e-A, L7e-A</i>	<i>1.1.2016; L6Ae puhul: 1.1.2017</i>	<i>1.1.2017; L6Ae puhul: 1.1.2018</i>	<i>31.12.2020</i>
	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnatest (VIII katsetüüp)</i>				
	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnatesti piirmäärad, VI lisa B1 osa</i>				
<i>1.8.2.</i>	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi tööõuded</i>	<i>L3e - L7e</i>	<i>1.1.2020</i>	<i>1.1.2021</i>	
	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnatest (VIII katsetüüp)</i>				
	<i>I põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnatesti piirmäärad, VI lisa B2 osa</i>				
<i>1.8.3.</i>	<i>II põlvkonna OBD-süsteemi tööõuded, sõltuvalt artikli 23 lõigetest 4 ja 5</i>	<i>L3e, L5e-A, L6e-A, L7e-A</i>	<i>1.1.2020</i>	<i>1.1.2021</i>	
	<i>II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse (VIII katsetüüp), sõltuvalt artikli 23 lõigetest 4 ja 5</i>				
	<i>II põlvkonna OBD-süsteemi keskkonnakatse piirväärtused, VI lisa B2 osa, sõltuvalt artikli 23 lõigetest 4 ja 5</i>				
<i>1.9.</i>	<i>IX katsetüüp: müratase⁽³⁾</i>				
<i>1.9.1.</i>	<i>Mürataseme katse ja piirväärtused, VI lisa D osa</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>	<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	<i>31.12.2020</i>

1.9.2.	Mürataseme katse ja piirväärtused ⁽³⁾ , VI lisa D osa	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	31.12.2020
1.9.3.	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63, 92 ja VI lisa D osa piirväärtused	L1e - L7e			
1.9.4.	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63, 92 ning sellega seoses kontrolliga regulatiivmenetluse kohaselt komisjoni kavandatud uued piirväärtused	L1e - L7e	1.1.2020	1.1.2021	
1.10.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded seoses sõiduki maksimaalse valmistajaküüruse, mootori maksimaalse pöördemomendi, maksimaalse püsinimivõimsuse või kasuliku võimsuse ja suurima võimsusega				
1.10.1.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
1.10.2.	Mootori võimsuse katsed ja nõuded	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
2.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid				
2.1.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	
2.2.	Sõiduki kasutusohutuse nõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa B osas ⁽³⁾ loetletud punktid	L3e, L4e, L5e, L7e	1.1.2016	1.1.2017	
2.3.	VIII lisas nimetatud rangemad ohutusnõuded ⁽³⁾		-	-	
2.3.1.	Automaatselt sisselülituv valgustus	L1e - L7e	1.1.2016	1.1.2016	
2.3.2.	Ohutu pööramise seade (diferentsiaal või samaväärne seade)	L1e - L7e	1.1.2016	1.1.2017	
2.3.3.	Kaasaegsed pidurisüsteemid, kohustuslik paigaldus	L3e	1.1.2016	1.1.2017	-
3.	Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa C osas ⁽³⁾ loetletud punktid				
3.1.	Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine, II lisa C osas ⁽³⁾ loetletud punktid	L1e, L2e, L6e	1.1.2017	1.1.2018	

3.2.	<i>Sõiduki konstruktsiooninõudeid reguleeriva delegeeritud õigusakti kohaldamine , II lisa C osas⁽³⁾ loetletud punktid</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>	<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	
4.	<i>Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta</i>				
4.1.	<i>Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta</i>	<i>L1e, L2e, L6e</i>	<i>1.1.2017</i>	<i>1.1.2018</i>	
4.2.	<i>Rakendusakti kohaldamine haldusnõuete kohta</i>	<i>L3e, L4e, L5e, L7e</i>	<i>1.1.2016</i>	<i>1.1.2017</i>	

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

V LISA

(A) Keskkonnakatsed ja -nõuded

L-kategooria sõidukid võivad saada tüübikinnituse vaid juhul kui nad vastavad järgmistele keskkonnaalastele nõuetele

Katse tüüp	Kirjeldus	Nõuded: piirväärtused	Alamkategooriate kriteeriumid lisaks artiklile 2 ja 1 lisale	Nõuded: katsemenetlused
I	Summutitoru heitgaasid pärast külmkäivitust	VI lisa (A)	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldise tehnilise eeskirja nr 2 peatükk 6.3. Sisepõlemismootoriga varustatud L-kategooria sõidukid, mille töömaht on $< 50 \text{ cm}^3$ ja sõidukiirus $v_{\text{max}} < 50 \text{ km/h}$, loetakse I kategooria sõidukiteks.	.
II	– ottomootor või hübriid ⁽⁵⁾ , millel on ottomootor: ■ heide tühikäigul ja tühikäigu pöörete suurenemine – diiselmootor või hübriid koos diiselmootoriga: vaba kiirenduse katse	Direktiiv 2009/40/EÜ ⁽⁶⁾		■
III	Karterigaaside heide	Saastevaba, kinnine karter. Karterigaasid ei tohi pääseda otse ümbritsevasse keskkonda sõiduki kogu kasutusaja jooksul.		
IV	Kütuseaurud	VI lisa (C osa)		
V	Saastetõrjeseadmete vastupidavus	VI ja VII lisa		
VI	Katsetüüpi VI ei ole määratud	Ei rakendata		Ei rakendata

VII	CO ₂ -heide, <i>kütuse- ja/või elektrienergiakulu ja ühe laadimisega läbitav vahemaa</i>	Mõõtmise ja aruandlus, tüübikinnituse jaoks piirväärtust ei ole	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldise tehnilise eeskirja nr 2 peatükk 6.3. Sisepõlemismootoriga varustatud L-kategooria sõidukid, mille töömaht on < 50 cm ³ ja sõidukiirus $v_{max} < 50$ km/h, loetakse I kategooria sõidukiteks.	
VIII	OBD <i>keskkonnakatsed</i>	VI lisa (B osa)	ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni üldise tehnilise eeskirja nr 2 peatükk 6.3. Sisepõlemismootoriga varustatud L-kategooria sõidukid, mille töömaht on < 50 cm ³ ja sõidukiirus $v_{max} < 50$ km/h, loetakse I kategooria sõidukiteks.	
IX	Müratase	VI lisa (D osa)	Kui ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni määrused nr 9, 41, 63 ja 92 asendavad keskkonnamõju ja mootori võimsust käsitlevas delegeeritud õigusaktis sätestatud ELi omandiõigusega seotud nõuded, valitakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni nimetatud määrustes (6. lisa) sätestatud (alam)kategooriate kriteeriumid vastavalt katsetüübi IX mürataseme katsetele.	
I	I	I		I

(B) Tüübikinnituse ja laienduste saamiseks vajalike keskkonnamõju käsitlevate katsenõuete kohaldamine

	Ottomootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid									Diiselmootoriga sõidukid, sh hübriidsõidukid		Elektrisõiduk või suruõhumootoriga sõiduk	Vesinikkütuselemendiga sõiduk
	Ühekütuselised ⁽²⁰⁾				Kahekütuselised			Mitmekütuselised		Mitmekütuselised	Ühekütuselised		
	Bensiin (E5) ⁽¹⁾⁽²⁾	Veeldatud naftagaas	Maagaas/biometaan	H ₂	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Bensiin (E5)	Maagaas/biometaan	Diisel (B5)	Diisel (B5)		
					Veeldatud naftagaas	Maagaas/biometaan	H ₂	Etanool(E85) ^y	H ₂ NG	Biodiisel			
I tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
I tüübi katse ⁽¹⁹⁾ Tahkete osakeste mass (ainult Euro5) ⁽⁶⁾	Jah	Ei	Ei	Ei	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Ei	Jah (ainult B5)	Jah	Ei / Jah suruõhumootori puhul	Ei
Tüübi II katse ⁽¹⁹⁾ , k.a suitsusus vaid diiselmootori puhul	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (mõlemad kütused)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult bensiin)	Jah (mõlemad kütused)	Jah (ainult maagaas/biometaan)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei
III tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Ei	Ei
IV tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Ei	Ei	Ei	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei
V tüübi katse ⁽¹⁹⁾	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult bensiin)	Jah (ainult maagaas/biometaan)	Jah (ainult B5)	Jah	Ei	Ei

<i>VII tüübi katse⁽¹⁹⁾</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah (mõlemad kütused)</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah (ainult energiakulu)</i>	<i>Jah (ainult kütusekul u)</i>
<i>VIII tüübi katse⁽¹⁹⁾</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah (ainult bensiin)</i>	<i>Jah (ainult bensiin)</i>	<i>Jah (ainult bensiin)</i>	<i>Jah (ainult bensiin)</i>	<i>Jah (ainult maagaas/biometa an)</i>	<i>Jah (ainult B5)</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei</i>	<i>Ei</i>
<i>IX tüübi katse⁽¹⁹⁾</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Jah</i>	<i>Ei Jah suruõhumoot ori puhul</i>	<i>Ei</i>

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

VI LISA

Saasteainete heitkoguste piirväärtused, OBD piirväärtused ja mürataseme piirväärtused tüübikinnituste ja toodangu vastavuse jaoks

(A) Summutitoru heitgaasid pärast külmkäivitust

I

(A2) Euro 4

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Süsivesinike üldmass (THC)	Lämmastikoksiidide mass (NOx)	Tahkete osakeste mass (PM)	Katse tsükkel
				L ₁ (mg / km)	L ₂ (mg / km)	L ₃ (mg / km)	L ₄ (mg / km)	
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor / diiselmootor / hübriid	Euro 4	560	100	70		<i>ECE eeskiri nr 47</i>
L1e-B	Kaherattalised mopeedid - Kolmerattalised mopeedid	ottomootor / diiselmootor / hübriid	Euro 4	1000	630	170	-	<i>ECE eeskiri nr 47</i>
L2e	-Kolmerattalised mopeedid	ottomootor / diiselmootor / hübriid	Euro 4	1900	730	170	-	<i>ECE eeskiri nr 47</i>
L3e L4e ⁽⁷⁾ L5e-A L7e-A	Kaherattalised mootorrattad küljkorviga ja ilma Kolmerattalised sõidukid Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor / hübriidottomootor , v _{max} < 130 km/h	Euro 4	1140	380	70	-	<i>WMTC, 2. etapp</i>
		ottomootor / hübriidottomootor , v _{max} ≥ 130 km/h	Euro 4	1140	170	90	-	<i>WMTC, 2. etapp</i>
		diiselmootor / hübriiddiiselmootor	Euro 4	1000	100	300	80 ⁽⁸⁾	<i>WMTC, 2. etapp</i>
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	ottomootor / hübriidottomootor	Euro 4	2000	550	250	-	<i>ECE eeskiri nr 40</i>
		diiselmootor / hübriiddiiselmootor	Euro 4	1000	100	550	80 ⁽⁸⁾	<i>ECE eeskiri nr 40</i>
L6e-A L6e-B	Kerged teeliiklussõidukid Kerged neljarattalised sõidukid	ottomootor / hübriidottomootor	Euro 4	1900	730	170		<i>ECE eeskiri nr 47</i>
		diiselmootor / hübriiddiiselmootor	Euro 4	1000	100	550	80 ⁽⁸⁾	<i>ECE eeskiri nr 47</i>
L7e-B L7e-C	Rasked neljarattalised maastikusõidukid Rasked neljarattalised	ottomootor / hübriidottomootor	Euro 4	2000	550	250	-	<i>ECE eeskiri nr 40</i>
		diiselmootor / hübriiddiiselmootor	Euro 4	1000	100	550	80 ⁽⁸⁾	<i>ECE eeskiri nr 40</i>

(A3) Euro 5

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase ⁽⁴⁾	Süsinikmonoksiidi mass	Süsivesinike üldmass	Metaanist erinevate süsivesinike mass	Lämmastikoksiidide mass	Tahkete osakeste	Katsetsükkel
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor /	Euro 5	500	100	68	60	4,5 ⁽⁹⁾	Läbivaadatud WMTC ⁽¹⁰⁾
L1e-B - L7e	Kõik muud L- kategooria sõidukid	ottomootor /	Euro 5	1000	100	68	60	4,5 ⁽⁹⁾	Läbivaadatud WMTC
		diiselmootor /		500	100	68	90	4,5	Läbivaadatud WMTC

(B) Pardadiagnostika (OBD) heite piirväärtused

(B1) Euro 4, OBD I etapp.

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase	Süsinikmonoksi mass (CO)	Süivesinike üldmass (THC)	Lämmastikoksiidide mass (NOx)	Katsetükk
				OT ₁ (mg / km)	OT ₂ (mg / km)	OT ₃ (mg / km)	
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor / diiselmootor või hübriid	Euro 4	3610	2690	850	ECE eeskiri nr 47
L3e ⁽⁵⁾ L4e ⁽⁷⁾ L5e-A L7e-A	Kahe- ja kolmerattalised mootorrattad küljkorviga ja ilma Kolmerattalised sõidukid Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor / hübriidottomootor, v _{max} < 130 km/h ottomootor / hübriidottomootor, v _{max} ≥ 130 km/h diiselmootor / hübriid diiselmootor	Euro 4	2170 2170 2170	1400 630 630	350 450 900	WMTC, 2. etapp WMTC, 2. etapp WMTC, 2. etapp

(B2) Euro 5, OBD I etapp ja⁽⁴⁾ OBD II etapp

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase	Süsinikmonoksiidi mass (CO)	Metaanist erinevate süsivesinike mass (NMHC)	Lämmastikoksiidide üldmass (NOx)	Tahkete osakeste mass (PM)	Katse tsükkel
				OT ₁ (mg / km)	OT ₂ (mg / km)	OT ₃ (mg / km)	OT ₄ (mg / km)	
L3e — L7e⁽⁶⁾	Kõik L-kategooria sõidukid, välja arvatud L1e- ja L2e-kategooria	ottomootor / hübriidottomootor	Euro 5	1900	250	300	50	Läbivaadatud WMTC
		diiselmootor / hübriiddiiselmootor	Euro 5	1900	320	540	50	Läbivaadatud WMTC

(C) Kütuseaurude piirväärtused

(C1) Euro 4

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase	Süsivesinike üldmass (THC) (mg / test)	Katsetsükkel
L3e L4e ⁽⁷⁾	Kaherattalised mootorrattad ⁽¹³⁾ külgorviga ja ilma	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4	2 000	SHED
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 4		

(C2) Euro 5

Sõiduki klass ⁽¹²⁾	Sõiduki kategooria nimi	Jõuallika klass	Euro tase	Läbilaskvuskatse (mg / m ² / päev)		Süsivesinike üldmass (THC) SHED katsel (mg / katse)
				Kütusepaak	Kütusevoolik	Sõiduk
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	ottomootor ⁽¹¹⁾	Euro 5	1500	15000	1500
L1e-B	Kaherattalised mopeedid		Euro 5	1500	15000	1500
L2e	Kolmerattalised mopeedid		Euro 5	1500	15000	1500
L3e ⁽⁶⁾ L4e ⁽⁷⁾	Kaherattalised mootorrattad külgorviga ja ilma		Euro 5			1500

L5e-A	Kolmerattalised sõidukid		Euro 5			1500
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid		Euro 5	1500	15000	1500
L6e-A	Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid		Euro 5			1500
L6e-B	Kerged <i>neljarattalised liikurid</i>		Euro 5	1500	15000	1500
L7e-A	Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid		Euro 5			1500
L7e-B	<i>Neljarattalised maastikusõidukid</i>		Euro 5	1500	15000	1500
L7e-C	Rasked <i>neljarattalised liikurid</i>		Euro 5	1500	15000	1500

(D) Mürataseme piirväärtused - ■ Euro 4 ja Euro 5

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi	■	■	Euro 4 müratase ⁽¹⁴⁾ (dB(A))	Euro 4 katsemenetlus ⁽¹⁶⁾	Euro 5 müratase ⁽¹⁵⁾ (dB(A))	Euro 5 katsemenetlus
L1e-A	Mootoriga jalgrattad	■	■	63 ⁽¹⁴⁾	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 63		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 63
L1e-B	Kaherattalised mopeedid - Kolmerattalised mopeedid $v_{max} < 25 \text{ km/h}$	■		66			
	Kaherattalised mopeedid - Kolmerattalised mopeedid $v_{max} \leq 45 \text{ km/h}$	■		71			
L2e	-Kolmerattalised mopeedid	■	■	76	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L3e	Kaherattalised mootorrattad Mootori töömaht $\leq 80 \text{ cm}^3$	■	■	75	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 41		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 41
	Kaherattalised mootorrattad $80 \text{ cm}^3 <$ Mootori töömaht \leq 175 cm^3	■		77			
	Kaherattalised mootorrattad Mootori töömaht $> 175 \text{ cm}^3$	■		80			
L4e	Kaherattalised küljkorviga mootorrattad	■		80			
L5e-A	Kolmerattalised sõidukid	■	■	80	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L5e-B	Kolmerattalised kommertssõidukid	■		80			

L6e-A	Kerged neljarattalised <i>teeliiklussõidukid</i>	█	█	80	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 63
L6e-B	Kerged <i>neljarattalised</i> <i>liikurid</i>	█	█	80	Delegeeritud õigusakt / ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9		ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri nr 9
L7e-A	<i>Rasked</i> neljarattalised teeliiklussõidukid	█		80			
L7e-B	<i>Rasked neljarattalised</i> <i>maastikusõidukid</i>	█		80			
L7e-C	Rasked <i>neljarattalised</i> <i>liikurid</i>	█		80			

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

VII LISA

Saastetõrjeseadmete vastupidavus

(A) L-kategooria sõidukite vastupidavusk läbisõiduga seoses

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria nimi		Euro 4 vastupidavuse läbisõit (km) ja Euro 5 vastupidavuse läbisõit ⁽⁴⁾ (km)	
<i>L1e-A</i> <i>L3e-AxT</i> (x=1, 2 või 3)	Mootoriga jalgrattad <i>Kaherattalised Trial-mootorrattad</i>		5 500	
<i>L1e-B</i> L2e <i>L3e-AxE</i> (x=1, 2 või 3) <i>L6e-A</i> <i>L7e-B</i>	- Kaherattalised mopeedid - Kolmerattalised mopeedid - <i>Kaherattalised Enduro-mootorrattad</i> - Kerged neljarattalised teeliiklussõidukid - <i>Rasked neljarattalised maastikusõidukid</i>		11 000	
L3e L4e ⁽⁷⁾ L5e <i>L6e-B</i> <i>L7e-C</i>	- Kaherattalised mootorrattad küljkorviga ja ilma ($v_{\max} < 130 \text{ km/h}$) - Kolmerattalised sõidukid - Kerged <i>neljarattalised liikurid</i> - Rasked <i>neljarattalised liikurid</i>		20 000	
L3e L4e ⁽⁷⁾ L7e-A	- Kaherattalised mootorrattad küljkorviga ja ilma ($v_{\max} \geq 130 \text{ km/h}$) Rasked neljarattalised teeliiklussõidukid		35 000	

(B) Halvenemiskoeffitsiendid (DF):

Sõiduki kategooria	Sõiduki kategooria					Euro 4 DF (-)				Euro 5 DF ⁺⁽⁴⁾ (-)							
		I	I	I	I	CO	HC	NOx	PM	CO	THC		NMHC		NOx		PM ⁽¹⁷⁾⁽⁴⁾
											ottomootor	diiselmootor ⁽¹⁸⁾	ottomootor	diiselmootor	ottomootor	diiselmootor	diiselmootor
L1e — L7e	Kõik	I	I	I	I	I. 3	I. 2	I. 2	1.1	I.3	1.3	1.1	1.3	1.1	1.3	1.1	1.0

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

VIII LISA

Rangemad kasutusohutust käsitlevad nõuded

Teema		Nõuded
Kaasaegse pidurisüsteemi kohustuslik paigaldamine		<p>a) L3e–A1 alamkategoria uued mootorrattad⁽²²⁾, mis tehakse turul kättesaadavaks, registreeritakse või võetakse kasutusele, peavad olema varustatud mittelekkeeruva või kombineeritud pidurisüsteemiga või mõlemat tüüpi kaasaegse pidurisüsteemiga vastavalt tootja valikule;</p> <p>b) L3e–A2 ja L3e–A3 kategoria uued mootorrattad, mis tehakse turul kättesaadavaks, registreeritakse või võetakse kasutusele, peavad olema varustatud mittelekkeeruva pidurisüsteemiga.</p> <p>Erand: L3e–AxE (x=1, 2 või 3, kahe rattalised Enduro-mootorrattad) ja L3e–AxT (x=1, 2 või 3, kahe rattalised Trial-mootorrattad) on kaasaegse pidurisüsteemiga varustamise kohustusest vabastatud</p>
Ohutu pööramine kõvakattega teel		<p>L-kategoria sõidukid peavad olema konstrueeritud nii, et iga ratas võiks igal hetkel pöörelda erineva kiirusega, et võimaldada ohutut pööramist kõvakattega teel. Kui sõiduk on varustatud lukustatava diferentsiaaliga, peab see olema konstrueeritud nii, et tavaliselt on see lukustamata.</p>

<p>Sõiduki ja juhi nähtavuse parandamine automaatselt sisselülituva valgustuse abil</p>		<p>Nähtavuse parandamiseks peavad L-kategooria sõidukid olema varustatud järgmisega:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) L1e-kategooria sõidukid: Valgustus- ja valgussignaalseadmed, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 74 Rev 2ga, milles nõutakse, et valgustus lülituks sisse automaatselt; b) L3e-kategooria sõidukid: Tootja valikul kas valgustus- ja valgussignaalseadmed, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 53 Rev 2ga ja selle 1. ja 2. muudatusega või päevasõidutuled, mis oleksid vastavuses ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 87 Rev 2ga ja selle 1. ja 2. muudatusega. c) kõik muud L-kategooria sõidukid: Automaatselt sisselülituv valgustussüsteem või tootja valikul automaatselt sisselülituvad päevasõidutuled⁽²³⁾.
<p><i>(II lisa B osa punkt 3)</i> <i>Elektriohutus</i></p>		<p><i>Sellised L-kategooria elektriajamiga sõidukid, mis on varustatud ühe või mitme elektriajamiga mootoriga ja mis ei ole püsivalt elektrivõrguga ühendatud, samuti nende kõrgepingekomponendid ja -süsteemid, mis on galvaaniliselt ühendatud elektriajami kõrgepingeringiga, projekteeritakse nii, et elektriohutus oleks täielikult tagatud, vastavalt ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni määrusele nr 100 ja standardile ISO 13063.</i></p>

<p><i>(II lisa B osa punkt 4)</i> <i>Tootja kinnitusele esitatavad nõuded, mis käsitlevad kasutusohutuse seisukohast oluliste süsteemide, osade ja lisaseadmete vastupidavuskatseid</i></p>		<p><i>Sõidukitootja kinnitab, et vastavalt artikli 22 lõikele 2 toodetud sõidukid peavad 5 aasta jooksul pärast esmast registreerimist vastu vähemalt otstarbekohasele tavapärasele kasutusele ja vähemalt allpool toodud vahemaa läbimisele.</i> <i>Vahemaa on 1,5-kordne VII lisas nimetatud vahemaa, mis on otseselt seotud asjaomase sõidukikategooria ja heite piirmääraga (s.t Euro etapiga), mille alusel antakse sõiduki tüübikinnitus, kuid nõutud vahemaa ei ületa mitte ühegi sõidukikategooria puhul 60 000 km.</i></p>
<p><i>(II lisa B osa punkt 5)</i> <i>Nõuded eesmistele ja tagumistele allasõidutõkete kohta</i></p>		<p><i>L-kategooria sõidukite esi- ja tagaosa projekteeritakse nii, et neil ei ole teravaid ega esileulatuvaid osasid, mis võiksid kuhugi takerduda või kokkupõrke puhul märkimisväärselt suurendada kaitsetute liiklejate vigastuste raskusastet või torkehaavade tekkimise võimalust.</i> <i>Seda kohaldatakse nii sõiduki esi- kui ka tagaosa suhtes.</i></p>
<p><i>(II lisa B osa punkt 10)</i> <i>Turvavöö kinnituspunktid ja turvavööd</i></p>		<p><i>Kohustuslikud nõuded turvavööde kinnituspunktide ja turvavööde paigaldamise kohta kerega varustatud L2e, L5e, L6e and L7e kategooria sõidukites.</i></p>

<p><i>(II lisa B osa punkt 15) Nõuded sõitjate kaitseüsteemide kohta, sh sisustus ja sõiduki ukсед</i></p>		<p><i>Kerega varustatud L2e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukid projekteeritakse nii, et neil ei oleks teravaid ega esileulatuvaid osasid, mis võiksid kokkupõrke puhul märkimisväärselt suurendada juhi ja reisijate vigastuste raskusastet.</i></p> <p><i>Ustega sõidukid projekteeritakse nii, et oleks tagatud, et ustel on sulgurid ja hinged.</i></p>
<p><i>(II lisa B osa punkt 17) Nõuded sõiduki struktuuri terviklikkuse kohta</i></p>		<p><i>Sõidukitootja kinnitab, et tõsise ohutusrisi korral turult kõrvaldamise puhul tehakse kinnitusasutusele ja komisjonile nõudmise korral viivitamata kättesaadavaks tulemused, mida annab sõiduki ehituse, osiste ja/või osade spetsiifiline analüüs, mis viiakse läbi tehnilisi arvutusi, virtuaalseid katsemeetodeid ja/või konstruktsiooni testimist kasutades. Sõidukile ei anta tüübikinnitust, kui on põhjust kahelda, et sõidukitootja ei suuda nimetatud analüüsi teha.</i></p>

NB: Vaata VIII lisa lõppu, kus on märkused lisade kohta.

Selgitavad märkused lisade I–VIII kohta

- (1) I lisas esitatud võimsuse piirangud põhinevad **elektrienergial töötavate sõidukite puhul** maksimaalsel püsinimivõimsusel **ja sisepõlemismootoriga sõidukite puhul maksimaalsel kasulikul võimsusel**. **Sõiduki kaal loetakse võrdseks sõidukorras sõiduki massiga.**
- (2) L3e sõidukite allklassifikatsioon sõltuvalt sellest, kas valmistajakiirus on väiksem või võrdne 130 km/h või suurem kui 130 km/h ei sõltu klassifitseerimisest mootori võimsuse järgi klassidesse **L3e-A1** (kiirus 130 km/h on ebatõenäoline), **L3e-A2** ja **L3e-A3**.
- (3) **„X” tähendab, et käesoleva määrusega kehtestatakse asjaomaste objektide ja kategooriate suhtes kohustuslikud nõuded; üksikasjalikud nõuded on sätestatud viidatud artiklites ja käesoleva tabeli dokumendiviidetes.**

„KOP” tähendab „kui on paigaldatud”. Kui sõidukile on paigaldatud tabelis toodud süsteem, osa või eraldi seadmestik, sest see on kohustuslik üksnes mõne asjaomasesse kategooriasse kuuluva sõiduki puhul, siis peab see vastama delegeeritud ja rakendusaktides sätestatud nõuetele. Ka siis, kui sõidukitootja varustab sõiduki süsteemi, osa või eraldi seadmestikuga vabatahtlikult, peab see vastama delegeeritud ja rakendusaktides sätestatud nõuetele.

Kui tabeli lahter jääb tühjaks, siis tähendab see, et määruses ei sätestata asjaomase objekti ja kategooria kohta nõudeid.

I

- (4) Vaata artikli 23 lõiked 4 ja 5.
- (5) Kui (hübriid)mootor(id) on varustatud stop / start funktsiooniga, siis peab tootja tagama, et sisepõlemismootor töötab tühikäigul ning suurendatud pöörete arvul. Sõiduk peab olema võimeline sooritama vaba kiirenduse katset jõuallikate puhul, mis hõlmavad ottomootorit.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/40/EÜ mootorsõidukite ja nende haagiste tehnoülevaatuse kohta (*ELT L 141, 6.6.2009, lk 12*).

- (7) Ainult kaherattaline baasmootorratas, millele on paigaldatud külgkorv, peab vastama heitkoguste piirväärtustele.
- (8) Ainult ottomootor, ka juhul kui nt hübriidmootor sisaldab ottomootorit.
- (9) Kohaldatav ainult otsesissepritsega bensiinimootorite puhul.
- (10) Artikli 23 lõikes 4 nimetatud keskkonnamõju uuringuga *antakse teada* ka võimaluse kohta teha läbivaadatud WMTC raames heitkoguste katseid ka muude L-kategooria sõidukitega kui L3e, *L5e-A* ja *L7e-A*.
- (11) Bensiini, bensiinisegu või etanooliga töötavad ottomootorid.

- (12) Heitgaaside kontrollsüsteemi kulutõhusust hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus, mis sooritatakse komisjoni nimel, nagu on osutatud artikli 23 lõikes 5 ja 6. Kütusepaagi ja -vooliku läbilaskvuskatse kulutõhusust hinnatakse sama uuringu käigus kui alternatiivi SHED testile nende sõidukite alamkategoriate osas, mille suhtes ei kohaldata veel kütuseaurude katset; vt artikli 23 lõikeid 4, 5 ja 6.
- (13) $V_{\max} \geq 130$ km/h.
- (14) Kuni liit liitub ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadega 9, 41, 63 ja 92 ning võtab need eeskirjad vastu ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni WP29 raames ja liidus, kaasa arvatud samaväärsed müra piirväärtused **Euro 4 etapi jaoks (nagu on sätestatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 41 6. lisas L3e ja L4e mootorrataste kohta)**, peavad **L-kategooria** sõidukid vastama VI lisa D osas esitatud piirväärtustele. Kui ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjad nr 9, 41, 63 ja 92 liidus vastu võetakse, siis muutuvad need kohustuslikuks, kaasa arvatud samaväärsed müra piirväärtused nagu on loetletud VI lisa D osas, ning asendavad **keskkonnamõju ja mootori võimsust käsitlevat määrust käsitlevas** delegeeritud õigusaktis sätestatud katsemenetlusi.

- (15) TBD Euro 5 müratasemeid tuleb muuta eraldi õigusaktiga, mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 294 sätestatud seadusandliku tavamenetluse kohaselt.
- (16) Käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt sisaldab mürataseme katsemenetlusi ning see asendatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjadega nr 9, 41, 63 **ja 92**.
- (17) Ainult ottomootorid, otsesissepritsega mootorid ja diiselmootorid.
- (18) Kohaldatav ka hübriidsõidukite puhul.
- (19) *I–IX katsetüübi tüübikeirjeldus, viited piirväärtustele ja katsemenetlustele on V lisas.*
- (20) *Elektri-/hübriidelektrisõidukite puhul müranõuded üksnes vaiksete sõidukite kohta.*
- (21) *Rangemate ohutusnõuete rakendustähtajad on IV lisas.*

I

- (22) L4e-kategooria sõidukid (kõlgkorviga mootorrattad) on vabastatud kaasaegse pidurisüsteemi kohustusliku paigaldamise nõuetest a ja b.

I

- (23) Et sisepõlemismootor saaks käivituda võib valgustussüsteem välja lülitada mootori käivitamisel kuni 10 sekundiks.

IX LISA

Vastavustabel¹

(viidatud artiklis 81)

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõike 1 esimene lõik	Artikli 2 lõige 1
Artikli 1 lõike 1 teine lõik	Artikli 2 lõige 2
Artikli 1 lõike 2 punkti a alapunkt i	Artikli 4 lõike 2 punkt a (B)
Artikli 1 lõike 2 punkti a alapunkt ii	Artikli 4 lõike 2 punkt b
Artikli 1 lõike 2 punkt b	Artikli 4 lõike 2 punktid c ja d
Artikli 1 lõike 2 punkti 2 alapunkt c	Artikli 4 punkt e
Artikli 1 lõike 3 punkt a	Artikli 4 punkt f
Artikli 1 lõike 3 punkt a	Artikli 4 punkt g
Artikkel 2	Artikkel 3
Artikkel 3	Artikkel 25
Artikli 4 lõige 1	Artikli 29 lõige 2
Artikli 4 lõige 2	Artikli 29 lõige 1
Artikli 4 lõige 3	Artikli 6 lõige 4
Artikli 4 lõige 4	=
Artikli 4 lõige 5	Artikli 33 lõige 1
Artikli 4 lõige 6	Artikli 29 lõige 3
Artikli 5 lõige 1	Artikli 29 lõige 10
Artikli 5 lõige 2	Artikli 30 lõige 2
Artikli 5 lõige 3	Artikli 30 lõike 1 punkt b
Artikli 6 lõige 1	Artikli 29 lõige 5
Artikli 6 lõike 2 esimene lõik	Artikli 29 lõige 7
Artikli 6 lõike 2 teine lõik	Artikli 29 lõige 8
Artikli 7 lõike 1 esimene lõik	Artikli 38 lõige 1
Artikli 7 lõike 1 teine lõik	Artikli 38 lõige 4
Artikli 7 lõige 2	Artikli 38 lõige 2
Artikli 7 lõige 3	Artikli 38 lõige 5
Artikli 7 lõige 4	Artikli 39 lõige 2
Artikli 7 lõige 5	Artikli 56 lõike 2 esimene lõik
Artikli 7 lõige 6	Artikli 56 lõike 2 teine lõik
Artikli 8 lõige 1	Artikli 39 lõige 1
Artikli 8 lõike 2 esimene lõik	Artikli 39 lõige 2
Artikli 8 lõike 2 teine lõik	Artikli 39 lõige 2

¹ Ajakohastamisel.

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 9 lõige 1	Artikkel 44
Artikli 9 lõige 2	Artikli 34 lõige 1
Artikli 9 lõige 3	Artikli 34 lõige 2
Artikli 9 lõige 4	Artikkel 35
Artikli 9 lõige 5	Artikli 36 lõige 3
Artikli 10 lõige 1	Artikli 33 lõige 5
Artikli 10 lõige 2	Artikli 49 lõige 3
Artikli 10 lõige 3	Artikli 37 lõige 4
Artikli 10 lõige 4	Artikli 49 lõige 7
Artikkel 11	-
Artikkel 12	Artikli 48 lõige 1
Artikkel 13	-
Artikli 14 lõike 1 punkt a	Artikli 6 lõige 1
Artikli 14 lõike 1 punkti b alapunkt i	Artikli 63 lõige 3
Artikli 14 lõike 1 punkti b alapunkt ii.	Artikli 61 lõige 8
Artikli 14 lõike 2 esimene lõik	-
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 63 lõige 3
Artikli 15 lõige 1	Artikkel 43
Artikli 15 lõige 2	Artikkel 45
Artikli 15 lõike 3 esimese lõigu punkti a alapunkt i	Artikkel 42
Artikli 15 lõike 3 esimese lõigu punkti a alapunkt ii	Artikli 2 lõike 2 punkt e
Artikli 15 lõike 3 teine lõik	-
Artikli 15 lõike 3 punkti b esimene lõik	-
Artikli 15 lõike 3 punkti b teine lõik	-
Artikli 15 lõike 3 punkti b kolmas lõik	-
Artikli 15 lõike 3 punkti b neljas lõik	-
Artikli 15 lõige 4	-
Artikli 16 lõike 1 esimene lõik	-
Artikli 16 lõike 1 teine lõik	-
Artikli 16 lõike 2 esimene lõik	-
Artikli 16 lõike 2 teine lõik	-
Artikli 16 lõige 3	Artikkel 40
Artikkel 17	Artikkel 41
Artikli 18 lõige 1	Artikli 73 lõige 1
Artikli 18 lõige 2	Artikli 73 lõige 2
Artikli 18 lõige 3	-
Artikkel 19	Artikkel 81
Artikkel 20	Artikli 82 lõige 2

Direktiiv 2002/24/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 21	Artikli 77 lõige 1
Artikkel 22	-
Artikkel 23	Artikli 82 lõige 1
Artikkel 24	-